

TRI VELIKE PREIZKUŠNJE

Slovensko narodno manjšino v Italiji čakajo v krajšem obdobju tri hude preizkušnje. Že čez dober teden bodo občinske volitve v devinsko-nabrežinski občini, sredi prihodnjega meseca bodo nadomestne volitve v senat, spomladi prihodnjega leta pa bodo deželne volitve.

Zaradi svojega zemljepisnega položaja je bila devinsko-nabrežinska občina v vsem povojnem obdobju predmet posebne pozornosti. Uradni in neuradni italijanski politiki ni šlo in, kot kažejo najnovejši dogodki, še vedno ne gre v račun dejstvo, da med italijanskim oziroma pretežno italijanskim Trstom in italijanskim narodnostnim ozemljem ni ozemeljske kontinuitete. Med obema je ozek pas ozemlja, po katerem potekajo prometne zveze iz Trsta v notranjost države in narobe. Na tem ozkem pasu pa so bili Slovenci še pred nekaj desetletji v ogromni večini, kakih 70 in morda še več odstotkov zemlje pa je še danes v njihovi lasti in posesti. Prav v tem pa je ključ za razumevanje političnih in upravnih odločitev, ki so jih sprejemali in jih še vedno sprejemajo demokratično in slovensko čuteči ljudje ob tako pomembnih dogodkih v devinsko-nabrežinski občini, kot so upravne volitve. Tudi v nedeljo, 16. t.m., se bodo naši volivci v tej občini znašli v dilemi: ali zaupati skrb za vodenje občinskih poslov svojim domačim ljudem ali pa to skrb zaupati tujcem, to je ljudem, ki jim je naše okolje tuje.

Mislimo, da bo za pametne in modre ljudi izbira v nedeljo, 16. t.m., pravzaprav silno preprosta: glasovali bodo za domačega županskega kandidata in za kandidatno listo, ki ga podpira.

Na začetku smo omenili nadomestne volitve v senatno zbornico, ki bodo 14. decembra. Zaradi žal prežgodnje smrti senatorja Darka Bratine bo treba izvoliti njegovega naslednika v goriškem volilnem okrožju. Ta poleg celotne goriške pokrajine obsega tri kraške občine na Tržaškem in Benečiji. Gre, kot vidimo, za območje, na katerem živi lep del naše slovenske narodnostne skupnosti. Upamo, da bo izbran kandidat, ki bo sposoben nadaljevati delo pokojnega prof. Darka Bratine.

Tretja preizkušnja bodo deželne volitve spomladi leta 1998. V tej zvezi smo v našem časniku na tem mestu že objavili prispevka dveh naših bivših deželnih poslancev, in sicer Iva Jevnikarja ter Draga Štoke. Oba sta predvsem poudarila, da predstavlja odsotnost poslanca, izvoljenega na slovenski listi, veliko krivico za našo narodno manjšino in tudi veliko, nepopravljivo moralno in gmotno škodo. To smo Slovenci v Italiji dnevno čutili skozi vso zadnjo deželno mandatno dobo. Meni da ni zavednega pripadnika naše narodnostne skupnosti, ki ne bi vedel, da smo Slovenci imeli svojega poslanca v deželnem zboru Furlanije-Juljske krajine celih 29 let. Naravnost sveta jeza nas mora zgrabiti, ko pomislimo, da nas je večinski narod te pravice dejansko oropal. Prav nič drugače ne moremo označiti ravnanja italijanskih političnih strank, katerih poslanci so v deželni mandatni dobi 1988-93 odobrili nove volilne predpise, po katerih je izvolitev kandidata na slovenski narodni listi dejansko nemogoča.

/ STRAN 2

DRAGO LEGIŠA

November je letos čas raznih volitev. Tako bomo volili marsikje pri nas za upravne volitve, malo kasneje bomo imeli še nadomestne senatne volitve. Posebno pomembne pa so za vse Slovence volitve novega predsednika republike Slovenije, ki bodo v nedeljo, 23. novembra. Na teh volitvah bodo slovenski državljani izbirali novega državnega poglavarja, ki bo Sloveniji predsedoval za nadaljnja štiri leta. Prav zato so pričakovanja za te volitve zelo velika in zato jih bomo tudi mi spremljali z vso pozornostjo.

Državni poglavar je predvsem simbol državnosti. Dosedanji predsednik Kučan je že vodil državo skozi dva mandata (kot predsednik republike), še prej pa je že bil po takratni ustavi predsednik predsedstva. Zato so nekateri očitali dosedanemu predsedniku protustavnost, saj

SLOVENIJA PRED PREDSEDNIŠKO IZBIRO

ANDREJ BRATUŽ

ustava republike Slovenije dopušča le trikratno izvolitev. Ustavno sodišče pa je te priporočbe zavrnilo, saj je formalni predsednik republike bil Kučan le dvakrat.

Poglejmo sedaj, kdo se predstavlja kot kandidat na bližnjih slovenskih volitvah. Skupno je bilo na volilnem uradu dokončno sprejetih osem kandidatur. Med vidnimi kandidati sta najprej doseženi predsednik Milan Kučan in predsednik slovenskega parlamenta Janez Podobnik. Slednji je kandidat Slovenske ljudske stranke. Nato so dr. Bogomir Kovač za Liberalno

stranka vladnega predsednika Drnovška. Dr. Jože Bernik, ki je tudi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, je kandidat Slovenskih krščanskih demokratov in socialnih demokratov Slovenije (Janša). Krščansko socialno unijo predstavlja kot kandidat dr. Franc Miklavčič, nato sledijo še Marjan Cerar, Tone Peršak (za Demokrasko stranko) in Marjan Poljšak.

Težko je napovedati, kateri kandidat ima največ možnosti za dejansko izvolitev. Povedati je sicer še treba, da se volitve delijo na dva kroga. Če v prvem krogu noben kandidat ne doseže več kot polovice glasov, se morata kandidata, ki imata največ glasov,

predstaviti še na balotažnih volitvah. To je sistem, ki je danes v veljavi marsikje v Evropi, tako recimo v Franciji ali pa v Rusiji.

Da so letošnje predsedniške volitve v Sloveniji zelo pomembne, je nedvomno. To za samo slovensko državo, pa tudi za podobo republike v tujini, zlasti v Evropi. Danes išče mlada slovenska država vse možne poti za vstop v Evropsko unijo in prav izbira novega državnega poglavarja ima lahko pri tem tudi veliko vlogo. Želeti bi namreč bilo, da bi bil novi slovenski predsednik osebnost širokih in modernih, odprtih pogledov. Predsednik Slovenije naj predstavlja tudi s svojo osebnostjo demokratično in pluralistično vizijo družbe, nato še naslonitev na osnovne duhovne temelje evropske kulture in civilizacije s sodobnim gledanjem na glavna vprašanja Evrope in sveta.

Slovenci izven matične domovine tudi z zanimanjem in posebnim pričakovanjem gledamo na bližnje predsedniške volitve v Sloveniji. To gotovo še posebno velja za slovenske manjšine v Italiji in Avstriji pa tudi na Madžarskem. Slovenija ima po svoji ustavi pravico in dolžnost skrbeti za svoje manjšine izven lastnih meja. Danes se moramo tako primorski kot koroški Slovenci boriti za uresničanje raznih pomembnih zakonskih ukrepov, mi še posebno za celovito zaščito. Zato gotovo tudi ni vseeno, kdo postane glavni porok in varuh ustavnih določil republike Slovenije, obenem pa tudi glavni sogovornik z najvišjimi predstavniki drugih držav, tudi obih sosed. Upajmo zato, da bo slovenski narod na bližnjih predsedniških volitvah znal pravilno in v pravem demokratičnem in evropskem duhu izbrati novega poglavarja države, ki je tudi naša matična domovina.

nih in drugih vozil. Zdelo se je, kakor da smo se vrnili desetletja nazaj, ko je bilo prehajanje meje sila počasno in težavno.

Prvi so se prek svojih združenj oglašili trgovci v Trstu in Gorici in začeli grobo obtoževati pristojne oblasti za nastali položaj na meji.

STRAN 2

SCHENGENSKI SPODRSLJAJI ALI SPRENEVEDANJA...?

ALOJZ TUL

V nedeljo, 26. oktobra, je za Italijo začel veljati tako imenovani schengenski sporazum (sklenjen med državami Evropske zveze v holandskem mestecu Schengen) o poostrenem nadzoru vstopanja tujcev iz držav zunaj Zveze. Italija je že pred časom pristopila k temu sporazumu in se začela nanj pripravljati zgolj tehnično, se pravi z namestitvijo ustreznih računalnikov na mejnih prehodih s Slovenijo, ki so tako postali prehodi za vstopanje v Evropsko zvezo. Pred nekaj meseci so si to področje ogledali visoki vladni funkcionarji in posebna parlamentarna komisija, da bi se seznanili s krajevnimi stvarnostmi, kako urediti čezmejni promet, da ne bi prihajalo do nepotrebnih zastojev.

Tako je prišel usodni 27. oktober, ko so italijanski obmejni organi začeli uveljavljati schengenski sporazum na meji s Slovenijo. Že v zgodnjih jutranjih urah so na slovenski strani začele nastajati kilometrske vrste oseb-

nih in drugih vozil. Zdelo se je, kakor da smo se vrnili desetletja nazaj, ko je bilo prehajanje meje sila počasno in težavno.

Prvi so se prek svojih združenj oglašili trgovci v Trstu in Gorici in začeli grobo obtoževati pristojne oblasti za nastali položaj na meji.

STRAN 2

02

OB OBČNEM ZBORU ZADRUGE PD

Informacija, formacija, učenje vse življenje. To niso več gesla, ampak vsakdanja nuja, če hočemo preživeti v tekmi na krajevni, vsedržavni in globalni ravni."

(EGIDIJ VRŠAJ - EKONOMIST, RAZISKOVALEC)

03

Jurij Paljk / intervju
DANILO LISJAK

04

Jurij Paljk
CERKEV OBSOJA PROTIJUDOVSTVO

06

Tatjana Gregorič
KRSTNI IZVEDBI DNEVOV SAKSOFOVA

07

Marko Vuk
RAZSTAVA O KRASU V ŠTANJELU

08

Miro Oppelt
PODRECCA PREJEL ZLATEGA SV. JUSTA

09

Ivan Žerjal
JOŽE VELIKONJA V DSI

10

SSK ZA KANDIDATURO MITJE VOLČIČA

12

Erika Jazbar
USPEL BENEŠKI BURNJAK

14

KMEČKA OPRAVILA V NOVEMBRU

15

Erik Dolhar
NAGRADA "ŠPORT IN ŠOLA"

SCHENGENSKI SPODRSLJAJI ALI SPRENEVEDANJA...?

Pridružili so se jim takoj javni upravitelji, izvoljeni predstavniki in sindikati. Od vseh strani so deževali protesti in pozivi, naj za božjo voljo ta presneti schengenski sporazum uveljavljajo prožno, ker bo v nasprotnem primeru celotno obmejno področje imele veliko gospodarsko škodo. Kar naenkrat so vsi bili pripravljeni odločno braniti odprto mejo s sosedi...!

Spričo splošnega ogorčenja so osrednje (rimske) oblasti začele pomirjevati zlasti tržaško javnost, da se bodo stvari na mejnih prehodih v kratkem uredile. Govori se, da bodo za slovenske državljane uvedli posebno prehodno stezo z olajšano mejno kontrolo. Slovenski notranji minister je pisal svojemu kolegu Napolitanu, naj pride čimprej v Ljubljano za podpis že pred časom usklajenega dogovora o tem vprašanju. V Rimu se hitijo opravičevati, da notranji minister Napolitano ni mogel doslej priti v Ljubljano za podpis omenjenega dogovora zaradi potresa in svojčas grozeče vladne krize. Izgovor je dokaj neprepričljiv.

Kaj je v ozadju? Po opisanem razvoju dogodkov v zvezi z začetnim uveljavljanjem schengenskega sporazuma na italijansko-slovenski meji se samo od sebe postavlja vprašanje, zakaj so mejne policijske organe in finančne stražnike prepustili same pred navalom zunanjih potnikov, katerih potne liste morajo preveriti prek elektronskih računalnikov. V najboljšem primeru za to opravilo porabijo minuto in pol časa. Ni treba biti strokovnjak, da je bilo mogoče predvideti neobičajen zastoj prometa. Kljub temu pristojne oblasti niso pravočasno poskrbele vsaj za omejitev težav zaradi poostrenega nadzora nad vstopanjem potnikov iz držav zunaj EZ. O možnih rešitvah se je v zadnjem času precej pisalo in govorilo, a, kot vidimo, konkretnega ni bilo nič storjenega.

Pozoren opazovalec imata vtis, da je nastalo stanje "zakuhala" rimska diplomacija, ki se je delala gluho na pozive in vabila, naj se vsaj za slovenske državljane uveljavi olajšan postopek za prehajanje meje. Verjetno je menila, da bo na ta račun lahko kaj iztržila na kakem drugem področju dvostranskih odnosov. Tudi ni težko domnevati, katero področje bi to lahko bilo. Ali se v tej sodbi motimo? Vsekakor je sedaj na potezi Rim.

TRI VELIKE PREIZKUŠNJE

Podtajnik v italijanskem zunanjem ministrstvu Fassino je pred kratkim javno pohvalil izbiro slovenske vlade, po kateri je viden pripadnik italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji postal državni sekretar v zunanjem ministrstvu. Ali nam Fassinove besede ne izzvenijo v posmeh glede na dejstvo, da smo mi bili kratko malo oropani ene najosnovnejših demokratičnih pravic, to je izvolitve svojega poslanca v tako pomembno zakonodajno telo, kot je deželni svet?

Poleg liste *Pluralizem in prozornost*, o kateri smo že pisali v prejšnji številki, nastopa na občnem zboru lista *Primorski jutri*, ki jo vodi časnikar Lojze Abram in ki se v svojih Programskih izhodiščih v glavnem drži točk, ki jih je 22. oktobra na zasedanju svojega deželnega sveta odobrila Slovenska kulturno gospodarska zveza.

Za listo *Pluralizem in prozornost* je značilno, da na njej - ob predstavnikih kulturnega, društvenega in športnega življenja - prevladujejo neodvisni gospodarstveniki in strokovnjaki, saj bo prva naloga Zadruga Primorski dnevnik ta, da korenito popravi finančni položaj časopisa. Skupno z uredništvom in drugimi sodelavci dnevnika, ki jih je treba pomnožiti ob upoštevanju poklicne sposobnosti in pluralistične razvejanosti Slovencev v Italiji, pa mora Zadruga dosledno uresničevati obljubo o dobrem časopisu, ki naj bo izraz vse narodnostne skupnosti. Le tako bo mogoče premagati nezaupanje, razočaranje in nezadovoljstvo, ki so se nakopičila pri mnogih rojakih.

Občni zbor se bo v nedeljo začel ob 10. uri. Po poročilih in razpravi bodo na sporedu volitve novega devetčlanskega upravnega odbora. Volišče bo odprto predvidoma od 10.30 do 13. ure. Članica ali član, ki bi se ne mogel udeležiti zasedanja, lahko pooblasti drugega člana (vendar ne dosedanjega upravitelja ali nadzornika), da ga zastopa, in sicer s pooblastilom, ki ga je Zadruga za vsak primer objavila na vabilu, ki je bilo razposlano po pošti. Vsak član lahko zastopa največ pet drugih članov.

OB PRIPRAVAH NA NEDELJSKI OBČNI ZBOR ZADRUGE PRIMORSKI DNEVNIK

Za prvi redni občni zbor Zadruga Primorski dnevnik, ki bo v nedeljo, 9. novembra, na Pomorski postaji v Trstu, sta skupini članov Zadruga predložili dve kandidatni listi.

Volitve bodo tajne, glasuje pa se le za listo, brez preferenčnih glasov. Mesta v devetčlanskem odboru se delijo po proporcionalnem sistemu, za izvolitev posameznih kandidatov pa se upošteva vrstni red, kot je zapisan na kandidadni listi. Nobena lista ne more na noben način izvoliti več kot sedem izmed devetih članov upravnega odbora. V pravilih Zadruga pa je tudi določeno, da se bistveni sklepi v upravnem odboru sprejemajo z dvotretjinsko večino. To naj bi zagotavljalo nujno sodelovanje in dogovarjanje med različnimi listami.

A pogledimo, kako si naloge in cilje Zadruga v novem obdobju zamišlja lista *Pluralizem in prozornost*!

PREDSTAVITEV IN PROGRAM LISTE "PLURALIZEM IN PROZORNOST" ZA OBČNI ZBOR ZADRUGE PRIMORSKI DNEVNIK

S prvim rednim občnim zborom Zadruga Primorski dnevnik se končuje prvo obdobje reševanja edinega slovenskega dnevnika v zamejstvu, torej enega izmed temeljnih dejavnikov za naš obstoj in naravni razvoj na teh tleh. Ko so finančni in politični krogi, ki so nekoč vodili časopis, privedli Primorski dnevnik na rob finančnega propada in ukinitve, so se uslužbenki in družbene ter politične komponente naše skupnosti povezali v velikem naporu, da

ga rešijo in lastninsko ter vsebinsko tako preoblikujejo, da bo izraz in glasnik vse naše narodnostne skupnosti.

Začasno vodstvo Zadruga Primorski dnevnik je pod predstvom Borisa Kureta kljub izrednim težavam izpeljalo svojo nalogo. Zdaj sta časopis in založba DZP-PRAE v celoti last Zadruga, vanjo se je vključilo več kot 2300 članov in članov, v dnevniku pa si utira pot večglasni dialog o naših življenjskih vprašanjih.

Pot do zaželenih ciljev je še dolga in zahtevna. Novo vodstvo Zadruga se bo moralo še naprej spopadati z naslednjimi problemi: zapleti in zamude z javnim financiranjem v Italiji; negotovost glede podpore iz matične države; oblikovanje strogega načrta za finančno sanacijo; razširitev kroga sodelavcev časopisa; dosledno uresničevanje pluralistične usmeritve; zagotovitev poštene, kakovostne in jezikovno skrbne informacije; pridobivanje članov Zadruga in bralcev ter naročnikov časopisa med tistimi pripadniki naše skupnosti, ki zaradi nezaupanja ali razočaranja stojijo ob strani.

Naša Zadruga naj postane zgled medsebojnega sodelovanja in upravljanja imovine vsemanjšinskega pomena.

Lista se bo zavzemala za korektno delitev dela in odgovornosti, kot jo določajo zakoni in sklepi ob ustanovitvi Zadruga. Lastnik, torej sama

Zadruga in založba DZP-PRAE, mora skrbeti za finančno zdravje časopisa in njegovo temeljno usmeritev. Uredništvo naj dela avtonomno, profesionalno in brez stalnega strahu za obstoj. Garanti naj s svojo moralno avtoriteto jamčijo za objektivnost in pluralizem pri pisanju ter za spoštovanje temeljne listine o namenih Zadruga Primorski dnevnik.

Lista *Pluralizem in prozornost* je zasnovana široko in odprto, saj so kandidati izbrani v duhu splošno zaželenega osnovanja skupne liste in se bodo zavzemali za korektno dogovarjanje in sodelovanje z ostalimi člani upravnega odbora. Ob predstavnikih kulturnega, društvenega in športnega življenja pa na njej prevladujejo sposobni, neodvisni gospodarstveniki in strokovnjaki, saj ima Primorski dnevnik okoli 9 milijard lir letnega prometa in kopico finančnih težav, ki jih je treba reševati odgovorno in strokovno ter popolnoma prozorno. Več kandidatov liste *Pluralizem in prozornost* je svojo zavzetost za rešitev Primorskega dnevnika dokazalo s svojim delom in visokimi osebnimi bančnimi jamstvi.

Nosilec liste je dosednji predsednik Zadruga komercialist Boris Kuret. Ob njem so: dosednji član upravnega odbora Zadruga odvetnik dr. Damijan Terpin, športni in javni delavec ter publicist prof. Ivan Peterlin, podjetnik in predsednik SZ Bor Aleksander Rustja, soravatelj Zadruga kraske banke Aldo Štrajn, kulturna delavka in publicistka Jelka Daneu Cvelbar, podjetnik dr. Vanja Lokar, komercialistka dr. Marija Marc in sociolog ter ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta univ. prof. Emidij Susič.

K R A T K E K R A T K E K R A T K E K R A T K E K R A T K E K R A T K E K R A T K E

■ **ZARADI HUDE** nezgode v milanski zasebni kliniki Galeazzi sta se javno sporekla ministrice za zdravstvo Rosy Bindi in predsednik lombardske deželne vlade Formigoni. Prva je očitala deželni oblastem, da niso nadzorovale dela v omenjeni kliniki, kot določajo predpisi. V dekompresijski komori je zgorelo enajst ljudi

(deset pacientov in en bolničar). Preiskovalci so baje že ugotovili, da je bilo vzdrževanje komore silno pomanjkljivo, medtem ko protipožarna naprava sploh ni delovala. Pridržano ministrstvo je odredilo preiskavo o ravnanju pristojnih deželnih služb.

■ **DVODOMNA PARLAMENTARNA** komisija je opravila svoje

delo. O njenih predlogih bo sta dokončno sklepali obe zbornici. Do spremembe republiške ustave pa je še dolga pot.

■ **IZIDI VOLITEV**, ki jih je razpisala Severna liga za izvolitev članov prvega parlamenta t.i. Padanije, so še vedno zagonetni. Sporno je že število volilnih udeležencev. Bilo jih je 600 tisoč ali šest milijonov? Marsikdo graja pristojne državne oblasti, češ da niso nastopile zoper očitno kršenje zakonitosti. Kot kaže, je prevladalo stališče, da se problemi, na katere opozarja Severna liga, morejo reševati le s političnimi sredstvi.

■ **KITAJSKI PREDSEDNIK** Jang Zemin je zaključil svoj uradni obisk v Združenih državah. Opazovalci pravijo, kako je med obiskom prišlo jasno do izraza dejstvo, da je Kitajska prevzela mesto, ki ga je zavzemala Sovjetska zveza med hladno vojno. Washington naj bi odslej posvečal čedalje manj pozornosti kitajskim oporečnikom in vedno večjo pozornost utrjevanju politi-

čnih, gospodarskih in strateških stikov s Pekingom.

■ **V SIBIRSKEM** Krasnojarskem, napolniti med Moskvo in Tokiom, sta se ruski predsednik Jelcin in japonski voditelj Hašimoto načelno dogovorila, da se bo končno uredilo vprašanje Kurilskih otokov. Gre za območje, ki obsega skoraj 5 tisoč kvadratnih kilometrov s 30 tisoč prebivalci med ruskim polotokom Kamčatko in Japonsko. Od leta 1945 je sovjetsko ozemlje, vendar sta se Moskva in Tokio že leta 1956 obvezala, da bo SZ vrnila Japonski dva otoka, v zameno pa bo podpisana mirovna pogodba. Od tega so do danes ostale le besede. Jelcin in Hašimoto sta se baje sporazumela za izvedbo dogovora, ki je bil sklenjen pred 41 leti.

■ **SPET SO** se nevarno zaostriili odnosi med Irakom in ZDA. Iraške oblasti so izgnale iz države trojico ameriških inšpektorjev, članov Komisije ZN za nadzorstvo nad iraško oborožitvijo. Komisija ima

skupno 100 članov. To je že drugi incident, kar kaže, da Bagdad kratko malo prezira soglasni sklep Varnostnega sveta, naj inšpektorji takoj nadaljujejo svoje delo. Ameriško obrambno ministrstvo je odredilo alarmno stanje za svojih 18 tisoč 500 vojakov, 17 ladij in 200 letal na prizadetem področju. Vojaško "opcijo" je že odobril Kongres.

■ **"LA MITTELEUROPA 2000 e la nuova Ostpolitik dell'Italia"** (Srednja Evropa 2000 in nova italijanska vzhodna politika) je naslov knjige, katere avtor je dr. Egidij Vršaj. Izšla je pri ugledni založbi Franco Angeli v zbirki Instituta za mednarodno sociologijo v Gorici. Gre že za sedmo knjigo, ki jo je napisal dr. Vršaj, "ekonomist-raziskovalec, specializiran za mednarodne ekonomske odnose, zlasti za Vzhod-Zahod", kot beremo v knjigi. Delo ima 229 strani in stane 34 tisoč lir. O njem bomo še obširneje pisali. Avtorju, ki je tudi naš sodelavec, iskreno čestitamo!

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170. GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / DANILO LISJAK

"ODPRITE SE ŽIVLJENJU!"

JURIJ PALJK

Danilo Lisjak je slovenski misijonar v Afriki. Sedaj deluje in oznanja evangelij v Burundiju, zraven Ruande, od koder je moral pred tremi leti prisilno oditi, ker bi ga sicer nova oblast ubila, kot je pobila veliko njegovih sobratov, mučenikov. Pred leti smo z njim imeli pogovor, ki je odmeval pri nas in tudi v Sloveniji, saj so ga celo vključili v neko knjižno izdajo. Takrat smo bili veseli njegovega obiska in predvsem dejstva, da je ostal živ. Mislili smo, da v novem misijonu ne bo imel težav. Pa ni bilo in žal ni tako. O tem je pričal tudi tulec streliva za brzostrelko znamke kalašnikov, ki ga je Danilo na našem uredništvu potegnil iz žepa in preprosto dejal: "Ta strel je bil namenjen meni, a božja Previdnost ni hotela, da bi še umrl..."

Prosimo Vas, da se predstavite našim bralcem.

Rodil sem se l. 1951 v vasi Sak-sid pri Dornberku v Vipavski dolini kot šesti otrok v osemčlanski družini. Po osnovni šoli sem kot kmečki sin vstopil v vipavsko malo semenišče, na katerega imam lepe spomine. Kasneje sem odšel k salezijancem. V duhovnika sem bil posvečen v Logu pri Vipavi l. 1981, že l. 1986 pa sem odpotoval v Ruando. V Afriki sem torej že enajst let. Najprej sem se učil francosko v Ruandi, zatem sem odšel v Zaire, ki se danes imenuje Demokratični Kongo, če seveda o kaki demokraciji v tej državi sploh še lahko govorimo. Kasneje sem odšel v zloglasno mesto Gomo, kjer sem poučeval na tehnični šoli; obenem sem tudi zgradil prvo hišo za našo skupnost-misijsko prokuro, t.j. dom, v katerem se zbirajo fantje. Nehote sem postal gradbenik. Kasneje sem se vrnil v Ruando v mesto Kigali in nato v mesto Butare na jug, kjer sem polagal temelje nastajajoče župnije. Še pred vojno v Ruandi smo tam zgradili cerkev, župnijske prostore, dvorano, kratka vse; danes je tam župnija sv. Janeza Boska. V Burundiju sem pa sedaj že 26 mesecev.

Vrniva se v Ruando, kjer ste budo trpeli in ste morali tudi nasilno iz nje oditi...

Tragedija Ruande je danes znana vsemu svetu. Šlo je za eno od civilnih vojn, ki so v Afriki zelo številne. Danes potekajo take vojne v Angoli, Kongu, Burundiju in še bi lahko našteval. Afrika je vedno v ognju zaradi nestabilnih političnih sistemov in gospodarskih interesov velesil in velikih korporacij. Vojna v Ruandi je tipičen primer spletkarjenja zunanjih sil in gospodarskih interesov. "Revni vedno gor plačajo," kot rečemo po domače. Ta vojna je bila gotovo zgodovinsko pogojena z nerazumevanjem med dvema plemenoma, ki živita v Ruandi. Večinsko pleme Hutujev je to vojno izgubilo, če seveda lahko govori o koncu vojne. V Ruandi namreč živi 10% Tutsijev in 90% Hutujev. Danes vlada 10% Tutsijev, ki so jih od vedno podpirali kolonialisti, ker so bili pastirji in malce bolj razgledani. Kolonialna oblast jim je vedno šla na roko. Leta 1972 pa so prišli na oblast Hutuji; takrat je veliko Tutsijev odšlo iz dežele in se zunaj zelo dobro oborožilo. Pomagala jim je predvsem Uganda, kjer so sedanjemu predsedniku - tudi Tutsiju - pomagali zmagati v državljanski vojni. Takrat jim je obljubil pomoč in je besedo seveda držal. Leta 1994 je prišlo v Ruandi spet do preobrata, spet so prišli na površje Tutsiji. Vojna pa se je pričela že l. 1990, tik po obisku sv. očeta pri nas. Tutsiji so takrat ob izdatni pomoči Ugande začeli napadati s severa. Počasi so osvajali deželo in za seboj puščali veliko gorja, saj je bilo čez milijon beguncem. Sistem večinskega plemena Hutu se je skorumpiral kot toliko drugih v vseh afriških državah, zato so imeli lahko delo. Tutsiji so imeli velikansko premoč v orožju. Večinsko pleme se je predalo klanju in temu sem bil priča. To se je začelo dogajati po sestrelitvi predsednika države in plemenskega vodje Hutujev. Mene so takrat rešili belgijski komandosi, ki so delovali v okviru OZN, ker bi me sicer ubili, kot so ubili ogromno mojih župljanov.

Odločno moram povedati, da je bila Cerkev vedno na strani sprave med obema plemenoma, in tudi to, da Tutsiji niso imeli nobenega razloga za krvavo vojno, saj v državi niso bili zapostavljeni, njihova ogroženost je bila izmišljena in ne stvarna! Gverila je vedno trdila, da bo osvobodila zatirane Tutsije, a to ni res. Šlo je za umazano igro in za krvavo vojno. Primer: v našem malem semenišču smo imeli v zadnjem letniku 24 dijakov, od teh je bilo kar 20 Tutsijev. Moj sobrat, ki so ga Tutsiji v Bujumburi ubili l. 1995, je vedno skrbel, da so se med seboj spoštovali predstavniki obeh plemen; to je vedno delala tudi Cerkev. Zato ponavljam, da Tutsiji niso bili v Ruandi nikdar zatirani, pa čeprav so manjšina, ki je danes s krvavo vojno spet prišla na oblast. Danes so Hutuji v svoji deželi sužnji in jih pobijajo vsak dan. Vsaka revolucija in gverila temeljita na veliki laži; tako je bilo tudi v Ruandi.

Kam ste takrat bežali?

Po čudnem in čudežnem naključju sva bila rešena Jože Mlinarič in jaz. Z njim in Gustijem Horvatom sedaj skupaj misijonarimo v slovenskem salezijanskem misijonu v Burundiju. Modre čelade so naju takrat evakuirale in za nekaj časa sem se vrnil domov. Potem sem se skozi Burundi vrnil na svoj misijon na jug, kjer sem pomagal sobratu. Njega so ubili, mučili in zmrcvarili; mučenec naše dobe je. Takrat je bilo že tri milijone beguncem, ki so iz Ruande bežali proti Zairu in Burundiju. Strašno je bilo, prava apokalipsa človeštva. Beguncem sem bil v pomoč dobre tri mesece, do takrat, ko me niso našli gverilci v misijonu in me takoj dali v nadzorovani hišni pripor. Takrat so me tudi proglasili za mrtvega, kot veste. Moral pa sem iz dežele, ker so mi grozili s smrtjo. Ko sem pomagal beguncem, so rekli, da delam proti gverilcem; ko sem se prej zavzemal za Tutsije, so rekli, da delam proti oblasti. Saj veste: tisti, ki dela, je vedno obtožen! To še vedno drži, kot drži tudi don Boskova misel: "Vrabcji vedno čivkajo. Pustimo jih čivkati, mi pa le delajmo dobro naprej!" Provincial je tudi zahteval, naj grem iz dežele. Ljudje, ki smo videli dosti dobrega, a še več hudega, smo za sedanjí režim nevarni. Novo pot sem začel v Burundiju, kjer se tragedija nadaljuje, saj gre tudi tam za boj med večino in manjšino...

Kdo se bojuje v Burundiju?

Burundi je dežela dvojčica Ruande in plemenski sestav je isti: tu živijo Tutsiji in Hutuji; jezik je podoben tistemu, ki ga uporabljajo v Ruandi, zato sem se hitro znašel. Trideset let v Burundiju nima niti besedice pri nobeni odločitvi večinsko pleme, ki so tudi tu Hutuji. Če lahko še nekaj povem o Ruandi, česar prej nisem, bi rad povedal vsemu svetu, da v Ruandi še vedno pobijajo in to še veliko bolj kot prej. Pobijajo in pobijajo. Misijonarji temu rečejo, da "delajo", da čistijo deželo. V Ruandi bodo moški iztrebljeni. V naši župniji Butare, ki sem jo moral zapustiti, je le deset tisoč kristjanov... Če se vrneva v Burundi: 10% Tutsijev ima vso oblast v rokah in 90% Hutujev nič. Spet sem v državljanski vojni. Leta 1993 je bil v Burundiju na volitvah demokratično izvoljen Melkior Ndayaye, velik poštenjak, a bil je član plemena Hutu. Po treh mesecih so ga Tutsiji ubili... Takrat so se Hutuji uprli in so pobili okrog 10.000 Tutsijev; tako je prišlo do maščevanja vojske, ki je v celoti sestavljena iz Tutsijev, in so že pobili preko 30.000 Hutujev, potrojili so maščevanje. Nekaj Hutujev je odšlo v gverilo in skušajo spet priti na oblast z gverilskim bojevanjem. Nas duhovnike spet obtožujejo, da smo na strani gverile. Vedno pa pravim, da smo mi Cerkev in bomo vedno pomagali tistemu, ki je krivično zatiran; pomagali bomo tistemu, ki se mu krati šolstvo, ki se mu krade prihodnost. V moji župniji so pobili v zadnjih dveh letih že več kot tristo ljudi. To počne vojska, manjšina Tutsi, ki danes vlada. Gverila pa je pobila v naši župniji 25 Tutsijev. Na srečo skrajneži Tutsijev in vojska še niso poškodovali cerkve in naših stavb, ubili pa so nam dva odlična učitelja, nam odpeljali več kot dvajset ljudi v zapore. Naša župnija je tista, ki ima najmanj ljudi v zaporu, saj so sosednje župnije zelo pod udarom. Tudi petsto in več ljudi imajo po zaporih; vsi so iz plemena Hutu, vsi so vidnejši in izobraženi ljudje. Vsi so obtoženi sodelovanja z gverilo in za nobenega ni bilo niti ene priče, ki bi sodelovanje potrdila, kaj šele dokumenta, ki bi to dokazal. Vojska in manjšina Tutsijev enostavno delata, kar hočeta, a mi misijonarji o tem ne smemo veliko govoriti; pa ne iz bojazni, ampak zato, ker si zapiramo pot nazaj. Tega ne govorim kar tako. Veliko italijanskih misijonarjev namreč ne sme več v Burundi samo

FOTO: BUNIBACA

zato, ker so v javnosti, doma, govorili o krivicah in zločinih. Ponavljam: smo del Cerkve, ki mora biti vsem Cerkev in dobra mati. Če bo nekega dne le prišlo do sprave, bomo morali biti duhovniki v prvi vrsti in prvi podati roko tako enim kot drugim! V naših misijonih ne ločujemo, ampak zedinjamo. Sam imam veliko prijateljev med Hutuji in tudi med Tutsiji, zato ne morem posploševati, da so Tutsiji vsi slabi. Tudi med njimi je veliko pričevalcev Resnice.

Kaj delate v svoji župniji?

Župnija je zelo velika, saj meri okrog dvajsetkrat deset kilometrov, v njej živi okrog 35-40.000 kristjanov. Sedaj delamo v župniji trije Slovenci, vsi smo duhovniki. Čakamo na pomoč vsaj enega laika. Pomaga nam 27 katehistov, sedem jih ima srednjo šolsko izobrazbo. Plačujeta jih škofija in župnija, pa čeprav so danes ljudje ubogi. Državljanska vojna je namreč prinesla revščino. Mlinarič skrbi za pastoralo, za pisarno in katehiste. Sam skrbim za Karitas; v naši župniji imamo okrog 2.500 porušenih ali požganih hiš. Sedaj rabim preko 200.000 strešnikov in več sto oken in vrat. To je dodatno delo, saj sem vendar duhovnik. Gradbenec sem postal. Nevzdržno je tudi dejstvo, da je Burundi pod gospodarskim embargom in tako težko kaj dobim. Gusti Horvat skrbi za ekonomijo in za preprosto bančništvo, kajti vse banke so bile izropane. Tako je naš misijon postal tudi hranilnica za preproste ljudi, ki nam zaupajo prihranke.

Ne da se vsega povedati v dveh besedah, lahko pa rečem, da delamo in delamo! Imamo mizarstvo in poklicno šolo, a pobili so nam vse dobre učitelje in mizarje; tako se kobacamo iz težav. Nujno bi rabili laike, poklicne ljudi, ki bi usposabljali naše mlade. Seveda vsi vedo, da je pri nas vojna in se zato bojijo priti, pa čeprav smo v misijonu razmerno varni. Moram povedati, da zmoremo delati samo zaradi Karitas in

mednarodne organizacije WFP (World Food Program - Načrt za prehrano v svetu). Ta organizacija nam je pred kratkim dala za 250 ton hrane. S pomočjo laikov sem to razdelil potrebnim. Naši ljudje so si razmeroma hitro opomogli predvsem zato, ker v naši župniji ni bilo koncentracijskih taborišč. Hvala Bogu, da nam je bilo vsaj to gorje prizaneseno! Seveda pa je naše prvenstveno delo oznanjanje evangelija. Imamo zelo lepo urejeno Cerkev, saj laiki zelo lepo delajo z nami duhovniki.

Vidno ste utrujeni, strašno ste shujšali od zadnjč, pa vendar: kakšen se vam zdi sedaj naš svet, kako ga vidite?

Lepo vprašanje, na katerega si skušam tudi sam odgovoriti. Ta slovenski miselni Babilon se mi zdi zanimiv, saj vidim, da se demokratični odnosi počasi tudi v Sloveniji ureničujejo, pa čeprav jih prej Slovenci nismo bili vajeni. Zdi pa se mi, da materializem in ogroženost pritiskata na slovenskega človeka dosti bolj kot na Afričana. Slovenci smo vajeni večjega kosa kruha, nismo več vajeni skromnega načina življenja in zato se čutimo tuje v okolju, ki nas ogroža. Strah me je tega, kar se v Sloveniji dogaja. Slovenec se že bolj steguje za kosom kruha kot pa Afričan. Slovenska ogroženost in strah pa sta večkrat namišljena in zato bi moral biti slovenski človek bolj vesel in odprt, posebno še, če je kristjan. Sprejemati življenje kot življenje, odpirati se življenju in sprejemati rojstvo, videti v rojstvu tudi obliko preživetja! Slovencem ne bo nikdar manjkalo kruha, enostavno zmanjkalo nas bo. To je stvaren strah. Življenje le premaguje vse strahove, tudi ekonomskega, za katerega se mi zdi, da je strah pred novim življenjem. Afriške cerkve so polne življenja kljub bojem in smrti, ki kosi. Ponavljam: ni me strah v Afriki, ker vidim, da so Afričani odprti življenju in ga sprejemajo kot del lastnega preživetja, naravnost oklepajo se življenja. V Sloveniji ni tako. Slovenski človek bo preživel le, če se bo odprl življenju in bo tudi bolj vesel in bo - ne nazadnje - tudi prav fizično poskrbel za svoje preživetje! Vsaki ogroženosti lahko kljubuješ. Bivajnskega strahu bi se moral vsak Slovenec bati. Še enkrat: odprite se življenju in sprejemite rojstvo kot nekaj najlepšega na svetu. Družine na Slovenskem izumirajo: to je edini strah, ki bi se ga morali Slovenci zavedati. Ponovno bi se morali naučiti skromnosti, saj v demokraciji živeti ne pomeni, da moraš imeti vse materialne dobrine. Po naravi smo Slovenci skromni in pridni, tega bi se morali vsi zavedati.

Se vam kdaj stoji po vipavskih gričih?

Na afriških gričih sem dobil skoraj enako okolje, karšnega sem imel doma. Čudno se bo slišalo, toda počutim se, kot da sem tam doma od vedno. V teh dneh se mi je že zareklo: "Domov pa bom šel sredi decembra." Takrat se bom namreč vrnil v Afriko. Tam sem našel drugo domovino. Je sicer res pod ekvatorjem, a je zelo podobna našim vipavskim gričem. Trije Slovenci smo v našem misijonu in še štiri slovenske sestre usmiljenke nam pomagajo. Včasih se dobimo in seveda nazdravimo; pod ekvatorjem se tudi lepo sliši slovenska govorica in vsem nam seveda tudi dobro dene...

DVANAJSTERI:

ZVONE ŠTRUBELJ

VRŽENI IZ TIRA
V OBJEM
NEGOTOVOSTI (2)

Za dvanajstere je bilo prav gotovo zelo pomembno, recimo kar odločilno, prvo srečanje z Jezusom. Najverjetneje je šlo za bliskovito in skrivnostno spoznanje, neke vrste razsvetljenje, ki je globoko vtisnilo v spomin vsakogar od apostolov.

V Janezovem evangeliju prvi štirje učenci takoj prepoznajo Jezusa kot Mesijo, kot tistega, o katerem je pisal že Mojzes v Postavi in katerega so napovedovali preroki. On je "Izraelov kralj" in že od prvega srečanja naprej celo "Božji sin". S tem hoče evangelist Janez takoj na začetku določiti Jezusovo pravo mesto. Tu gre seveda za tipično Janezovo teologijo, ki je že zelo izdelana in želi predstaviti Jezusa kot "Božjo besedo", ki konkretno (zgodovinsko) spregovori v življenju in znamenjih (dejanjih) Jezusa iz Nazareta. Ali so učenci že od začetka vedeli in spoznali, kdo je v resnici njihov Učitelj?

Na to vprašanje nam odgovarjajo vsi trije sinoptični evangeliji (Matej, Marko in Luka), ki apostole predstavijo najprej kot pogumne osebe, ki tvegajo odločitev za Jezusa, nato pa kot iskalce svojega pravega poklica, celo kot tiste, ki se bojijo, dvomijo, iščejo s težavo pomen svojega družjenja z Jezusom. Kaj vse se je moralo dogajati v njihovih glavah in dušah, si lahko le mislimo. Naše predstave o tem bomo podprli z drobci informacij iz evangelijev, ki so dragoceni za prikaz duhovne poti dvanajstere apostolov.

Kmalu po prvem in odločilnem srečanju z Jezusom iz Nazareta so se morale začeti lomiti kopije. Pri tem mislimo na močan in globok vpliv judovske verske usmerjenosti - v treh glavnih potezih smo jo nakazali v prejšnjem članku - in na odločilen, zagotovo kar zapeljiv čar Jezusove osebnosti in njegove vizije božjega kraljestva. Dejstvo je, da je Jezusova nova smer kmalu oddaljila večino poslušalcev, ki so bili na začetku zanj zelo navdušeni, na koncu pa so se opredelili za ustaljeno in varno pot večine, za okvir judovske tradicije.

Kako uskladiti absolutni monoteizem, tako značilen za judovsko versko čutenje, s slutnjo in nato s spoznanjem, da je Jezus iz Nazareta "Božji sin"? Kako naj ne bi to spoznanje Jezusove učence vrglo iz tira in obrnilo na glavo njihove predstave? Če so hoteli nadaljevati pot z Jezusom, so morali iti proti verskim poglavarjem in tudi proti judovskemu tako solidnemu socialnemu redu. Danes kar težko dojamemo, kako globoka kriza je bila to za peščico Jezusovih najbolj zvestih učencev.

Še ena preobrazba jih je čakala. Spremeniti so morali pristop in razumevanje mesijanskega božjega kraljestva. Pričakovanje Mesije je te ljudi najprej približalo Jezusu. Toda korak za korakom so spoznavali, da je božje kraljestvo, ki ga je Jezus oznanjal, tako zelo različno od njihovih predstav in pričakovanj. Evangeliji so ohranili nekaj majhnih pričevanj o tem njihovem notranjem konfliktu in tudi o preobrazbi in sprejetju Jezusove vizije božjega kraljestva.

Jezusovi čudeži, ki so kdaj pa kdaj posegli v vsakdanji svet dvanajstereh - tako npr. ozdravljenje Petrove tašče, hoja po vodi, čudežen ulov rib -, so nedvomno povečali zaupanje in okrepili vero v Jezusa kot Božjega sina in Mesijo. Jezus pa je vendarle sproti poskrbel, da se dvanajsteri niso ustavili na ravni čudežev, ki so sponzoro izživali senzacijo in čudenje, ne da bi sami po sebi vodili k poglobljanju vere.

Čar Jezusove močne osebnosti, številni poglobljeni pogovori, Jezusov nauk o božjem kraljestvu so učence dvigali na višjo raven, ki presega osuplost do čudežev in gre onstran splošnega pričakovanja Mesije. Kam jih je Jezus želel pospremiti, kam je usmerjal njihove poglede?

PAPEŽ O
POTRESENIH V
SREDNJI ITALIJI

Sveti oče se je prejšnjo nedeljo med molitvijo angelškega češčenja spomnil na vse rajne in tudi vse tiste, ki so umrli v dolgi in kruti seriji potresov v Markah in Umbriji. V svojem nagovoru je papež povedal, da je s srcem

blizu vsem potresencem in mu je zelo žal, ker jih še ne more obiskati. Obljubil jim je svojo pomoč in povedal, da zanje vneta moli. Ko se je spominjal na naše rajne, je dejal, da nam je lahko v veselje dejstvo, da so umrli sedaj v družbi svete Marije, apostolov in vseh svetnikov.

PO POSVETU O IZVORU PROTIJUDOVSKJE DRŽE CERKVE

CERKEV OSTRO OBSOJA
VSE OBLIKE GENOCIDA

JURIJ PALJK

"Cerkev ostro obsoja vse oblike genocida, prav tako tudi rasistične teorije, ki so povzročile genocide in so jih tudi poskušale opravičiti," je dejal sveti oče ob zaključku mednarodnega posveta v Vatikanu...

keve priznava svoje napake in zanje prosi odpuščanje, medtem ko drugi tega ne počno, je sledila prava poplava član- kov na to temo.

Če izpustimo nesramna podtikanja in nične razprave znanih logov nekaterih psevdointelektualcev, bomo vseeno iz vseh teh člankov le lahko potegnili nekaj zaključkov, ki so predvsem v tem, da vsi t.i. laični misleci priznavajo svetemu očetu veliko pošte- nje in zdrav odnos do prete-

klosti. Lahko bi rekli, da se pa- pež zaveda velike vloge, ki jo igra Cerkev v svetu, in tudi na- pak, ki jih je storila skozi zgo- dovino; zato se tudi ne sra- muje prositi odpuščanja v imenu vseh kristjanov.

Papež Janez Pavel II. bi rad leta 2000 na gori Sinaj zbral tri velike monoteistične vero- izpovedi pri skupnem bogo- služju in skupni molitvi. Mu- slimani, Judje in kristjani na- mreč verujemo v enega Boga in vsem je skupen tudi oče vseh - Abraham.

Papež pa se tudi zaveda, da je bila prav krščanska Cer- kevi skozi zgodovino večkrat krivična do "starejših bratov" - Judov in je zato pripravil stu- dijsko srečanje. Na to sreča- nje niso povabili judovskih strokovnjakov, ker je šlo za te- ološka vprašanja, katera mo- rajo najprej kristjani sami raz- čistiti. Vsi izvedenci pa so si edini v tem, da hoče sveti oče dobiti dovolj strokovnega gra- diva, da bo v prihodnosti jav- no spregovoril o teh stvareh.

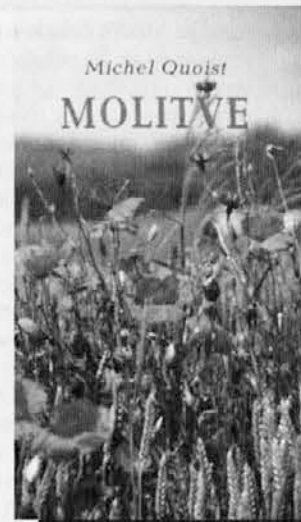
Papež Janez Pavel II. je že v petek, 31. oktobra, sprego- voril o tem na zasebni avdien- ci, ki jo je imel z udeleženci mednarodnega posveta. Med nagovorom je dejal, da kristja- ni niso bili dovolj duhovno močni, da bi se postavili pro- ti poganskim in izrazito pro- tikrščanskim totalitarizmom dvajsetega stoletja. Zato tudi kristjani nosijo soodgovor- nost za holokavst Judov med drugo vojno kot tudi za po- grome judovskega naroda v takratni Sovjetski zvezi in dru- god.

"Rasizem je zanikanje naj- globlje identitete človeškega bitja, ki je oseba, ustvarjena in narejena po Božji podobi. Moralni škodi vseh genocidov se s holokavstom (shoah) pri- družuje še greh sovraštva, ki postavlja pod vprašaj Božji odrešilni načrt za vso zgo- dovino človeštva," je dejal sveti oče na srečanju z udeleženci seminarja.

Tajnik vatikanskega urada za zgodovino in tesni papežev sodelavec p. Georges Cottier, ki je bdel nad strokovnim po- svetom, je ob zaključku dejal časnikarjem: "Strokovno gra- divo je od danes naprej v ro- kah sv. očeta. Mislim pa, da bi moralo njegovo zavzema- nje za spravo med vsemi ljud- mi na svetu spodbuditi vse, da bi resno razmislili o tem, kaj je privedlo človeka, da je v 20. stoletju povzročil holo- kavst in bil njegova priča."

KO VSE ŽIVLJENJE
POSTANE MOLITEV

"Kdor hoče živeti kot člo- vek, mora vedeti, čemu živi, kakšen je smisel zgodovine, v katerega je vključen. Spo- znati mora pomembnost sle- hernega trenutka, slehernega dogodka, vsakega srečanja," je zapisal francoski delavski du- hovnik in doktor sociologije Michel Quoist. Koprski verski mesečnik za mlade Ognjišče je pred kratkim izdal knjigo z naslovom Molitve. Knjigo mo- litve za vsak dan in vsako pri- ložnost je napisal Michel Quoist, ki je prvič dal knjigo v tisk daljnega leta 1954. Do- živela je neverjeten uspeh, saj jo od takrat naprej nepresta- no ponatiskujejo, prevedena pa je tudi v vse večje svetov- ne jezike. Prvi slovenski pre- vod je izšel pri Ognjišču že leta 1980, ko so pri Ognjišču ponatisnili prevode sloven- skih bogoslovcev, katere je lektoriral urednik Ognjišča Sil- vester Čuk; ta je poskrbel tu- di za letošnjo izdajo knjige. Po štirih desetletjih, odkar so molitve Michela Quoista pri- šle prvič na dan, ohranjajo še vedno vso svojo svežino. Pisa- ne so zelo mladostno in ohr- njajo še vedno svež jezik. Po-

leg tega, da je Michel Quoist zelo nadarjen človek, je važno tudi dejstvo, da je bil dolga le- ta delavski duhovnik, in to du- hovnik med delavci-težaki; zato je spoznal socialne sti- ske, o katerih lahko drugi si- cer govorijo, jih pa niso obču- tila na lastni koži. Zato je knji- ga več kot le sveže branje, saj ohranja čar življenja; molitve so zares molitve človeka v vseh trenutkih vsakdanjega življenja. JP

IZ INTERVJUJA KOPRSKEGA ŠKOFA PIRIHA NA TV PRIMORKA

POSEBNA SKRB ŠKOFIJE ZA VERSKE POTREBE SLOVENCEV V ITALIJI

TV Primorka je 31. oktobra objavila obširen pogovor s koprskim škofom msgr. Metod Pirihi, ki ga je naslednjega dne ponovila. V pogovoru, ki je trajal več kot eno uro ter ga je vodil časnikar in naš sodelavec Marjan Drobež, je gost celovito in podrobno obrazložil položaj in dejavnost Cerkve na Primor-

skem in odgovoril na vprašanja, ki so z verskega in družbenega stališča še posebej aktualna in pomembna.

Škofija Koper meri 4360 km² in šteje približno 254 tisoč prebivalcev. Njena geografska podoba je zelo pestra in predstavlja Slovenijo v malem. Od Sečovelj do Loga pod Mangartom je kar okoli 200 km. Škof pravi, da sta v škofiji

pomembni dve središči, Koper in Nova Gorica. Vzpostavil je intenzivne stike z vsemi župnijami, tako da sestavlja škofija nedeljivo celoto. Sebe je imenoval za "škofa na kolesih", saj je zelo pogosto na poti, tako da razmere v posameznih krajih dobro pozna in lahko usmerja celotno versko dejavnost na Primorskem. Ob tem je dejal, da je seznanjen s pobudo Foruma za Goriško oz. predstavnik te napolitične organizacije Jožka Štruklja, da bi na Goriškem ustanovil škofijo, ki bi bila del identitete tega območja. Povedal je, kako v Rimu menijo, da je sedanja koprška škofija pravnja, torej da ni prevelika ne premajhna.

V koprski škofiji opravlja versko in pastoralno poslanstvo okoli 200 duhovnikov, kar pa je premalo za potrebe župnij, ki so majhne in jih je kar 207. Nekateri duhovniki upravljajo več župnij hkrati, eden jih vodi kar šest. Kljub pomanjkanju dušnih pastirjev pa je škofija zelo pozorna in občutljiva za verske potrebe Slovencev v sosednjem zamejstvu, kjer je pomanjkanje duhovnikov očitno. Škof je povedal, da je zadnji Slovenec v Trstu pel novo mašo pred daljnimi 34 leti, boljše pa so razmere na območju Gorice in okoliških krajev. Spričo takega stanja iz škofije vedno pošiljajo duhovnike, ki skrbijo za verske potrebe rojakov v sosednjem zamejstvu.

Msgr. Pirih je omenil tudi obnovo cerkve in drugih verskih objektov na Primorskem, ki je zelo intenzivna, in dejal,

da finančne prispevke dajejo predvsem verniki. Zdaj je najbolj pereča gradnja novih cerkva v Luciji ob Slovenski obali in v Šturjah v Ajdovščini. Neposreden in velik cilj je tudi gradnja nove zgradbe Škofijske gimnazije v Vipavi in preureditev tamkajšnjega Malega semenišča v Dijaški dom. Škof je prek TV Primorka povabil prebivalce na Primorskem, da s prispevki pomagajo pri izpolnitvi tega pomembnega projekta v Vipavi.

Msgr. Metod Pirih je v intervjuju tudi povedal, da na Primorskem okoli 23% prebivalstva obiskuje verske obrede ob nedeljah. Po teh t.i. nedeljskih merilju stopnjo vernosti v škofiji oz. tej krajevni Cerkvi. Nadalje je poudaril, da slovenski duhovniki s svojim znanjem italijanskega jezika skrbijo tudi za verske potrebe pripadnikov italijanske narodnosti ob Slovenski obali. Tudi sam se pri mašah v koprski stolnici na italijanske vernike obrača v njihovem jeziku. Ob tem je omenil, da v škofiji ni nobenega italijanskega duhovnika, ker so se ob znanih dogodkih po drugi svetovni vojni izselili v Italijo.

In še stanje glede vračanja nepremičnin v koprski škofiji, ki so bile Cerkvi odvzete oz. nacionalizirane pod prejšnjim režimom. Škof je izrazil zadovoljstvo, ker denacionalizacija v večini občin dobro poteka, razen v Kopru in drugod na obalnem območju, kjer koprski škofiji oz. Cerkvi ni bilo skoraj še nič vrnjenega.

M.

BESEDA ŽIVLJENJA

32. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

KDO JE ZARES BOGAT?

Ameriški bogataš Ted Turner, lastnik velike televizijske mreže CNN, je pred nedavnim presenetil svetovno javnost s tem, da je Organizaciji združenih narodov s sedežem v New Yorku podaril ogromno vsoto - milijardo dolarjev. Žal so radodarni bogataši zelo redko posejani. Slovenski pregovor ve povedati: "Prej dobiš od mrtveca besedo kakor od bogatina dar." Apostol Jakob v svojem pismu sviri bogate ljudi, da jim bo bogastvo v veliko breme na dan sodbe, če ga ne bodo prav uporabljali; še bolj pa, če so ga nabrali po krivični poti. V prvi krščanski skupnosti, beremo v Apostolskih delih, so imeli verniki vse skupno: bogati so prodajali svoje premoženje, denar pa prinašali apostolom, ki so od tega delili vsem, kolikor je kdo potreboval. Reveža ni bilo med njimi. In prav zaradi te dejavne ljubezni so jih pogani občudovali. Bolj ko se je Cerkev na zunaj širila in je raslo število njenih članov, težje je bilo uresničevati ta vzor skupnosti. Vedno pa je za Jezusove učence veljala zapoved dejavne ljubezni do bližnjega, brez katere je vse krščanstvo zgolj mrtva črka. Dandanes govorimo o treh bistvenih dejavnostih Cerkve: oznanjevanju verskih resnic in načel, posvečevanju po zakramentih, ki jih je postavil Jezus, sad obojega pa je dejavna ljubezen, ki ji s tujo besedo pravimo karitas.

Iz vsakdanjega življenja dobro vemo, da za uresničevanje dobrodelnosti ni najbolj pomembno to, da smo premožni, ampak to, da imamo čuteče srce. "Kdor ima ljubezen v svojem srcu, ima vedno nekaj, kar lahko da", je dejal sv. Avgustin. Zgled take dobrote nam s prstom kaže Jezus v današnjem evangeliju. Ko je bil s svojimi učenci v jeruzalemskem templju, jih je opozoril na dar uboge vdove, revne žene, ki je v tempeljsko zakladnico vrgla "samo" dva novčiča. "Resnično vam povem", je dejal Jezus, "ta uboga vdova je vrgla več kot vsi, ki so metali v zakladnico. Vsi so namreč vrgli od svojega preobilja; ta pa je od svojega uboštva dala vse, kar je imela, vse, kar potrebuje za svoje preživljanje."

Verna slovenska mladina na svojih bogoslužnih in veroučnih srečanjih rada zapoje pesem Dva novčiča, ki jo je, spodbujena ob današnjem evangeliju, zložil duhovnik Franc Juvan. Besedilo te pesmi v drugem delu pravi: "Zdaj pa si zamislimo, / koliko mi dajemo / za sestrane ljudi, / ki nimajo niti dva novčiča. / Dostikrat zapravljamo, / a pri tem pozabljamo / na nesrečne množice, / ki čakajo naša dva novčiča."

Pater Miha Žužek je v enem svojih nedeljskih navorov po Radiu Vatikan povedal o Marijini družbi slovenskih služkinj (danes bi rekli gospodinjskih pomočnic), ki je pred drugo svetovno vojno delovala v Zagrebu. Mnogim slovenskim dekletom je bila takrat to edina možnost za preživetje. Bilo jih je nad sto, zbiral se v velikem svetišču, kamor je ob nedeljah hodilo k maši skoraj dva tisoč vernikov. Na misijonsko nedeljo so imeli običajno nabirko za misijone. Kako so se duhovniki tiste župnije čudili, ko je teh sto revnih služkinj nabralo več denarja kot pa tistih dva tisoč, ki so bili na splošno bogatejši od njih! Naj nam bodo taki primeri v spodbudo, da bomo tudi sami najprej odprli svoje srce, potem pa tudi svoje roke in delili svoje imetje s tistimi, ki imajo še manj kot mi. S tem si bomo nabirali neminljivo bogastvo za večnost, že tukaj pa nas bo osrečevala zavest, da lahko "naredimo nekaj lepega za Boga", kakor je rada govorila pokojna mati Terezija iz Kalkute.

FATIMSKA MARIJA PO SLOVENIJI

V pripravo na 2000-letnico rojstva Jezusa Kristusa so si v Sloveniji zamislili romanje fatimske Matere Božje po vseh slovenskih škofijah. Romanje se je začelo 29. avgusta, ko so z letalom pripeljali kip na letališče Brnik, nakar se je začelo romanje fatimske Marije po slovenski zemlji.

Kip je do 17. oktobra romal po dekanijah ljubljanske nadškofije, nato je kip prevzela mariborska škofija, po kateri bo romal do 6. decembra. Po tem datumu bo priromal v koprsko škofijo, kjer bo ostal do 26. decembra, nakar se bo vrnil v Fatimo.

Fatimska Mati Božja naj izprosi tudi blagoslov vseslovenski sinodi, ki se pripravlja!

SPOŠTUJMO VSE RAJNE BREZ IZJEME

OB SPOMINU NA RAJNE

Na začetku novembra se ves krščanski svet spominja na rajne. Kdor more, obišče pokopališče, posebno grobove rajnih staršev, bratov in sester. To je človeška in krščanska dolžnost. Kot ljudje prinašamo na grobove cvetje in prižigamo lučke. Kot kristjani pa vemo, da cvetje in lučke rajnim nič ne pomagajo.

Kot verni kristjani verujemo v večno življenje, verujemo, da po telesni smrti pride človek pred večnega Sodnika. To lepo pove Jezus v evangeliju v priliki o bogatinu in ubogem Lazarju. Oba sta umrla, toda bogatin je v podzemlju trpel muke, Lazarja pa so angeli odpeljali v Abrahamovo naročje.

Druga resnica o življenju po smrti je, da v nebeško veselje naravnost po smrti pridejo duše, ki so odšle s tega sveta očistene vseh grehov in kazni za greh. Katoliški katekizem takole pravi: "Tistim, ki umrejo v božji milosti in bo-

žjem prijateljstvu, a so nepopolno očisteni, je sicer njihovo večno življenje zagotovljeno, vendar pa po smrti trpijo očiščenje, da bi dosegli svetost, ki je potrebna za vstop v nebeško veselje" (1030). Ta čas očiščenja se v latinskem jeziku imenuje "purgatorium" (čistilišče), Slovenci pa mu pravimo "vice". Katekizem nadaljuje: "Cerkev je že od prvih časov dalje učila častiti spomin rajnih ter darovala priprošnje v njihovo korist, predvsem za evharistično daritev. Priporoča tudi miloščino in odpustke ter spokorna dela v korist rajnim."

Kdor veruje in posluša Cerkev, je šel te dni za rajne k maši, zanje molil in prejel sv. obhajilo. Zanje pa tudi daruje miloščino ali opravlja kako drugo dobro delo. Vsekakor verni in tudi neverni izpričajmo te dni, da spoštujemo vse rajne brez izjeme, izpričajmo s tem, da smo ljudje.

KH

STATI IN OBSTATI (8)

OTMAR CRNILOGAR

MARIJA BOGA POZNA

O Božji materi je lažje peti kakor pridigati, kakor razpravljati; zato tudi moje besede ne bodo razprava o Mariji, ampak slavošpev.

"Vse duhovne, o Marija mati, sprejmi v milostno srce..."

Pri vojakih nismo smeli imeti v žepu roženkranca. Imeli pa smo deset prstov pa očetovo in materino navado rožnega venca. Litanij ne, ker jih še nismo znali na pamet. Rožni venec sem pa lahko tudi na straži zmolil. Da, celo kleče v snegu za polnočnico v Nikšiću v Črni gori na mrtvi straži.

O drzna skrivnost! Da bi Bog imel mater, in še to ne izmed boginj! Eno izmed nešte-tih žensk Zelenega planeta si je izbral za nevesto, da bi Sina lahko učlovečil, "vtihotapil" med ljudi; da bi njegov Sin, ki so mu dali ime Jezus namesto Emanuel, opravil delo, ki ga sam ni dokončal; da bi Sin dopolnil, kar je sam pustil nedokončano.

Samo to žensko Marijo, potomko ne prvoustvarjene, marveč prve iz Adamovega rebra "izrezljane" Eve, je Stvarnik povabil, naj z njim sodeluje pri dopolnjevanju človeštva.

Ne pri ustvarjanju vesolja; Marija, Joahimova in Anina hči ni imela besede pri stvarjanju vesolja. Besedo je dobila pri dopolnjevanju, pri odrešenju človeštva. Za ljudi je namreč spočela in rodila Odrešenika, ljudem ga je vzredila in z njim hodila še na veliki petek do treh popoldne, vse do tistega trenutka, ko je izdihnil, potem ko je še enkrat slišala, kdo da je oče njenega Sina: "Oče, v tvoje roke izročam svojega duha" (Lk 23,46). Če je bila Marija morda kdaj prej v zadregi, je pod križem še enkrat dobila potrdilo, da je mati Boga. Mater Marijo je njen Sin s križa še enkrat poučil in ji povedal, kdo da je njegov Oče. Odtlej zanjo, za Marijo, Jezusov Oče ni več bil "pater incognitus", marveč tisti Neoprijemljivi, tisti, ki mu lahko rečemo Neskončni, Edini Sveti.

O grozljiva skrivnost! Stvarnik vesolja se je po Mariji lotil popravljati svojo stvar. Marija, o kateri vemo komaj kaj več kakor za njeno ime, je stopila vstrib z Bogom in mu pomagala finalizirati, kar je bil davno prej zasnoval, pa ne dokončal. In Marija ga ni pustila samega pri delu. Pomagala mu je izpeljati načrtovano odrešenje človeštva.

To žensko bitje je Stvarniku reklo *Da, fiat voluntas tua*. Trideset let kasneje bo tudi njen Sin rekel Očetu: "...vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti" (Mt 26,39). Ko je Marija pristala, se je Stvarnik oddahnil. Zadovoljen in vesel je bil tistega Marijinega *Fiat*. Znova je zavihal rokave, da bi dodelal, kar je bil pred tistim sobotnim počitkom prekinil. Po Mariji je človeštvu izročil Sina, da je dopolnil, kar je imel v mislih že sam, a mu je bilo časa zmanjkalo.

Tu je! Mati Boga in naša Mati! Prijazna sodelavka Stvarnika je; ne pri ustvarjanju vesolja, a tudi ne pri gnetenju prvega Adama, marveč pri dopolnjevanju Adama, pri odreševanju človeštva; še več, pri ustanavljanju Cerkve njenega

Sina; ustopila se je na pot vseh Sinov učencev - vseh kristjanov.

Marija ni podobna nobeni izmed grških boginj. Samo ženska je, vendar tista, ki je bila pripravljena stopiti vstrib s Stvarnikom, mu reči *Da* in poprijeti za delo. Marija ni boginja, je pa tista, ki se z Bogom razumeta, ker sta postala pri odreševanju človeštva sodelavca.

Lavretanske litanije Mariji pripisujejo dolgo vrsto različnih lastnosti; a bo že najpomembnejša njena posredniška vloga. Če se odpravljamo v hribe, smo veseli vodnika; če iščemo zaposlitev, se zanesemo na znanca, ki nas bo priporočil. In če skušamo priti pred Boga, se obrnemo na Marijo in jo prosimo, naj nas priporoči, naj reče dobro besedo za nas: *ora pro nobis!* Po naše: Marija, ker se z Bogom poznata, ustopi se med nas in njega in mu kakšno dobro besedo reci za nas; saj veš, da nas je pred njim strah.

Na Marijo se pač zanesemo, saj je ena "izmed naših", je naša. Pred njo nas ni strah, kakor je bilo strah Izraela na Sinaju pred Jahvejem. Marija drži za nas, za svoje.

DALJE

PRI ZALOŽBI MLADINSKA KNJIGA

TUDI PAHORJEVA "NEKROPOLA" V ZBIRKI KONDOR

JURIJ PALJK

Te dni prihajajo na slovenski knjižni trg nove knjige iz lepe slovenske knjižne zbirke *Kondor*, ki jo izdaja Mladinska knjiga.

Zbirka *Kondor* je začela izhajati leta 1956, izhaja torej že več kot štirideset let in je med slovenskimi bralci zelo priljubljena. Od samega začetka pa vse do leta 1978 je zbirko urejal Uroš Kraigher, ki je skrbel, da so v njej izhajale predvsem knjige, ki so služile slovenskim šolarjem, dijakom, študentom in vsem tistim, ki so hoteli imeti zraven knjige tudi študijo o njej in avtorju. Lahko bi rekli, da so bile v zbirki najprej natisnjene knjige, ki so bile šoloobvezno branje, in šele nato klasiki književnosti in tudi take knjige, ki jih druge založbe ne bi izdale. Zelo težko je v kratkem zapisu zaobjeti 282 knjig, ki so doslej izšle pri Kondorju, saj so nagovarjale tako mladostnega kot zrelega bralca. Še ena je odlika vseh knjig, ki so izšle v Kondorju, in to je, da ima vsaka knjiga tudi dobro spremno besedo, ki spregovori tako o knjigi kot tudi o piscu knjige in dobi, v kateri je knjiga nastala. To so knjige, ki jih ima vsakdo zelo rad, in to tudi zaradi priročne žepne izdaje in trdih platin.

Sedaj urejuje zbirko Aleš Berger, kateremu gre tudi za sluga, da je dal oblikovanje knjig v roke mojstrom. Tako so knjige, ki izhajajo v Kondorju, vrhunsko oblikovane, lepe na pogled in zato večja bralčeva roka v knjigarni kar sama seže po njih.

Zadnjih pet knjig zbirke *Kondor* nas prijetno preseneča tudi zato, ker sta med njimi knjigi dveh literatov iz naših, primorskih krajev in sta oba avtorja za slovensko književnost izredno važna.

Nekropola (na sliki) je znana in sedaj že klasična knjiga tržaškega pisatelja Borisa Pahorja. Spretno besedo je v zbirki *Kondor* napisala Ivanka Hergold, tudi sama pisateljica in zvesta spremljevalka književnosti v zamejstvu. Svojemu poglavljenemu in daljšemu eseju je Ivanka Hergold dala naslov *Bivanjska muka in upornost nesvobodnih ljudi v opusu Borisa Pahorja*. Na koncu knjige pa je priložena tudi Pahorjeva bibliografija.

Izbrane pesmi je naslov druge knjige. Pesmi je napisal naš nepozabni Srečko Kosovel, za Kondorjevo zbirko pa jih je izbral, uredil in spremno besedo napisal Matevž Kos, ki je naslovil svojo študijo *Kako brati Kosovela?*, zraven pa so še dodani osnovni podatki o pesniku s Krasa in tudi izbor literature o pregodaj umrlem poetu.

Georg Buchner: Drame in proza je naslov tretje knjige, ki jo je uredila Mojca Kranjc. Ta je tudi napisala spremno študijo z naslovom *Vse moje bitje je v enem samem trenutku*, pripravila pa je tudi dober življenjepis tega avtorja. V knjigi so objavljena dela: *Dantonova smrt*, ki jo je prevedel Bruno Hartman, *Lenz*, delo je prevedla Mojca Kranjc, *Leonice in Lena*, prevedel Jože Udovič, ter *Woyzeck*, ki ga je prevedla Mojca Kranjc.

France Vurnik je prevedel in spremno besedo napisal za eno klasičnih del velikega ruskega pisatelja Nikolaja Vasiljeviča Gogolja. *Revizor* je namreč knjiga, za katero ve vsakdo, ki je kdaj drsal klopi srednje šole. Vurnik je svoji študiji dal naslov *Gogoljev Revizor in kar sodi zraven*, dodal pa je tudi *Letopis dobe in življenja Nikolaja Vasiljeviča Gogolja*.

DNEVI SAKSOFONA V GORICI IN NOVI GORICI

DVE KRSTNI IZVEDBI

TATJANA GREGORIČ

"Dobro so igrali, trudili so se, mogoče je na koncu koncentracija že popuščala, kajti vsak dan je bilo napeto. Kar sem pričakoval, se je uresničilo, lepo so delali in igrali", je ob koncu 1. mednarodnega srečanja saksofonov v Novi Gorici povedal izvrstni koncertni solist, glasbeni pedagog in izjemni animator mag. Oto Vrhovnik, "duša" petdnevnega glasbenega druženja, ki je uspel zelo prisrčno, kvalitetno in iskreno uresničiti zamisel novogoriškega glasbenega pedagoga Stojana Ristovskega o prvih Dnevih saksofona v Sloveniji. 60 mladih glasbenikov iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije je svo-

Peta nova knjige zbirke *Kondor* nosi naslov *Alef*, ki jo je napisal slavni in premalo brani pesnik Jorge Luis Borges. V slovenščino je znano knjigo prevedel Aleš Berger, Tomo Virk pa je napisal esej o pesnikovem delu z naslovom *Neizčrpanost Borgesa - "literature izčrpanosti"*. Na koncu knjige pa sta tudi bogata biografija in bibliografija Borgesovih del.

Zbirka *Kondor* je izjemna zaradi vsebine in prevedenih del, ki jih prinaša slovenskemu bralcu, študentom pa je v pomoč zaradi dobrih študij, ki spremljajo vsako leposlovno delo. Izredno lepa grafična podoba knjig daje vsaki knjigi v zbirki *Kondor* čar, ki ga večina drugih knjig nima. Grafično oblikuje knjige Peter Miklič, medtem ko je za izjemno opremo poskrbel Rajko Vidrih.

je dragoceno "zbiranje" izkušenj v igri saksofona pri mag. Vrhovniku in prof. Martinu Steinkoglerju predstavilo na koncertih v Kulturnem domu v Gorici, v Velenju in v Kulturnem domu v Novi Gorici. V različnih komornih sestavih in z orkestrom saksofonov so občinstvo navduševali z raznolikostjo programa in mladostnim poustvarjalnim elanom. Strokovnemu vodji srečanja je uspelo ustvariti zvočno usklajeno orkestrsko družino, uspelo v kratkem času oblikovati glasbeno družino, ki je z veseljem in zagnanostjo na sklepnih slovesnostih 30. oktobra v Novi Gorici ponudila tudi dve krstni izvedbi: *Ave Marijo* za sopran in ansambel saksofonov, skladbo, ki sodi v študijsko obdobje komponiranja Sama Vremšaka, in *Glasbo za paviljon* Ambroža Čopija, delo, ki ga je skladatelj mlajše generacije iz Bovca posvetil 50-letnici izgradnje Nove Gorice.

Plesne šole Mojce Horvat, ki je poskrbela za koreografijo, občuteni dialogi in dobri pevski trenutki. Živahna glasbena podlaga Draga Ivanuša se je ujemala z režijsko zamisljo Vladimirja Jurca, igralca SSG, ki ga abonenti gledališke zone zelo cenimo. Nešteto se je namreč že preobrazil v dognane dramske osebe. Z režiserjem so bili mladi amaterji prav zadovoljni. Dobro so se razumeli. Sploh jim je bila igra pri srcu in so jo z vnelo nastudirali. Veseli so bili tudi naše rosnio mlade publike, ker je bila dovtetna, pozorna, spon-tana.

Premiero odrske postavitve so imeli oktobra lani, do sedaj pa so jo ponovili že sedem in osemdesetkrat. Želijo priti do stote ponovitve. To jim bo uspelo (če jim bodo šolske obveznosti dovolile, saj so vsi nastopajoči dijaki!), imajo namreč še mnogo povabil. Pohvaliti moramo vseh trinajst igralcev, ker je njihov nastop zazvenel sveže, privlačno; bil je vse-kakor blizu današnji mladini.

PREJELI SMO

TRAJNI NESPORAZUMI

ALEKSIJ PREGARC

Ne vem, kako dolgo bomo med seboj še trpeli tiste, ki na straneh našega zamejskega časopisa samo-nergajo. Nergači, ljudska oznaka za nezadovoljneže in za vase zatrte ljudi, ki sejejo okrog sebe neprijetno vzdušje: to je gotovo ena od oblik maksimalizma, zna pa biti tudi nesporazum o nergačih - zato stran z njimi. Nergač je lahko včasih tudi človek, ki skrbi, da pušča nemalokdaj vrata odprta več resnicam in se ne zadovoljuje zgolj s prepisanim loputanjem istih vrat, ki kar naprej udarjajo po riti tiste (po Levstiku), ki vrata za seboj stalno zapirajo; zato nergači niso čisto odvečni. V teh zadnjih tednih se je namreč na naših časopisnih straneh nabralo kar nekaj ocvirkov, ki ne sodijo na dobre žgance, ali bolje, na slastno polento, po naše. Zato zanergavam.

NAJPREJ KOMENTARJI O NOBELOVCU DARJU FOJU

Da je Sergij Verč privrženec njegove gledališkosti, je nam vsem znano. Tudi jaz, tudi jaz sem, vzklikam v isti sapi! Velik igralec, briljanten, večplasten, prizadet in verjetnost, ko gre za nekaj natrošenih drobtin resnice, hkrati pa dober organizator in zapriseženi levičar. Nič čudnega, da se neka (ideološka) stran poslužuje njegovih uporabnih resnic za svoje cilje, druga stran pa tej resnici reaktivno oporeka in se od nje ogradila, nobena stran pa ne zanika njegovega poustvarjalnega talenta, katerega s tolmačenjem svoje resnice nudi (prilagojeno) v užitek premenljivi ljudski (gledalčevi) sprejemljivosti...

Velika krivica je bila Foju storjena, ko pred leti ni mogel na tv-ekran. Ko pa mu je bila dana prosta pot na tem mediju, na kar smo nestrpnost čakali, sem se po treh, štirih oddajah tistega showa naveličal.

Govorim kot človek, ki ga, denimo, Bog ni poljubil z gledališko nepresežnostjo, kar pa se je gotovo zgodilo z vsemi gledališkimi ljudmi, ki so na razpolago SSG Košuti, ampak recimo, da me je Bog osvrnil samo z gledališkim pogledom, kar so naši gledalci in poslušalci gotovo zaznali. Govorim tudi kot človek, ki se je svojčas odločno zavzel, da se v repertoar vključi delo Evangelij po Judi Fojevega privrženca Sergeja Verča; moje mnenje je bilo, da bi moralo občinstvo samo spoznati, kaj je dobrega in kaj je slabega v naši deželi zamejski in naj šele po prikazu sodi, hvali ali zavrača omenjeno delo. Verču štejem v dobro, da se ni vdal, da je vztrajal v svojem fojevskem zanesenjaštvu (v literarnem smislu Verč prekaša Foja!)

in da predstavlja v naših milih krajih neko nevsakdanjo gledališko inačico - pa če je to komu prav ali ne; zato sem njegov slavošpev italijanskemu komedijantu tudi pričakoval. Naš dnevnik se je nagradnemu umetniku dostojno in solidno oddolžil.

Bolj sem se začudil komentaru zgodovinarja Jožeta Pirjevca, objavljenega v našem dnevniku nekaj dni pozneje, v katerem gredo nemile pripombe na račun vatikanskega glasila, češ da slednje Foja omalovažuje in ga celo imenuje "giullare". Morda je ta vzdevek res nekoliko ironičen in piker, toda zakaj sme izostati tudi tak komentar v vplivnem glasilu, če že naš vesoljski zamejski prevladujoči kulturni duh lahko po mili volji izraža svoje zapovedano zadovoljstvo nad Fojevim zmagošlavjem? Menim, da je tudi med nami kdo, ki ga vatičanska oznaka prav nič ne moti ali pa se z njo celo strinja, vendar o tem niti besedice..., da bi ja spet ne bilo zgage v našem kurniku! Spregovorili so pač posvečeni, čeprav Bog niti tem ni kar po vrsti pošiljal gledaliških poljubov.

Zagreti ton zgodovinarja Pirjevca, ki tolmači besedo "giullare" samo kot slabšalno obliko Fojevega eksibicionizma, res ni na mestu, in ko našteva vrsto drugih italijanskih nobelovcev, ne odkriva nič novega: vsi tisti nagradenci so bili počaščeni zaradi svoje prvovrstne književne ustvarjalnosti, najdemo jih namreč v vseh knjižnih preglednicah in solidnih čitankah: vsa čast torej Foju, da se je nobelovsko uveljavil kot "univerzalni giullare", kar nikakor ni poniževalno. Kakšno krivico sta šele doživela npr. A.P. Čehov in L.N. Tolstoj ali pa Luži, katerim stockholmski stetoskop ni dosegel srca, in vendar so ti s svojim znanjem in nadarjenostjo globlje osveščali človekovo zavest kot Dario Fo! Kaj pa Kafka? Navedel sem ta imena, ker jih tako naše gledališče kot njegovo občinstvo naravnost obožujejo. Hipokrizija je to, da smo ploskali Vatikanu, kadar je sprejemal pokojnega maršala in njegovo ženo, hipokrizija je, ko sprejemamo z navdušenjem papeževe nagovore in govore v slovenščini in priznavamo pogum vatičanski diplomaciji, ko kakemu škofu naroči, naj se nauči našega jezika, da laže opravlja svojo pastirsko vlogo med nami, ne znamo pa prenesti vatičanske ocene Fojevega sindroma! Kakšna civilna družba pa smo!? Če to nismo, potem raje recimo, da je vse skupaj ena sama "botega", pa bo zadoščeno naši pritrdnosti, naši zgodovini in naši prihodnosti!

PREJELI SMO

O POROČANJU RADIA IN TV TRST A

Prof. Marija Kacin nam je poslala daljši dopis v zvezi z neporočanjem radia in TV Trst A o raznih pomembnih kulturnih prireditvah in dogodkih. Ker zaradi prostorske stiske dopisa ne moremo objaviti v celoti, navajamo tu glavne misli. Prof. Kacinova se pritožuje, da na raznih prireditvah ni poročevalcev tržaške slovenske radijske postaje, ki bi o njih dostojno poročali. Pri tem omenja npr. kot zadnje vidne primere goriško predstavitev knjige *Gorica v slovenski književnosti* v italijanskem jeziku, nato podelitev nagrade Acerbi pisatelju Rebuli ter razstavo slikarja Davida Faganela v Gorici. O teh so namreč podrobno poročala slovenska in italijanska občila, kot te odmevne prireditve zaslužijo. Na drugi strani pa je isti radio obširno poročal o nekaterih sicer zanimivih, a kulturno gotovo manj izrazitih prireditvah. - URED.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE V GORIŠKEM KULTURNEM DOMU

IVA KORŠIČ

Po dvodnevem gostovanju v Trstu so se na povabilo SSG in Kulturnega doma mudili v Gorici mladi igralci Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane. V četrtek, 23. oktobra, so zadnjima razredoma osnovnih šol in prvima dvema prikazali znano povest Frana Milčinskega *Ptički brez gnezda*. Učenci so v dobri uri na izredno vabiliv način pobliže (bogve, če je kdo izmed njih prebral delo?) spoznali, kako zanimivo in še zmeraj sodobno tematiko vsebuje zgodba, ki je bila spisana na začetku našega stoletja.

Ptičkov brez gnezda je tudi dandanes vse polno. Mednje spadajo gotovo tisti, ki jim starši nudijo vse, kar ponuja potrošniški svet, ne znajo pa jim posredovati toplote, ljubezni. Mladi izvajalci so dramatično povest zaigrali v obliki muzikala. Na skoro praznem prizorišču - nujne rekvizite so prinašali kar sami na oder - so si sledili razgibane točke (pri predstavi so sodelovali gojenci

V PRIREDBI GORIŠKEGA MUZEJA

RAZSTAVA O KRASU V ŠTANJELU

MARKO VUK

Kras je svojstvena pokrajina na zahodu slovenske zemlje, ki popotniku s svojimi značilnostmi že od nekdaj vzbuja radovednost. Obiskovalcu se danes razodeva v razkošnem zelenju, saj je intenzivno posajen z bori, jeseni pa na poseben način žari z rdečerjavimi listi ruja. Verjetno je manj znano, da Kras ni bil vedno tak. V bolj oddaljeni preteklosti je bil posajen s hrasti, a nato izsekan, saj so Benetke na drugi strani Jadranskega morja potrebovale les za utrjevanje temeljev novih stavb. Številne novogradnje ali predelave cerkvenih stavb zlasti v 17. stoletju morda dokazujejo ponoven naselitveni val; domače kamnarstvo pa je s številnimi kamnitimi izdelki, kot so kolone, okna, vrata, ganki, žlebovi, vodnjaki, doživelo svoj vrh v 19. stoletju. Dograditev železnice do Trsta v prejšnjem stoletju je te kraje zelo približala srednji Evropi, hkrati pa sta se močno povečali popularnost in obiskovanost znamenitih kraških jam, zlasti Postojnske jame in Škocjanskih jam.

Že iz tega bežnega pregleda je jasno, da je to pokrajina, ki je hvaležna za raziskovanje, najsibo z naravoslovnega, kulturnozgodovinskega ali etnološkega vidika. Te snovi se je lotil etnolog v Goriškem muzeju Andrej Malnič, ki je skupaj s sodelavcem, oblikovalcem Borisom Blažkom, dobil nalogo, da postavi informativno razstavo o Krasu, ki je v začetku leta gostovala v študentskem domu Korotan na Dunaju, sedaj pa je postavljena v prvem nadstropju Spacalove galerije na gradu v Štanjelu. Vsekakor je bil to za muzej zanimiv izziv, hkrati pa tudi precejšen muzeološki problem glede na omejen razstaveni prostor in razpoložljiv originalni material.

Avtor razstave se je zato odločil za zanimiv in inovativen pristop, saj se je poslužil fotopovečav starih upodobitev Krasa na razglednicah in fotografijah, ki jih je soočil s sodobnimi vedutami te pokrajine, tudi z uporabo fotomontaže. Predstavil nam je tako kraško naravo, tipično arhitekturo in značilne gospodarske panoge, zlasti vinogradništvo, pršutarstvo, kamnarstvo, prevoznništvo in novejši pojav železnice. Pomanjkanje izvirnih predmetov sta avtor in oblikovalec razstave nadomestila z miniaturnimi, npr. voza za prevoz vina, kamenja ali ladijskega jambora, na podoben način je prikazano tudi delo v kamnolomu. Prisotne pa so tudi teme, poznane širom po Evropi, kot so npr. kraške jame, lipanci in tod rojeni veliki ljudje, npr. arhitekt Max Fabiani, filmska igralka Ita Rina, pesnik Srečko Kosovel, slikar in grafik Lojze Spacal.

Razpetost med domom in svetom torej, saj je očitno, da gre pri Krasu za starodaven svet z mnogimi tradicionalni-

mi prvinami, poleg ljudske arhitekture in kamnarstva tudi s še ohranjenim ljudskim pripovedništvom. Vendar je hkrati značilno, da to ni vase zaprt svet, saj se že od nekdaj nahaja na prehodu med evropsko celino in obmorskim Trstom, pomen Krasa pa se je z izgradnjo južne železnice v drugi polovici 19. stoletja, ki je povezovala Dunaj in Trst, le še povečal. Razstava v Štanjelu je skratka nazoren prikaz tega nekoliko odmaknjenegega, a vedno znova zanimivega sveta, mikavnega tako v jasni svetlobi mrzlega zimskega dne, v pomladanskem razkošju ali v toplem koloritu ruja in vinogradov v jesenskem času. Na zempelpisno tipičnem prehodu smo, kjer se Slovenci že stoletja srečujemo z romanskim svetom in kjer so se od vedno križali različni kulturni tokovi.

Našim bralcem toplo priporočamo ogled razstave.

DVA TRŽAŠKA ZBORA V CENTRU LOJZE BRATUŽ PRED TEKMOVANJEM V AREZZU

Dva tržaška pevska zbora, in sicer Mešani zbor Jacobus Gallus, ki ga vodi Janko Ban, in ženski zbor Glasbene matice pod vodstvom Tamare Stanese, se bosta prihodnji teden udeležila vsakoletnega zborovskega tekmovanja v Arezzu. Oba zbora delujeta pri tržaški GM in sta že večkrat potrdila, da ju smemo uvrščati v sam vrh zborovske kulture v zamejstvu in vseslovenskem prostoru.

Mešani zbor Jacobus Gallus je prav pred kakim tednom dosegel lep uspeh na državnem zborovskem srečanju Corovivo v Vidmu, v prejšnjih sezonah pa je dosegel več odličnih uspehov na tekmovanju Naša pesem oz. v samem Arezzu. Ženski zbor pa želi nadaljevati tradicijo

FESTIVAL FILM VIDEO MONITOR '97

Tudi letos prireja goriški Kinoatelj predstavitev slovenske filmske, televizijske in video produkcije Film Video Monitor. Festival, ki je že 12. po vrsti, bo v Gorici od 13. do 15. t.m. in se bo tudi poklonil spominu na sen. Darka Bratino, ki je bil prvi pobudnik tovrstne prireditve. Kot je pokojni načrtoval, bo imela goriška prireditev svojega dvojčka na Koroškem; v sodelovanju z inštitutom za slavitiko tamkajšnje univerze, Slovenske prosvetne zveze in KKZ bodo 3. in 4. decembra predvajali filme v Celovcu.

Festival bo v Gorici sicer krajši kot običajno, vendar bo obiskovalcem prikazal letošnjo izredno bogato bero slovenskih filmov: na sporedu bo kar pet celovečercov. Med FVM bo tudi okrogla miza o različnih avtorskih poetikah v obdobju slovenske tranzicije.

zelo uspešnega dekliškega zbora GM, ki je pod vodstvom S. Kureta nastopal v obdobju 1986-91. Obnovili so ga na začetku minule sezone in je že na lanskem tekmovanju Naša pesem dosegel srebrno plaketo.

Ta dva zbora, ki se trudita za rast slovenske zborovske poustvarjalnosti v Trstu, bosta torej v petek, 7. t.m., ob 20.45 nastopila v Kulturnem centru L. Bratuž. Predstavila bosta seveda pesmi, s katerimi bosta nastopila v Arezzu, ob teh skladbah pa še zao-krožen izbor skladb v glavnem zamejskih avtorjev. Napoveduje se torej lep glas-ben dogodek, ki naj izzveni tudi kot voščilo tržaškemu pevcem in pevovodjem za uspešno preizkušnjo v Arezzu.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

JELINČIČEVI "BISERI POD SNEGOM" V ITALIJANŠČINI

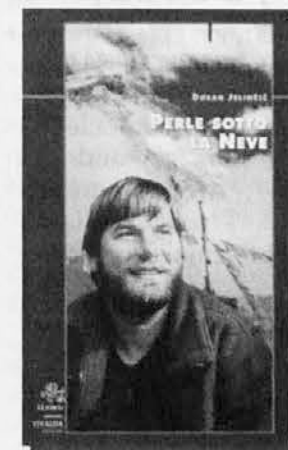
V petek, 31. oktobra, so v tržaški mednarodni knjigarni Transalpina predstavili italijanski prevod knjige Dušana Jelinčiča *Biseri pod snegom* - *Perle sotto la neve*, za katerega je poskrbela Nadia Milievich.

V italijanskem prevodu je knjiga komaj izšla, predstavili pa so jo tudi na letošnjem por-dononskem knjižnem sejmu. O knjigi in avtorju, drugače časnikarskem kolegu na dežel-nem sedežu RAI, je na pred-stavitvi spregovoril Paolo Ron-coletta, na večeru pa so pred-vajali tudi diapozitive o alpi-nistični odpravi na Everest, ki se je udeležil Jelinčič.

Avtorjevi dnevniški zapisi so nastajali leta 1990, ko se je Dušan Jelinčič udeležil med-narodne odprave *Alpe Adria Sagarmatha*, ki je osvojila vrh Everesta. Biseri pod snegom so zbirka stotih kratkih zgodb, ki kljub fragmentarnosti bral-cu dajejo občutek vezane pro-ze. Gre za čustveno pričevanje o notranjem doživljanju in po-doživljanju vzpona. Knjiga je kronologija in metafora trplje-nja za iskanje smisla v cilju, ki se kot biser skriva na vrhu sve-ta. Od tod tudi naslov knjigi. Avtor razlaga, da so ti biseri zakopani na vrhu Everesta pod snegom in jih ni še nihče odkopal: "Če bom stopil na vrh Sagarmathe, bom bisere pustil tam, da bom lahko ved-no hrepenel po njih. Nisem prišel sem zaradi vrha, temveč zato, ker je tam vrh in so bise-ri na njem: biseri, ki se ime-nujejo hrepenenje. Brez hre-penjenja bi niti vrha ne bilo."

Če ob prebiranju knjige od-mislimo njeno dokumentar-nost, ki pa je v tem primeru neizogibna, se srečamo z av-torjevimi razmišljanji o smislu bivanja, o človekovem hrepe-nenju, ki se kaže v tako nad-zemskem početju, kot je alpi-nizem - samopreizkušnja člo-veka. Kot nasprotje Himalaji, simbolu močnega in večnega, s "streho sveta" - Everestom na čelu, prikazuje avtor Trst in njegovo okolico, sinonim za vse, kar je v življenju labilnega, kamor se avtor po iskanju hre-penjenja vedno vrača.

Odprava na Everest je iz-polnila svojo nalogo, ko so pr-vi trije alpinisti (Kranjčana An-drej in Marija Štremfelj ter ran-no v petek, 31. oktobra, na sestopanju z 7855 m visoke-ga nepalskega vrha Nuptse preminuli Domžalan Janez Je-glič), ob nepogrešljivi prisot-nosti gorskega vodnika - šer-pe, dosegli vrh Everesta. Jelin-čiču to ni uspelo, čeprav je po-skušal, vendar je bila pot pre-naporna za njegove moči, kar takole podoživlja: "Razumeš, da ne morem. Noge so mi od-povedale. V sebi nimam niti trohice moči več... Sedaj v sebi zadržujem solze jeze. Trenu-tek prvega poraza me je ujel povsem nepripravljenega". O-svojitvi vrha se je Jelinčič, sku-paj z ostalimi, moral odpove-dati zaradi močnega vetra, ko

je do vrha "strehe sveta" manj-kalo le nekaj sto metrov.

Tudi avtorju *Biserov pod snegom*, prav tako kot osta-lim gornikom, pomenijo gore zavetje in varnost, zato ga bo-do vedno znova zvale v svo-je naročje in prepričale, da je o njih vredno pisati. Pred vr-nitvijo domov pa še žalostna ugotovitev: "Ko se vrnem do-mov, bo vse ostalo enako, kot je bilo prej. Nič se ne bo spre-menilo, ko se vrnem domov..."

Knjiga je posvečena udele-žencu odprave Lorenzu Maz-zoleniju, ki se je lani smrtno ponesrečil med sestopanjem z gore K2. Ko bi knjiga izšla kasneje, bi bila verjetno po-svečena še ravno preminule-mu Jegliču...
ED

GLASBENA MATICA

SKORAJŠNJI ZAČETEK KONCERTNE SEZONE

ERIK DOLHAR

V četrtek, 30. oktobra, so v dvorani Italijansko-nemškega kulturnega centra v Trstu predstavili letoš-njo, 26. koncertno sezono Glasbene matice (na sliki).

FOTO KROMA

Razlog za lokacijo predsta-vitve ni naključen, saj bodo kar trije od sedmih letošnjih koncertov na sporedu prav v dvorani inštituta Goethe. Prav o tem je uvodoma spregovo-rila koordinatorka umetniške-ga sveta Glasbene matice He-lena Trampuž. Zaradi pomanj-kanja primernih komornih dvoran v Trstu bodo koncerti, od katerih so se enemu mo-rali odpovedati zaradi finan-čnih težav, potekali v treh raz-ličnih krajih: v Kulturnem do-mu, v inštitutu Goethe ter v luteransko-evangelikiški cerk-vi v ul. Panfili. Koncerti bodo kot običajno ob torkih, razen prav v omenjeni cerkvi, ko bo MePZ Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča nastopil v sredo, 1. aprila 1998.

O programu letošnje kon-certne sezone je podrobneje spregovoril ravnatelj GM prof. Bogdan Kralj. Sezona se je si-

cer že nadvse slovesno začela z uspešnim predabonmajska-ma koncertoma ruskega zbora Glinka in ljubljanskega orke-stra Pro Arte. V abonmajski se-zoni nudi GM posebno ponu-dbo: "Kljub finančnim teža-vam nam je uspelo pripraviti dober in raznolik program, primeren za vsakogar, z do-mačimi in tujimi izvajalci", je naglasil Kralj. Vezna nit letoš-nje sezone bo obdobje ro-mantike, s posebnim poklo-nom Johannesu Brahmsu ob 100-letnici njegove smrti. Ravnatelj Kralj je izluščil tri glave-ne točke letošnje abonmajske sezone GM, ki bi jih lahko tako sintetizirali: 1. DOMAČI IZVAJAL-CI, ki so v glavnem bivši gojen-ci GM (pianistka Tatjana Jer-cog - letnik '74, violončelist Vasja Legiša, letnik '72, har-monikaš, tokrat tudi skladatelj Corrado Rojac - letnik '68 ter letošnji zmagovalci zlate pla-kete v Mariboru, MePZ Hrast.

2. SKLADBE SLOVENSkih AVTOR-JEV (Gabrijelčič, Švara, Rojac, Jericijo, Merku, Vrabec in dru-gi). 3. "TRST KOT STIČIŠČE RA-ZLIČNIH KULTUR": poleg doma-činov bodo namreč nastopili še Italijani, Hrvati in Avstrijci ter še drugi, mednarodno pri-znani izvajalci.

Prvi koncert bo v Kultur-nem domu 18. t.m., ko se bo občinstvu predstavil Komorni orkester Camerata Labacensis iz Ljubljane z dirigentom Mi-roslavom Homenom in z mla-dima domačima izvajalcema, bivšima gojencema GM Tatja-no Jercog (klavir) in Vasjo Legišo (violončelo). Predstavili se bodo s *Pesmijo brez besed* Ka-rola Pahorja in s Haydnovim koncertom, medtem ko bodo v 2. delu na sporedu Mozar-tove skladbe.

Na koncu je bilo predlaga-no, naj bi se vsaj nekateri iz-vajalci ustavili v šoli GM in tako še bolj približali glasbo gojen-cem. To še zlasti velja za janua-rski koncert Tria bratov Lo-renz, ki obhaja letos 40-letni-co svojega delovanja.

Pri Glasbeni matici upajo, da se bo občinstvo na koncer-tih še povečalo. Za publiko na koncertih GM velja, da je bila doslej sicer dokaj maloštevil-na, a zato izredno kompetent-na in kvalitetna, kar so opazili dosedanj izvajalci sami.

Cena abonmajev ostaja ne-spremenjena: parter 105.000 lir (mladinski 30.000), balkon 75.000 (mladinski 35.000). Vpisovanje abonmajev poteka v pisarni Glasbene matice v Tr-stu, ul. R. Manna 29, tel. 040/418605, od 10. do 12. ure.

7

ČETRTEK
6. NOVEMBRA
1997

ZLATI SVETI JUST

PODRECCA PREJME JUBILEJNO PRIZNANJE

MIRO OPPELT

Že trideset let na praznik mestnega zavetnika tržaški kronisti razglasijo prejemnika prestižne nagrade Zlatega svetega Justa. Letos so častnikarji izbrali arhitekta Borisa Podrecca, drugega Slovenca za Lojzeto Spacalom, ki je prejel priznanje pred dvajsetimi leti...

Nagrado prejmejo Tržičani, ki so se z vrhunskimi dosežki in delovanjem uveljavili v svetu. Zlati kipec svetega Justa slovesno izročijo nagrajencem v dvorani tržaškega občinskega sveta v drugi polovici decembra.

Boris Podrecca, rojen v Beogradu leta 1940, je že kot otrok došel v Trst. Po očetu je Slovenec, po materi pa Srb, avstrijski državljani, dejansko pa svetovljan po svojih arhitekturnih dosežkih po Evropi in Ameriki. V Trstu je obiskoval slovenske šole vse do zadnjega leta realne gimnazije, maturo pa je opravil na Dunaju, kamor so se preselili starši. Mentor mu je bil v tržaških letih slikar Avgust Černigoj. Diplomiral je na Dunaju pri prof. Rolandu Rainerju. Od leta 1988 je stalni profesor na univerzi v Stuttgartu, kjer vodi Inštitut za Notranji design in načrtovanje. Predaval pa je na najuglednejših evropskih in ameriških univerzah od Münchna do Pariza, Benetk, Lausanne, Harvard-Cambridgea, Londona in seveda Dunaja. Prejel je številna častna priznanja od viteštva umetnosti republike Francije do Plečnikove nagrade in nagrade mesta Dunaj za arhitekturo. Več deset njegovih načrtov je prejelo prve nagrade na mednarodnih natečajih. Zahtevne uresnitve so posejane po vsej Evropi. Trenutno gradi na Dunaju Millennium-tower, ki je najvišji nebotičnik avstrijske prestolnice, in preureja Muzej moderne umetnosti Ca' Pesaro v Benetkah. Po vsem svetu pa je znan kot oblikovalec velikih razstav. Že v osemdesetih letih je na Dunaju priredil razstavo o Maxu Fabianiju, v Centru Pompidou v Parizu pa slovito Plečnikovo razstavo, ki se je nato selila v Ljubljano, na Dunaj, v Milan, Benetke in New York. Veliko odmevnost je imela tudi pariška razstava Les Viles d'Eaux. Svetovna občila pa so obsežno poročala o veliki berlinski razstavi leta 1990 Bismarck - Prusija, Nemčija in Evropa. Leta 1996 je na Du-

naju postavil razstavo o ti-sočletnici Avstrije. Seveda smo omenili le nekaj pomembnejših razstav. Pravkar je v Rotterdamu pripravil razstavo o sto letih mestnega načrtovanja v Evropi. Podrecca se tudi ukvarja z velikimi urbanističnimi načrti, preoblikoval pa je tudi niz mestnih trgov po Italiji, Avstriji in Sloveniji. Veliko je bilo tudi njegovih osebnih arhitekturnih razstav po svetu. Pred kratkim je izšla v Baslu obsežna monografija njegovih del, ki je žela velik uspeh tudi v Ameriki in na Daljnem vzhodu. Znan založba Electa bo marca izdala Podreccovo monografijo v italijanščini.

Podrecca ni nikoli pretrgal vezi s tržaškim in slovenskim okoljem. Velik je bil njegov delež pri svetovni uveljavitvi in spoznavanju opusa Plečnika in Fabianija. Spominimo tudi, da je bil še častni govornik na svečanosti podelitve Prešernovih nagrad v Ljubljani in sodelavec tržaške revije Most. Zadnjič je nastopil v Trstu ob slavnosti za 90-letnico Lojzeta Spacala v avditoriju muzeja Revoltella.

Prof. arh. Borisu Podrecci izrekamo tople čestitke za Zlatega svetega Justa.

OBČINA DEVIN-NABREŽINA

VOLILNA KAMPANJA V POLNEM TEKU

Edini slovenski domači kandidat Tance se pridno udeležuje sestankov po vaseh, kjer razlaga program, s katerim se predstavlja svojim občanom...

Sestanki so še kar dobro obiskani in poslušalci cenijo jasnost in konkretnost predlaganega programa ter nove originalne pobude, kot je "vademecum", z vsemi potrebnimi informacijami za občane ali povezava med občinsko upravo in števansko papirnico za izpopolnjevanje mladih, ki bi lahko nato dobili kvalificirano mesto v tej tovarni, saj danes uprava papirnice večkrat zavrača domače kandidate, češ da nimajo potrebne kvalifikacije, čeprav še vedno velja (oz. bi moral veljati) spora-

zum med občno in papirnico, da bo sprejemala v službo pretežno prebivalce devinsko-nabrežinske občine (danes je komaj 11% domačinov uslužbencev). Volilna kampanja je vsekakor umirjena, brez polemik in se tiče konkretnih problemov.

Istega ne moremo trditi za ostale kandidate za županski stolček. Desničarja vodita svojo običajno kampanjo in tu se odlikuje zlasti Vlahov, Dalmatincec iz Zadra, katerega podpirajo najvidnejši predstavniki Nacionalnega zavestništva. Ret, ki je pojasnil, da ne spada v levi center, am-

pak je pripadnik strogega centra, misli pripeljati občino v Evropo!

Levičar Vocci, najbolj aktiven županski kandidat, kateremu zaenkrat daje največ prostora naš (?) dnevnik, se posveča priljubljenemu argumentu kraškega parka, kmetijstva in turizma ob podpori uglednih strokovnjakov, ki pa z našo občino imajo kaj malo skupnega, saj prihajajo iz drugih pokrajin ali univerz. Kar pa moti domačine (kaže, da dnevnika ne moti!) je, da potekajo predavanja zgolj v italijanščini, čeprav se je v Praprotnu slišal pozdrav "Dober večer"! Upajmo samo, da ne bi bil to dejanski program "naprednih" sil, saj tako vsi razumemo italijansko.

ANTEK

SPOMIN NA NAŠE RAJNE

V soboto in nedeljo, 1. in 2. novembra, smo se spomnili vseh naših dragih, ki jih ni več na tem svetu. Zlasti na praznik Vseh svetih so bila pokopališča tudi na Tržaškem polna obiskovalcev, ki so se udeležili verskih obredov za rajne. Na Opčinah so med drugim blagoslovili in predali namenu novo pokopališko kapelo. Obred je ob veliki

udeležbi opravil škof msgr. Evgen Ravignani (na sliki).

V soboto in nedeljo so tudi potekale svečanosti v spomin na vse tiste, ki so padli v različnih vojnah, zlasti pa na tiste, ki so v zadnji vojni padli za svobodo. Zato so se zvrstile številne svečanosti s polaganjem vencev k spomenikom padlim.

ŠEMPOLAJ

POIMENOVANJE STAVBE PO ALBINU ŠKERKU

Od prefekture je prišel odlok za poimenovanje občinske stavbe po poslancu Albinu Škerku. Prošnja za poimenovanje je bila odobrena, potem ko je notranje ministrstvo predhodno dovolilo izjemo, da se ne upošteva predpisanih deset let od datuma smrti. Devinsko-nabrežinska občinska uprava izraža ob tej priložnosti v tiskovnem sporočilu zadovoljstvo, da je tudi ta pobuda uspešno izpeljana, saj je stavba v Šempolaju resnično potrebovala ime, ker so sicer vedno nastajali nesporednosti. Naravno je tudi, da je bilo predlagano ime uglednega domačina, ki se je visoko vzpel v političnih funkcijah, predvsem pa v osebni angažiranosti za izboljšanje razmer v domačih krajih.

PRAZNIK V BORŠTU

50-LETNICA ŠOLSKIH SESTER

Med prireditvami, ki so potekale na Tržaškem v nedeljo, 26. oktobra, in katerih poročilo je v prejšnji številki izostalo zaradi preobilice gradiva, je tudi proslava ob 50. obletnici prihoda šolskih sester v Boršt, ki je bila v dvorani domačega otroškega vrtca.

Pred proslavo je bila v župnijski cerkvi maša, ki jo je daroval delegat za slovenske vernike tržaške škofije msgr. Franc Vončina ob somaševanju duhovnikov Dušana Jakomina in Rafaela Slejka in ob asistiranju domačega župnika Maksa Suarda. Zatem je bila v dvorani vrtca slovesnost, ki se je udeležilo res veliko številno ljudi, ki so s tem potrdili izredno pomembno vlogo šolskih sester v Borštu od leta 1947 do danes.

V imenu vaščanov se je sestram zahvalil Emil Petaros, v imenu dolinske občinske uprave je spregovoril podžupan Aldo Stefančič, za njim pa še dolinska didaktična ravnateljica Ksenija Dobrila. V imenu PD Slovenec je svojo zahvalo izrazil Boris Rapotec. Ob tej priložnosti so tudi počastili dolgoletno mežnarico, gospo Pepco Zahar, ki je s 83 leti stopila v pokoj. Vaščani so v zahvalo za opravljeno delo darovali tako sestram kot dolgoletni mežnarici vrsto umetniško izdelanih krožnikov, ki jih je ravno za to priložnost oblikovala Gabrijela Ozbič.

Proslavo je popestril nastop otrok iz vrtca, borštanskega cerkvenega zbora in mešanega zbora Slovenec-Slavec iz Boršta in Ricmanj.

Ob tej priložnosti naj gre do slavljenkam iskrene čestitke tudi uredništva in uprave Novega glasa.

PRAZNOVANJE V SV. KRIŽU

Ob 150-letnici ustanovitve naše župnije nas bo obiskal naš gospod škof Evgen Ravignani. V soboto, 8. t.m., bo ob 19. uri daroval v župni cerkvi sv. mašo. Po njej pa bomo šli v procesiji z lučkami na pokopališče in tam molili za naše rajne dušne pastirje ter vse naše pokojne. V nedeljo, 9. t.m., pa bo ob 15. uri ob škofovi navzočnosti najprej v cerkvi in potem v župnišču posebna slovesnost, pri kateri bodo sodelovali domači mešani cerkveni pevski zbor, domači otroški zbor, vrtec ter osnovna šola, vsak s svojim programom.

HLAVATYJEVA RAZSTAVA

POKLON OB 100-LETNICI ROJSTVA

ERIK DOLHAR

Razstavo je odprla tržaška občinska uprava v Ljudskem vrtu.

V torek, 28. oktobra, so v prenovljenih razstavnih prostorih tržaškega Ljudskega vrta odprli retrospektivno razstavo 45 del Roberta Hlavatyja (na sliki). Odprtja se je udeležilo veliko ljudi, vsaj polovica katerih je bila Slovencev, kot je bil Hlavaty sam. In prav ta aspekt je bil na otvoritvi premalo poudarjen oz. le bežno omenjen. V priložnostni brošuri ni namreč niti besedice o tem, medtem ko se je tržaški podžupan in odbornik za kultu-

ro Damiani le na koncu svojega uvodnega nagovora spomnil na umetnikovo narodnost.

Robert Hlavaty je bil pri nas zelo priljubljen ustvarjalec. Bil je vesele narave, tako da prav nekatere njegove

hudomušne karikature sodijo med najbolj znana slikarjeva dela. Znani so tudi njegovi akvareli iz obdobja petdesetih let, ko je s svojim čopičem risal predvsem idilično kraško gmajno in njene značilne koticke. Hlavaty je bil po poklicu zdravnik, ki je v zadnjem obdobju svojega življenja živel in ustvarjal na Opčinah, kjer je bil tudi aktiven član vaše skupnosti (spominimo se npr. njegovega angažiranja pri Kraškem pustu). Svoje zadnje dni je preživel v Ljubljani, kjer je tudi umrl leta 1982. Prav v teh dneh poteka stoletnica njegovega rojstva, kar je bila tudi priložnost, da se Trst pokloni njegovemu spominu.

PROF. JOŽE VELIKONJA V DSI

O DOMOVINSTVU, ZAMEJSTVU IN ZDOMSTVU

IVAN ŽERJAL

V ponedeljek, 3. novembra, je številno občinstvo napolnilo Peterlinovo dvorano Društva slovenskih izobražencev, da bi prisostvovalo srečanju s prof. Jožetom Velikonjo, prizanim slovenskim strokovnjakom in geografom, ki že več kot štirideset let živi in dela v Združenih državah Amerike.

Prof. Jože Velikonja med svojim predavanjem v DSI (Foto Kroma)

Prof. Velikonja je tudi tesno povezan z življenjem Slovencev v Italiji, saj je deset let (od 1945 do 1955) poučeval na slovenskih nižjih srednjih šolah v Trstu, pa tudi po svojem odhodu v Ameriko je večkrat obiskal naše zamejstvo. Razumljivo je torej, da je na tradicionalni ponedeljkov večer v DSI prišlo lepo število ljudi, med katerimi je bilo veliko bivših Velikonjevih dijakov.

Gost je predaval na temo *Domovinstvo, zamejstvo in zdomstvo*. Prof. Velikonja je tudi sam doživel vse te tri situacije, v katerih so Slovenci oz. ljudje slovenskega rodu, saj je najprej živel v domovini, Sloveniji, nato v zamejstvu, nazadnje pa še v izseljeništvu. Precej kritičen je bil do zadržanja, ki ga ima Slovenija do rojakov, ki živijo v zamejstvu in po svetu. Njim se namenja le četrtna odstotka državnega proračuna, v Uradu za Slo-

vence v zamejstvu in po svetu pa je zaposlenih le šest oseb, kar je žaljivo do rojakov, ki živijo zunaj meja Republike Slovenije. Postavil je tudi problem, da v Sloveniji živi, poleg avtohtone italijanske in madžarske manjšine, še četrtilijona Neslovenec, ki prihajajo iz drugih republik bivše Jugoslavije.

Med Slovenijo in Slovenci, ki živijo v zamejstvu in po svetu, sta potrebna povezanost in pretok informacij. Prof. Velikonja se je zaustavil zlasti pri vprašanju tistih ljudi, ki so sicer slovenskega pokolenja, a ki ne obvladajo več slovenščine, saj predstavljajo že drugo ali tretjo generacijo izseljencev. Pri tem se je zavzel proti vsiljevanju kategorij, ki bi določale, kdo je bolj Slovenec in kdo manj, kdo je bolj ali manj "čist", kdo obvlada slovenščino in kdo je ne obvlada. Če so ljudje slovenskega pokolenja, ki čutijo le kan-

ček pripadnosti slovenstvu, jim je treba pomagati in jih sprejemati.

Tako v predavanju kot med vsebinsko bogato razpravo, ki mu je sledila, se je prof. Velikonja zavzel za to, da bi Slovenija posvečala več pozornosti rojakom v zamejstvu in po svetu in naj jih ne obravnava kot tujce. Opozoril je tudi na potrebo po realističnem gledanju na stvari in na slovenske možnosti uspeha v Evropi in v svetu. Slovenski potencial v svetu so slovenski možgani, je slovensko znanje, ki pa mora imeti možnost ustvarjanja. V Sloveniji pa se mora oblikovati administrativni kader, ki bo strokovno informiran in ki bo moral ostati na svojem mestu tudi, če se zamenjajo vlade ali ministri. Pri tem je dodal, da taki procesi zahtevajo čas, saj nič ne nastane čez noč.

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA NA OPČINAH

V nedeljo, 26. oktobra, so v novem župnijskem domu Andrej Zink na Opčinah odprli fotografsko razstavo o letošnjem praznovanju openskega župnijskega zavetnika sv. Jerneja, ki je bilo od 22. do 24. avgusta. Gre za slike domačina Iva Sosiča, ki je s fotografskim aparatom spremljal celoten potek praznovanj, ki so bila letos še posebej slovesna, saj so Openci praznovali tudi 375-letnico ustanovitve župnije.

Razstava bo v domu Andrej Zink odprta do nedelje, 9. t.m., ko bo v župnijski cerkvi na željo mnogih ponovitev recitala 375 let pod openskim farnim zvonom, ki so ga v režiji Lučke Susič že izvedli 24. avgusta. Na njem bodo sodelovali mladi recitatorji, CPZ Sv. Jernej z Opčin, CPZ Sv. Florijan od Banov in MePZ Višava s Ferlugov. Recital bodo oblikovali tudi domači pritrkovalci in pihalni kvintet godbenega društva Prosek.

GROB HRABROSLAVA VOLARIČA NA DEVINSKEM POKOPALIŠČU

V zadnjih dneh pred prazniki je devinsko-nabrežinska občina uredila grob Hrabroslava Volariča na devinskem pokopališču. Nagrobnik je seveda ostal isti, kot so ga postavili skladateljevi prijatelji pred sto leti, zdaj pa je bil v primernem kamnu izdelan še okvir celega groba. Delo je opravilo podjetje Zidarič iz Sempolaja.

PO DOLENJSKEM OB KRKI

na slovenskih cerkva je tudi v Krki zanimiva zaradi posebne arhitekture in lepih oltarjev ter fresk.

Agroturistična gostilna v Žužemberku nam je postregla z nekaterimi tipičnimi jedmi. Vozili smo se mimo ruševin žužemberškega gradu, ki so ga med vojno požgali partizani. V letih 1943-44 so požgali tudi župnišče, župniško in druge bližnje cerkve in nekatere stavbe. Zdaj grad obnavljajo. Grad je omenjen že leta 1246. Bil je last goriških škofov, nato Habsburžanov in od l. 1538 Turjačanov (Auerspergov) do druge svetovne vojne. Župnijsko cerkev, ki je pred vojno imela sedem oltarjev, so v zadnjih letih vnovič sezidali požrtvovalni verniki. Zanimivost: v požaru je pogorelo vse, Marijin kip je ostal nedotaknjen. Cerkev je posvečena oglejskima mučencema sv. Mohorju in Fortunatu.

Ko smo se vozili ob Krki, so nas spremljali gozdovi, pa tudi vinogradi s tipičnimi zidanicami. Mimogrede smo

videli tudi razrušeni grad (vojna!) Soteska s stolpom, ki mu pravijo Hudičev turn in je notri okrašen s freskami.

Četrta postaja: Novo mesto. Reka Krka ga drži v objemu. Tu smo stopili do kapi- teljske cerkve, posvečene sv. Miklavžu. Njegova slika je morda najbolj slavna v celi Sloveniji, saj jo je naslikal znameniti Tintoretto. V stranskih ladjah in zakristiji pa so slike znanega slikarja Metzingerja. Cerkev je bila dograjena l. 1429 na mestu got- ske cerkvice. Njena posebnost je prezbiterij z zunanji- mi oporniki; pod njim je krip- ta. V prostori je galerija s por- treti cerkvenih dostojanstve- nikov, arhiv in knjižnica iz 15. stol. s 3.000 knjigami.

Ko smo zapustili Novo mesto, je že padel mrak. Kar brž se je bilo treba vrniti na Prosek, na Kontovel in v Barkovlje. Na izletu smo se počutili tako dobro, da po dolgi vožnji nismo niti čutili utrujenosti.

NM

OBVESTILA

NOVOLETNO TAIZEJSKO evropsko srečanje mladih bo letos od 29. decembra 1997 do 2. januarja 1998 na Dunaju. Informacije in vpisovanja do 10. novembra pri Alešu Petarosu, Boršt 162, 34010 Trst, tel. 040/228307.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo enajsto študijsko štipendijo iz sklada *Mihael Flajban*. Štipendija bo znašala 3.000.000 lir za prvi letnik in 2.500.000 lir za vsako nadaljnje leto redne študijske dobe, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokošolcem, ki se bodo vpisali na univerzo v akademskem letu 1997-98. Podrobnejša pojasnila dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46/l, tel. 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 30. novembra 1997.

URA MOLITVE za duhovne poklice, mladino in družine bo v četrtek, 6. novembra,

ob 16.30 v barkovljanski cerkvi. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

SLOVENSKI KULTURNI klub vabi v soboto, 8. novembra, na VESELO MARTINOVA-NJE, ki bo v župnijski dvoranci na Proseku (ob cerkvi). Na sporedu bo družabno srečanje z igrami, glasbo, kuhanjem klobas itd. Začetek ob 18.30. Vabljeni vsi mladi!

ŠKOFIJSKI PASTORALNI svet tržaške škofije se bo sestal v petek, 14. t.m., ob 19. uri v semenišču s sledečim dnevnim redom: 1. premišljevanje, 2. bistvo, namen in delovanje sveta, 3. popravek k volilnemu pravilniku, 4. koledar novih volitev.

SLOVENSKI KULTURNI klub, ulica Donizetti 3, vabi v soboto, 15. novembra, ob 18.30, na svoj redni občni zbor. Sledila bo družabnost.

SSG. SODNI dan, gostovanje PDG, Nova Gorica. Petek, 7. t.m., ob 20.30 red A in D, sob., 8. t.m., ob 20.30 ree B, E in F, ned., 9. t.m., ob 16. uri red C.

SVETI IVAN

ZADNJE SLOVO OD SESTRE LUDOVIKE ŠTOKELJ

Spet nas je obiskal Gospod. Prišel je in poklical v svoje kraljestvo sestro Ludoviko Štokelj 8. oktobra letos v katarinski bolnišnici.

Sestra Ludovika se je rodila na Planini pri Ajdovščini 12.10.1909. Doma je bila iz Gabrij na Vipavskem. Že zelo majhna je izgubila starše in je zato svoja otroška leta preživela pri teti v Branici.

Z dvajsetimi leti se je odločila za redovni poklic in vstopila k Šolskim sestram v Tomaj. Predstojniki so mlado sestro poslali najprej v Žabnice, kjer je učila dekleta šivanja in vezenja. Od tu je šla v Belo peč, kjer je delovala celih 35 let. Sestra Ludovika je bila med prvimi sestrami, ki so prišle v Belo peč. Da so sestre prišle na to podružnico, je bila želja in pobuda goriškega nadškofa dr. F.B. Sedeja z namenom, da bi prevzele vso oskrbo za ostarela in onemogla zakonca Maly. Poleg dela za bolnika so se usmiljene sestre že od vsega začetka posvečale vaščanom. Zbirale so otroke, predvsem iz delavskih družin, za pošolsko varstvo in pisanje nalog. Vodile so cerkveno petje, poučevale verouk ter kot danes imenovane "patronažne sestre" bile vedno na razpolago bolnikom in potrebnim. V zimskih časih so skupaj organizirale kuhinjske in gospodinjske tečaje ter učile dekleta šiviljske spretnosti.

Sestra Ludovika je imela v rokah gospodinjstvo in pridno vodila kmetijo, da so se sestre lahko preživljale. Bila je zelo požrtvovalna, včasih malo resna, največkrat pa nasmejana, pa tudi zelo preprosta, da se ji je vsakdo lahko približal in se z njo marsikaj pogovoril. Bila je zelo povezana z vaščani in v svoji dobroti in požrtvovalnosti, vedno pripravljena priskočiti na pomoč v njihovih potrebah in stiskah, kolikor je bilo v njeni moči. V poletnih mesecih je sestra Ludovika z veseljem sprejemala izseljenske duhovnike na počitnice, ker mnogi domov niso mogli in tam so se počutili kot doma.

Kot predstojnica redovnih skupnosti je s. Ludovika delovala tudi v Dolini in Ricmanjih. Od leta 1992 pa je prišla v Provincialni dom in tu preživela svoja zadnja leta.

Gospod Bog naj jo sprejme v svoje kraljestvo in ji da uživati večno veselje pri sebi.

- ŠOLSKE SESTRE

Skupina udeleženk izleta se je slikala pred Jurčičevim spomenikom

Oktober je primeren mesec za izlete. Za nami je že najhujša vročina, trgatve je končana, zakaj bi si človek ne privoščil lepega izleta? Tako sta nas gospoda Rudi Bogatec in Jože Špeh 18. oktobra odpeljala na Dolenjsko.

Prva postaja: ogled Jurčičeve domačije na Muljavi. Zanimivo je videti, v kakšnih domovih so živeli naši dolenjski predniki, pa tudi literarno zapuščino pisatelja Josipa Jurčiča. Lep je panj s poslikanimi končnicami. Radovednost nas žene, da si o-

gledamo "Krvavljeno bajto", vzorec doma najrevnejših vaščanov nekdanj. Na um nam prideta Krjavelj, posebej iz Jurčičevega *Desetega brata*, in pripoved, kako je na ladji hudiča razklal na dva dela. Na tej domačiji je pri- zorišče za igre na prostem.

Druga postaja: Krka. Najprej naporna pot do zanimive Krške jame, v kateri izvira reka Krka, ki nas je pozneje spremljala skoraj vso pot. Opoldne sv. maša v cerkvi, posvečeni zavetnikoma zdravnikov in lekarnarjev, sv. Kozmi in Damjanu. Kakor veči-

SSK ZA KANDIDATURO MITJE VOLČIČA

V sredo, 22. oktobra, se je zbralo na mesečni seji pokrajinsko tajništvo SSK. Na dnevnem redu se je zvrstilo kar nekaj perečih vprašanj oz. problemov, ki pestijo našo manjšinsko skupnost v Gorici, začeni z decembrskimi volitvami za drugo senatno okrožje ob prezgodnji smrti senatorja Darka Bratine. Člani tajništva so počastili spomin na pokojnega javnega delavca z enominutnim molkom.

Potem ko je italijanska vlada rešila svoje koalicijske probleme, se bo 14. decembra za volivce iz goriške pokrajine, treh občin s Tržaškega ter Beneške Slovenije in Režije ponovila volilna preizkušnja za izvolitev novega senatorja. Kandidat levosredinske koalicije je časnikiar Mitja Volčič (na sliki) in pokrajinsko tajništvo SSK je pozitivno ocenilo njegovo kandidaturo, saj je primeren kandidat za slovenske volivce, človek dialoga, razgledan ter medijsko dobro poznan, kar mu daje veliko možnosti za izvolitev in nadaljevanje Bratinovega dela v italijanskem parlamentu.

Pomembna preizkušnja za goriške volivce pa bodo spomladanske občinske upravne volitve. Srečanja in soočanja so se že začela najprej za izbiro najprimernejše oblike nastopanja na bližajoči volilni

preizkušnji. Splošna ocena je bila, da je nujno potrebno nadaljevati na poti koalicije levosredinskih političnih gibanj, ki so na zadnjih pokrajinskih volitvah zmagale s kandidatom Brandolinom, vendar prilagoditi politiko na precej drugačno politično realnost, ki jo predstavlja občina Gorica. Manevrski prostor morebitnega kandidata se bo moral nujno oprijemati predvsem centra.

SSK je imela že vrsto srečanj s strankami, ki oblikujejo gibanje Oljke. Na omenjenih soočanjih so si bili predstavniki složni predvsem v želji in potrebi po načrtovanju resne in racionalne politike v sklopu Oljke ob bližajoči preizkušnji. Glede volilnega programa je slovenska stranka že jasno določila točke, s katerimi nastopa in se pogaja z drugimi strankami. Slednje so pozorne predvsem za zaščito naše manjšinske skupnosti v goriški občini kot pomembnega dejavnika pri odprtem sodelovanju obmejnih mest Gorice in Nove Gorice.

Pokrajinsko tajništvo SSK je nato pozitivno ocenilo protestno izjavo mestnega sveta občine Nova Gorica z dne 25. 9. 1997, s katero ostro odgovarja na znano julijsko resolucijo goriške občinske večine, uperjene proti zaščitnemu zakonu za slovensko manjšino v Italiji, ki ga je predstavil v parlamentu poslanec Cavero. Predstavniki SSK so se takoj po žalostni potezi goriške občinske večine srečali z novogoriškim županom Črtomir Špacapanom in ga seznanili z nedoslednim in nazadnjaškim vedenjem njegovega obmejnega kolega Valentija do naše manjšinske skupnosti. Po izglasovanju omenjene protestne izjave je bil na seji, ki je potekala na goriški občini, predvsem naš predstavnik Bernard Špacapan deležen posebno ostrih besed desničarskih vrst.

Drugačno vzdušje vlada na goriški pokrajini; vodja skupine Oljka v pokrajinskem svetu David Grinvero je pozitivno ocenil delovanje uprave, ki se loteva odprtih vprašanj in problemov s primernim pristopom.

SSK vabi somišljenike, naj s svojim podpisom podprejo kandidaturo Mitje Volčiča koalicije Oljka na bližnjih volitvah. Podprejo ga lahko v občinskih volilnih uradih in v Kulturnem centru L. Bratuž v Gorici v petek, 7. t.m., od 19. do 21. ure.

ODLIČEN ZAČETEK KONCERTNE SEZONE SCGV KOMEL

TRIO BRAHMS V GORICI

V četrtek, 30. oktobra, je v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž nastopil Trio Brahms iz Bologne. S tem koncertom je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici začel svojo letošnjo koncertno sezono. Na glasbenem večeru se je zbrala kar številna publika, ki je z zanimanjem in pozornostjo sledila izvajanju nastopajočih.

Trio Brahms sestavljajo Pierpaolo Maurizzi (klavir), Maurizio Cadossi (violina) in Michele Ballarini (violončelo). S triom je sodeloval tudi tenorist Leonardo De Lisi. Trio Brahms je že prejel razne pomembne glasbene nagrade in priznanja, tako prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju J. Brahms v Hamburgu in odličje na Akademiji Chigiana v Sieni. Trio je nastopal po raznih pomembnih italijanskih in evropskih središčih in žel lepe uspehe.

FOTO BUNRACA

Na goriškem koncertu je komorna skupina iz Bologne uspešno izvajala del dveh velikih mojstrov. V prvem delu smo poslušali Brahmsovo dela, v drugem pa Beethovnov skladbo. Najprej so bili na sporedu štirje samospevi za glas in klavir, nato pa Trio v H-Duru op. 8. Drugi del programa pa je obsegal Beethovnov Pesmi raznih narodov za

glas in klavirski trio. Med prvimi naj omenimo kozaške, španske in italijanske melodije, v drugi točki pa je tenorist De Lisi skupno s triom izvedel šest waleških pesmi za glas in klavirski trio. Na koncertu so izvajalci po dolgem aplavzu, s katerim je občinstvo nagradilo nastopajoče, ponovili nekaj skladb.

SEJA SLOVENSKE KONZULTE NA GORIŠKI OBČINI

Nedavno je bila na goriški občini mesečna redna seja konzulte za vprašanja slovenske manjšine v Gorici. Predsednik Rudi Pavšič se je na začetku spomnil pok. sen. Darka Bratine, nato je poročal o nekaterih temah, ki so bile na dnevnem redu. Predvsem je tekla beseda o odnosih med goriško in novogoriško občino in to še zlasti po znani resoluciji mestnega sveta v Novi Gorici v podporo goriškim Slovencem po znani resoluciji goriškega občinskega sveta, ki je v bistvu glasoval proti zakonski zaščiti Slovencev. Pri tem se je vnela dolga razprava, v katero so posegli v glavnem vsi prisotni svetovalci.

Nadalje so se svetovalci v razpravi dotaknili možnih pobud za večjo enotnost posebnosti slovenske strani ob bližajoči se tisočletnici Gorice. Prav tako je konzulta z razočaranjem ugotovila, da občinska uprava nima nikakega posluha za njeno delovanje in se nikdar ne posvetuje z njo o vprašanjih, ki zanimajo slovensko manjšino v goriški občini.

DRAMSKA SKUPINA KD IGO GRUDEN GOST KC LOJZE BRATUŽ

IVA KORŠIČ

Ko nas starka zima že pričakuje za vogalom, se radi ozremo nazaj v poletni čas. Zdi se nam, da še zmeraj čutimo, kako nas božajo sončni žarki, v ušesih pa še slutimo daljno valovanje morja. Te prijetne občutke in še marsikaj nam bodo pričarali igralci dramske skupine KD Igo Gruden iz Nabržine, ki se bodo v nedeljo, 9. t.m., predstavili goriškim gledalcem. V Kulturnem centru Bratuž nas bodo s pomočjo Goldonijevega teksta (po prevodu A. Rebule in M. Rupla je *Primorske zdrahe* priredila režiserka Maja Lapornik) popeljali v tiste pretekle čase, ko so po kraških vaseh kraljevali ribiči in pupe so jih nestrpno pričakovale na vaškem trgu. Tu so se posvečale ročnemu delu, medtem pa so kramljale, kovalle načrte za prihodnost, zaupale prijatelji-

cam kako skrito željo ali ljubezen. Znale pa so biti tudi zbadljive, rahlo škodoželjne, zaradi tega se je včasih kaj nerodno zapletlo... Sicer pa kaj bi razkrivali vsebino, gotovo jo že vsi poznate! To zelo priljubljeno veseligo smo že marsikdaj videli na naših odrih tudi v izvedbi SSG in PDG. Kdo naj bi pozabil Lipeta, ki ga je tako zabavno prikazal Stane Leban? Tudi nabrežinski igralci imajo svojevrstnega Lipeta, a to boste sami odkrili.

Premiersko so igro uprizorili v maju v domu Alberta Sirka v Križu. Pogoj, v katerih delujejo, niso ravno najboljši; bralne vaje so imeli na domovih družin Gruden in Golemac. Z velikim uspehom so komedijo odigrali na II. zamejskem festivalu amaterskih skupin v Mavhinjah (odnesli so kar tri nagrade!). Na mavhinjski trg so priklicali nešteto ljudi. Pravkar so se vrnili z gostovanja na Švedskem. Slovenskim izseljencem na severu so ponesli toplo, primorsko, kraško govorico. Zelim, da bi se tudi v Gorici dobro počutili. Zato obiskovalci gledaliških dvoran in vsi tisti, ki želite prebiti nedeljsko popoldne v vselem vzdušju, pridite 9. t.m. v Kulturni center Lojze Bratuž!

ZAHVALNA NEDELJA NA PALKIŠČU

Doljani bodo spet praznovali v cerkvi, na katero so zelo ponosni, na zahvalno nedeljo, 9. t.m. Ob 10.30 bo maša, po obredu pa blagoslov pridelkov. Ker je cerkev v Jamljah v popravilu, se bodo verniki iz Jamelj tokrat pridružili Doljanom v cerkvi na Palkišču.

ZAHVALA

Ob smrti OLGE SEMOLIČ LAVRENIČ

se najlepše zahvaljujemo duhovniku, župniku Virgulinu, msgr. O. Simčiču in g. B. Breclju za lep pogrebni obred in izražene misli, pevkam in pevcem iz Ronk, Jamelj in Doberdoba ter Fantom izpod Grmade, pevovodjema H. Lavrenčiču in I. Kralju za ganljivo petje, kakor tudi inž. Karlu Mučiču in Mariji Ferletič za besede slovesa.

Svojci

Ronke, 3. novembra 1997

OLGI V SPOMIN

Marsikdo se o smrti ne pogovarja rad. Če pa se človek s to mislijo sprijazni in o smrti govori čisto navadno kot o vsaki drugi stvari, postane to lažje; saj je to nekaj navadnega. Smrt. Slovo ali le kratkotrajna ločitev. Morda nas včasih malo zaskrbi, kaj nas pred smrtjo lahko doleti; to je našo drago Olgo tudi doletelo. Borila se je čeli dve leti.

Potem ko je celih deset let skrbela za bolno teto na vozičku, se je sama izčrpala in Bog ji je poslal še težjo preizkušnjo. Kakšna razlika od tiste Olge, ko je prišla iz Bazovice v našo vas Doberdob! Bolj rahlega zdravja, toda vedno nasmejana in pojoča. Koliko smo takrat prepevali! Začeli smo bolj skromno in ona nam je pomagala na harmoniji in nas pri maši spremljala, čeprav je bila bolj boječa. Nato smo z g. Kretičem in nato z g. Brecljem začeli orati na kulturnem in pevskem področju. Naštudirali smo igre, prirejali materinske dneve, misijonske prireditve. Olga je vedno rada sodelovala s svojim lepim sopranom. Prav prijetno mi je pri srcu, ko se spominjam dvopeva o namišljenem Martinu, ki sva ga hoteli imeti obe in smo ga peli na marsikaterem odru. Zaključil se pa tako, da ostanova raje prijateljici in pustiva Martina njegovi usodi.

Življenje pa teče naprej. Olga si je izbrala Jožefa za moža in se preselila v Laško v Ronke. Rodil se jima je sin Martin, ki ga je Bog kmalu poklical k sebi. To je bilo za mlado družino hud udarec. Toda z možem sta vedno zaupala v Božjo pomoč in res jima je Bog nekaj let kasneje poslal Paola. Začelo se je novo življenje, Olga je zopet sedla za harmonijo in pomagala pri mesečni slovenski maši v Ronkah. Prišla je tudi k meni iskat

nekaj lažjih pesmi in je potem, ob svojih težavah, ki jih ni bilo malo, naučila peti svoj mali laški zborček.

Hudo mi je bilo, ko sem jo obiskovala na domu in bi rada zapela z njo v duetu prelepo pesem *Marija, pomagaj nam*, ki sva jo tolikokrat peli v naši doberdobski cerkvi. Ko jo je sedaj poslušala po radiu, se je samo medlo nasmehnila.

Pred štirinajstimi dnevi sem poročala na Sveto goro in Marijo prosila, naj pomaga možu in sinu Paolu, da bi zdržala v tako težkem trenutku in naj ljubo Olgo pokliče k sebi. Samo Bog ve, koliko in kako lepo sta Pepi in sin skrbela za ženo in mamo. To naj jima bo v veliko tolažbo, kajti ona jima bo iz onstranstva vedno stala ob strani.

Dan pred Vsemi svetimi jo je Bog v 68. letu starosti poklical k sebi in jo rešil zemeljskega trpljenja. Kako je bilo hudo, ko se nismo mogli sporazumeti z besedami: sedaj pri Bogu ne rabi več besed, tam "kraljuje le radost," pravi naša lepa slovenska pesem.

Tretjega novembra smo jo z g. Virgulinom, g. dekanom Simčičem in g. Brecljem pospremili k večnemu počitku. Zbrali smo se, verni in neverni ter pevci iz vseh koncev in ji zapeli skupaj s Fanti izpod Grmade zadnjič v slovo. Nikakor pa ne smemo biti žalostni, kajti "kdor veruje v me - pravi Kristus - bo živel na veke."

- PRIJATELJICA A.

DRUŠTVA IN ZBORI SO SE POKLONILI RAJNIM

Na prvi dan novembra so društva in zbori sodelovali na svečanostih v spomin na vojne žrtve. Goriško pokopališče so obiskali pevci zbora Bratuž; poklonili so se skladatelju Lojzetu Bratužu, pesnici Ljubki Šorli in kulturnemu delavcu Viktorju Prašniku, predstavniki SCGV Komel pa so položili cvetje na grob skladatelja Emila Komela. Grobove je blagoslovil g. Humar. Predstavniki naših organizacij so s cvetjem, pesmijo in molitvijo postali tudi pred grobovi drugih zaslužnih javnih in kulturnih delavcev, kot so npr. Erjavec, prof. Bekar in sen. Bratina.

Društvo in zbor E.B. Sedej iz Števerjana sta se poklonila pred spomenikom na vaškem trgu in na Jazbinah. Podgorski mešani zbor je nastopil pred spomenikom v domačem kraju, obiskal grob Lojzeta Bratuža na goriškem pokopališču in Mirka Špacapana v Mirnu. Štmavski moški zbor se je poklonil vojnim žrtvam pred spomenikom v Pevmi. V Štandrežu so člani PD Štandrež položili venec na ploščo, ki stoji na pročelju župnijskega doma; zapel je štandreški mladinski mešani zbor. Venec so člani društva položili tudi na domačem pokopališču. Pevci zbora Rupa-Peč so peli pred spomenikom v Rupi in na Peči. Zbor Hrast iz Doberdoba pa je sodeloval pri spominski svečanosti v Kobaridu.

12. NOVEMBRA BO PRAZNOVAL 90 LET

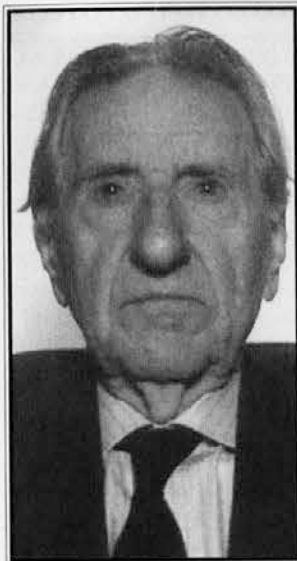
OB ŽIVLJENJSKEM JUBILEJU MAKSA KOMACA

KAZIMIR HUMAR

Verniki, ki se zbirajo v cerkvi sv. Ignacija v Gorici, ne bodo verjeli, da bo najbolj stalni udeleženec cerkvenega zbora v tej cerkvi med nedeljsko mašo ob 9. uri - Maks Komac - obhajal te dni visok življenjski jubilej, namreč 90-letnico rojstva. Težko bodo verjeli tej novici, ker se njegov glas še vedno sliši vsako nedeljo, a je res.

Jubilant se je namreč rodil v Bovcu 12. novembra 1907. Mlada leta je sicer preživel v Bovcu in Tolminu, toda leta 1930 je prišel v Gorico in se tu tudi ustabil do danes. Prišel je v Gorico kot prefekt v Alojzijevo pod vodstvom pok. Jožka Bratuža. Od takrat dalje se je zapisal Gorici. Njegove službe so sicer zabeležene v SPBL, a nas danes ne zanimajo njegove službe, temveč njegovo delo na prosvetnem področju. Naj omenim le, da ga je vezalo prijateljstvo s pokojnim dr. Jankom Kraljem, da se je povezal z Goriško Mohorjevo družbo, da je bil tajnik na slovenskem učiteljskem od leta 1948 do upokojitve.

Toda to so le bežni utrinki iz njegovega življenja. V našo preteklost se je vpisal predvsem kot kulturni delavec. Tako je bil med člani prvega slovenskega katoliškega prosvetnega društva, ki ga je ustanovil in mu bil predsednik prof. Mirko Filej. Na sejah se je odbor zbiral na Placuti in prosto-

rih KTD. Sicer se je za prosveto in dramatiko zavzemal že prej kot tajnik na učiteljskem. Navada je namreč bila, da so takrat šole prirejale zaključno šolsko prireditev. Režiser je navadno bil Maks Komac. Svoje dramsko in režisersko delo je potem nadaljeval, ko so odprli dvorano Brezmadežne v prvem nadstropju na Placuti. Igral je in režiral razne dramske nastope. Prav ob tem delu je v odboru SKPD nastala živa potreba po večji dvorani. Tako je odbor vrgel v svet pobudo o Katoliškem domu. V ta novi odbor je seveda takoj pristopil tudi Maks Komac. Ko se je začel zbirati denar, je postal blagajnik odbora za Katoliški dom. Njegova odgovornost

se je povečala, ko se je KD začel graditi leta 1960. Tudi pri tem je vložil veliko truda in odgovornosti. Če se ne motim, je imel odbor približno sto sej, seveda brez vsakega honorarja, saj je takrat vse naše delo za kulturo izhajalo iz idealizma.

Toda njegova podoba bi ostala zelo nepopolna, če bi ne omenili njegovega veselja do petja v cerkvi. Odkar je prišel v Gorico, se je pridružil cerkvenemu zboru, ki vsako nedeljo in za praznike poje med mašo za Slovence na Travniku. Ta maša ob 9. uri se je začela na začetku leta 1944. Do takrat smo imeli mašo za slovenske vernike ob 6. uri v stolnici in pri sv. Ignaciju. Šele leta 1944 so pristali italijanski verniki, da smo dobili mašo tudi ob 9. uri. Takrat je stolni kanonik msgr. Giuseppe Volcich vzkliknil: "Ci voleva la guerra!" Morala je priti vojna oz. nemška zasedba, da smo dobili Slovenci pravico darovati sv. mašo tudi ob primernejši uri. Verniki so takrat zelo številni prihajali k tej maši in po vojni radi poslušali posebne pridige g. Mirka Mazore; seveda tudi petje cerkvenega zbora in s tem tudi petje našega jubilarja. Tu le nekaj kratkih spominov v zahvalo za vse, kar je dobrega storil za rast Božjega kraljestva med našimi ljudmi v kulturi in na verskem področju.

da se bo aktivno vključil v postopek za čimprejšnjo odobritev zaščitnega zakona. Namerava predstaviti svoj predlog v sodelovanju s predstavniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Zagotovil je vso svojo podporo, da bo prišlo do pravočasne odobritve finančnih sredstev za kulturne dejavnosti Slovencev v Italiji. V delegaciji SSO sta bila Damjan Paulin in David Grinovero, SKGZ pa je zastopal Rudi Pavšič.

SREČANJE PREDSTAVNIKOV SSO IN SKGZ S POSLANCEM PRESTAMBURGOM

Prejšnji teden je poslanec prof. Mario Prestamburgo sprejel v Gorici predstavnike SSO in SKGZ. Glavni točki srečanja sta bili zaščitni zakon in financiranje zakona za obmejna področja, ki namenja sredstva za slovenske kulturne ustanove in društva. Poslanec Prestamburgo je obljubil,

SKUPINA EVASION NA PRVEM SREČANJU Z GLASBO

V sredo, 12. novembra, bo ob 20.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici na prvem Srečanju z glasbo abonmajske koncertne sezone 1997-98 Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel Gorica nastopila skupina Evasion (na sliki). Sekstet mladih in priznanih trža-

SPOMIN NA POKOJNO MILKO MIKLUS

Ob dnevu vernih duš smo se posebej spomnili na pok. Milko Miklus. Pokojnica se je rodila pred 77 leti in je živela na Oslavju. Po poklicu je bila uradnica, vedno pa je živela povezana s Cerkvijo in še posebej z misijoni. Rada je darovala za misijone, posebno še za delo p. Ivana Stante. Zato se je ta ob njenem grobu posebej poslovlil od nje, ki je pokopana v Pevni. Ohranimo jo v hvaležnem spominu!

KLEMENTINA GOLJA V GALERIJI ARS

V središču aure I.

V petek, 14. novembra, bo ob 18. uri v Galeriji ARS že druga letošnja razstava, tokrat del slikarke Klementine Golje. Sicer je Golja že razstavljala v Gorici v okviru skupinske razstave Eurart96, ki so jo postavili na goriškem gradu, medtem ko je v Galeriji ARS lani razstavljala njen mož, novogoriški slikar Klavdij Tutta.

Klementina Golja je rojena na Jesenicah, diplomirala je na Likovni akademiji Brera v Milanu, podiplomski študij pa je nadaljevala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Študij grafike je dopolnila pri prof. Lojzetu Logarju, študij slikarstva pa pri prof. Gustavu Gnamušu. Od leta 1990 je članica Društva slovenskih likovnih umetnikov in aktivno sodeluje pri pripravi projekta *Slovenija odprta za umetnost*. Doslej je sodelovala pri več kot 120 skupinskih in 34 samostojnih razstavah, prejela pa je tudi 12 nacionalnih nagrad.

OBVESTILA

ŠTEVERJANCI, ROJENI v letih 1931, 1932 in 1933, pripravljajo 29. t.m. prvo skupno družabno srečanje s pričetkom v Dvoru ob 10. uri jutraj. Za informacije Alojz Mužič tel. 884082, Sa- verij Rožič tel. 390688 in Bruno Planišček tel. 884073.

ODBOJKARJI VETERANI so vabljeni na treninge odbojke v štandredsko telovadnico vsak ponedeljek s pričetkom ob 21. uri.

ACM-GORICA vabi k maši za edinost v ponedeljek, 10. t.m., ob 16. uri v Zavodu sv. Družine. Sveta maša bo za vse pokojne člane ACM Gorica.

SSG. V ponedeljek, 10. t.m. (red A), in v torek, 11. t.m. (red B), bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž druga abonmajska predstava: Ödön von Horváth - *Sodni dan*, PDG Nova Gorica.

PD ŠTANDREŽ bo priredilo v soboto, 15. t.m., v župnijskem domu A. Gregorčič v Štandrežu martinovanje.

DAROVİ

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. z Vrha 150.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: družine Juren v spomin na starše 30.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrijah: Marija Marušič Delpra 45.000 lir.

DRUŽ. PODVERŠIČ Franc v spomin na g. Franca Felca za potrebe svetoivanske pevske skupine 50.000 in v spomin na prijateljico Olgo Semolič-Lavrenčič za zbor, ki poje pri slovenski maši v Ronkah, 50.000; za sestavljalce stolpcev darov 10.000 lir.

ZA NOVI glas: druž. Bandelj 100.000 lir.

ZA PATRA Saksido: N.N. 2.000.000 lir.

ZA ZAVOD sv. Družine: ob 100-letnici rojstva prof. Milana Bekarja skupina nekdanjih licejcev 100.000 lir.

ČESTITKE

Danes praznuje svoj 64. rojstni dan dragi **Remo Devetak** iz Sovodenj ob Soči. Še na mnoga leta mu kličejo žena Mara, hčeri Anastazija in Doriana z družinama. Vsi skupaj voščijo tudi dvojčku **Renatu Devetaku** z Vrha sv. Mihaela za isti jubilej. Voščilom se pridružuje uredništvo našega lista.

Walterja in Sonjo je osrečila novorojenka **Jana**. Čestitajo ji ma nono Marjan, nona Ana, stric Mitja in teta Katja. Čestitkam se pridružujejo tudi MePZ Podgora, MoPS Akord in PD Podgora.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

prireja

VESEL VEČER

Nastopajo člani štandredške dramske skupine s tremi veseloigrami:

Človek brez smeha

Ropar s čtirom

Čudna bolezen

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič, **nedelja, 9. novembra 1997, ob 17. uri.**

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

AMATERSKA DRAMSKA SKUPINA
KD IGO GRUDEN, - NABREŽINA

Carlo Goldoni

PRIMORSKE ZDRAHE

nedelja, 9. novembra 1997, ob 17. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, Drevored 20. septembra 85, Gorica

ARS
GALERIJA

Vljudno Vas vabimo
na odprte razstave

KLEMENTINE GOLJA

Umetnico bo predstavil
Joško Vetrli.

Galerija Ars, Katoliška knjigarna na Travniku, Gorica
petek, 14. novembra 1997, ob 18. uri.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

MLADINSKI DRAMSKI ODSEK BO UPRIZORIL

v Kulturnem centru Lojze Bratuž v **nedeljo, 16. novembra 1997, ob 16. uri**

igro o naših skupnih problemih

VIDI SE, DA JE TVOJA HČI

režija Emil Aberšek

avtor glasbe Marjan Mlakar

1897-1997
Posebne ugodnosti
ob
100-letnici
**Zlatarna
ŠULIGOJ**

Ul. Carducci 49 - GORICA

JUBILEJ ZAKONCEV LUPIN

V soboto, 8. novembra, bosta praznovala zlato poroko EMA BRAJNIK in SLAVKO LUPIN iz Štandreža. Slika je izpred 50 let, ko sta si slavljenca (spodaj na sredi; za ženinom je oče Franc Lupin, dolgoletni štandredski organist in zborovodja) obljubila večno zvestobo. Vso srečo jima želi štandredška skupnost!

V PRIREDBI PLANINSKE DRUŽINE BENEČIJE

USPEL TUDI LETOŠNJI BENEŠKI BURNJAK

ERIKA JAZBAR

V nedeljo, 26. oktobra, je Črni vrh v občini Podbonesec ponovno zaživel. Veliko število ljudi se je zbralo v lepi, vendar oddaljeni vasi; številni planinci in prijatelji so se odzvali vabilu Planinske družine Benečije, ki je že četrto leto priredila beneški burnjak, kar pomeni praznik kostanja. V teh tednih je bilo sicer v naši deželi in slovenski Benečiji tovrstnih iniciativ kar precej, vendar je srečanje, ki so ga planinci že tretjič organizirali v Črnem vrhu, zelo lepo uspelo.

Planinska družina Benečije je privabila veliko mladih in starejših planincev in prijateljev, ljubiteljev gora in domače pesmi, ki so prišli v Črni vrh iz raznoraznih krajev našega zamejstva oz. dežele, tokrat kar z avtobusi. Med njimi so bili številni iz Tolmina, Kobarida, Goriških Brd, Koprja in drugih primorskih oz. obmejnih mest in vasi.

Tudi lepo vreme in sonce sta sicer klicala ljudi k prazniku in nudila svoj delež k uspehu ponude, saj nizke temperature, ki so osivele prejšnje dni, niso ovirale planincev, ki so sprejeli vabilo PDB za srečanje in skupno praznovanje beneškega burnjaka.

Največja zasluga gre seveda planincem in članom Planinske družine Benečije, ki so ponovno dokazali, da se s prizadevnim, skupnim, vztrajnim in ne nazadnje primerim delom lahko priredi marsikatera uspešna iniciativa. Burnjak in podobne pobude, ki jih prirejajo naša društva, predstavljajo domač praznik, ki lahko s svojimi prijetnim in domačim vzdušjem pomeni za našo skupnost in naše

ljudi veliko več od visokodonečih stavkov in elitarno-abstraktnih nastopov.

Letošnji burnjak je imel na svojem programu več točk: najprej se je večina udeležencev morala oddolžiti planinski "obveznosti"; tako se je velika skupina planincev srečala v jutranjih urah na Štupici, kjer se je podala peš čez most nad Nadižo, do vasi Arbeč, Gorenje vasi in naprej do Črnega vrha po stezi, ki se vije ob Nadiži in nato po gozdu se vzpenja na Črni vrh.

Veliko ljudi se je srečalo tudi pri slovenski sv. maši, ki jo je daroval msgr. Mateucig, medtem ko je za spremljavo poskrbel mešani pevski zbor Rečan z Les.

V vasi pa je nato zaživel pravi beneški "senjam" s harmoniko, plesom in igrami. V Tojacovi hiši, kjer je bila pred nekaj leti stara "osterija", so beneški planinci pripravili razstavo domačih kmečkih pridelkov, ki so značilni za te kraje, z raznoraznimi vrstami sadja, predvsem kostanja, jabolk, hrušk, ni manjkalo niti sira, skute in masla iz črno-gorske mlekarne.

Na burnjaku se je zbralo res veliko število veselih ljudi; peš, z avtom ali avtobusom s prišli ljubitelji narave, gora, planinci, prijatelji Benečije ter predvsem ljudje, ki se veselijo ob slovenski pesmi in to dokazujejo na najbolj prvinski način.

KOROŠKA

OBISK SLOVENSKEGA MINISTRA ZA ZNANOST

V sredo, 29. oktobra, se je na obisku na Koroškem mudil slovenski minister za znanost in tehnologijo dr. Lojze Marinček. Prispel je najprej na generalni konzulat v Celovcu, kjer se je srečal z direktorjem slovenskega znanstvenega inštituta dr. A. Mallerjem in predsednikom Narodopisnega inštituta Urban Jarnik dr. P. Apovnikom.

Minister Marinček je obiskal tudi univerzo v Celovcu in se pogovarjal z rektorjem dr. W. Dorflerjem ter dekanoma na Univerzi. Ogledal si je tudi knjižnico pri "Slovenskem šolskem društvu" v Mladinskem domu in Slovensko gimnazijo ter dvojezično Trgovsko akademijo.

Poleg obiska na Zvezi bank, Mohorjevi družbi in Višji šoli za gospodarske poklice v Šempetru pri Šentjaku, se je minister srečal tudi s slovenskimi časnikarji, ki so akreditirani na Koroškem.

ED

NAŠI POZABLJENI IZ PRVE SVETOVNE VOJNE NA TRIDENTINSKEM...

BOGOMILA LUPINC

Terčon Anton Vincenc, rojen 22. 1. 1873 v Klancu pri Gorjanskem. Padel na Tridentinskem 1. 10. 1916.

Iskala sem grob svojega starega očeta. Tukaj je padel moj neznani stari oče, ki ga tudi moja mama skoraj ni poznala. Tako sem slišala že od otroških let: "Saj ne vemo, kje je njegov grob, le molimo zanj", je govorila moja stara mama. Le kako je mogla misliti na potovanje, ko je ostala sama s štirimi malimi otroki in do tal porušeno hišo! Vsak novčič je bil namenjen preživetju družine. Vdati se je bilo treba v grenko usodo, pozabiti na obisk groba svojega moža in živeti naprej.

Že od prvega dne mojega bivanja ob prekrasnem jezeru Levico, obdanem s hribovitimi velikani, kjer so potekale največje bitke prve svetovne vojne, mi misel na grob rajnega starega očeta ni dala miru.

Začela sem zbirati podatke o nahajališčih avstrijskih pokopališč. V veliko pomoč mi je bil poveljnik občinskih redarjev v Levicu, gospod Ferruccio Galler. Gospod Galler se ukvarja z zgodovino prve svetovne vojne, raziskuje imena padlih ter vsako leto na dan mrtvih vodi občinsko delegacijo ter delegacijo šol na avstrijsko pokopališče v Levicu, kjer se poklonijo spominu padlih.

Poleg pokopališča v Levicu sem obiskala dvojne pokopališče na visokem območju Lavarone, kjer je bila najvažnejša avstrijska utrdba in obstaja še sedaj kot muzej imenovana Forte Belvedere ali v nemščini Gschwent. Iz Lago di Levico pelje strma vijugasta cesta, vklesana v živo skalovje na gorovje Lavarone. To cesto so gradili avstrijski vojaki pred prvo svetovno vojno zaradi pomembnih vojaških utrdb.

V turističnem mestecu Lavarone se nahaja v slikovitem kraju blizu gozda pokopališče, imenovano Slaghenaufi, kjer počiva 750 avstrijskih vojakov. Na vsakem križu so napisani priimek in ime padlega vojaka ter letnica smrti. Blizu je cerkvice ter na pokopališču oltar, kjer se mašuje ob prihodu avstrijskih delegacij. Občina Lavarone ima stalnega oskrbnika. Skoro vsa imena so čitljiva, ker obnavljajo lesene križe. Prevladujejo, isto kot v Levicu, češkoslovaška imena, takoj za njimi pa slovenska. Malo je avstrijskih imen, ker njihovi padli so bili že takrat pokopani v rojstnih krajih Avstrije.

Nedaleč od Lavaroneja, na višini 1.400 m, se nahaja slikovita planota in večji kraj Luserna-Luzern, kjer prebivalci govorijo retoromanski jezik ("cimbri"). Na robu gozda, ob cesti, ki pelje za Asiago, leži avstrijsko pokopališče Costalda. Ostalo je le kot simbol prve svetovne vojne, saj so ostanke 3.000 vojakov

prenesli v kostnico v Asiago, kjer so zapisana njihova imena v tako imenovani "železni knjigi". V sredini pokopališča stoji visok umetniški križ, dar nekaterih svojcev padlih vojakov. Mali križi pa nosijo le besedo Pax.

Na istem goratem področju stoji kraj Folgaria, kjer počivajo ostanki 2.503 avstrijskih vojakov v štirih velikih marmornatih kriptah. Vsekakor se moramo svojci padlih zahvaliti občinskim upravam in prebivalcem teh krajev za skrb in zgledno 80-letno vzdrževanje in nego pokopališč.

V Tolminu in Kobaridu sta bila dva simpozija o prvi svetovni vojni, ne vem, če je bil govor o Tridentinskem. Vsekakor slovenske žrtve, ki počivajo v Levicu, Lavaroneju in drugih pokopališčih ter v kostnicah v Asiagu in Roveretu, čakajo na poklon in mašo za dušnico od naše "tisoč let pričačkovane" države Slovenije. Čakajo na mimoidočega popotnika, da jih obišče ali se jim oddolži s šopkom poljskega cvetja, saj oni ležijo tako pozabljeni, tako neznani v tujih krajih.

Kdor bi želel zvedeti kaj več o padlih svojcih in za njihov kraj zadnjega počitka, se lahko obrne pismeno v katerikoli jeziku na vojaški arhiv prve svetovne vojne na Dunaju. Naslov je ta: Österreichisches Stadtsarchiv Kriegsarchiv A-1030 WIEN Nottendorfer-Gasse 2.

SLOVENIJA

SLOVO OD PISATELJICE TONČKE CURK (2)

Razgibano kulturno življenje, ki se je že v avstrijskih časih uveljavilo na našem podeželju, je s prihodom Italije prevzelo novo poslanstvo: ohraniti narodno identiteto. Tudi na Slapu je v tem pravcu delovalo katoliško usmerjeno Slovensko izobraževalno društvo. Curkova mnogočlanska družina je bila v društvu vedno dejavno prisotna. Leta 1924 je bila tako mlada Tončka izvoljena za podnačelnico dekleškega odseka. Društveno geslo *Z Bogom za narod!* je bilo poslej vodilo tudi njene življenja. Številne obveznosti je niso ovirale, da ne bi prišla za pero in se trudila, da bi s pisano besedo posredovala svoja občutja. Ker v dobi fašizma ni bilo rednega slovenskega tiska, je uspela objaviti svoja prva članka v verskem mesečniku *Svetogorska Kraljica*, ki pa je, žal, izhajal le v letih 1938-1939.

V povojni odjugi, ki je primorskim rojakom v Italiji o-

mogočila svobodo izražanja v materinem jeziku, je objavljala članke in črtice v zamejskih tednikih. Postala je redna sodelavka otroškega lista *Pastirček*, kjer je od leta 1958 priobčila 5 pesmi, 65 črtic in krajših prispevkov, dve daljši pravljici in dve celoletni mladinski povesti (*Mlademu Francku se odpira svet* in *Marjetica*). Prav tako uspešno je bilo njeno sodelovanje z Radiom Trst A, ki je oddajal 21 njenih pravljič, 15 mladinskih zgodb, 9 iger za odrasle in 5 dramatisacij. Napisala je tudi 4 novele, najbolj odmevna je bila *Hišo zidal*, ki je bila celo pohvaljena na radijskem natečaju 1965. Svojim dobrim staršem, dragim vaščanom in domačemu kraju se je oddolžila s toplo sprejeto povestjo *Deček iz Gornjevipavskega*. V svoji skromnosti je večino spisov objavljala brez podpisa. Zato pa je toliko bolj bilo radodarno njeno srce. Od svojih prihrankov je primaknila za večje cerkvene prenovne v roj-

stni župniji, za Marijino romarsko cerkev v Logu pri Vipavi, posebej za Malo semenišče v Vipavi. O njeni tovrstni dejavnosti v zamejstvu bi mogel kdo drug zaslužno kaj več napisati.

Ne glede na tvorno prisotnost na Tržaškem je bila vendar srčno navezana na rojstni kraj. Rada je prihajala domov, zato si je že dolgo pred smrtjo želela biti pokopana med svojci. Prihajali so jo v domačo cerkev, kjer je bil pogrebni obred. V prisotnosti številnih sorodnikov, kroga prijateljev in znancev iz domačih logov se je od nje poslovil slapenski župnik Franc Kralj v asistenci semeniškega vzgojitelja Stanka Fajdiga. V družinski grob so jo spoštljivo položili njeni nečaki, domači cerkveni pevski zbor ji je v zarji zahajajočega jesenskega sonca občuteno zapel v slovo. Iz razlogov, ki nam niso znani, je bila opazna odsotnost zamejskih rojakov, med katerimi je preživela nad 65 let. Tako je odšla k Bogu žena, bogata v veri in dobrih delih. Le ena se želja je Tončki spolnila, da v zemlji domači ji truplo leži.

FK / KONEC

USPEŠNA SEZONA 1997 NA SV. VIŠARJAH

Ob koncu letošnje sezone na priljubljenem Marijinem svetišču na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo so organizatorji lahko zadovoljni z obiskom romarjev in turistov. V skupinah je namreč

prišlo na Sv. Višarje v treh mesecih od 7. julija do 5. oktobra 13.090 romarjev in izletnikov iz Slovenije, 5.687 iz Italije, 3.753 iz Avstrije in 471 iz drugih držav. Skupno je torej (v skupinah) obiska-

lo lepe alpske svete kraje nad 23.000 romarjev. Med njimi je bilo, kot vidimo, še največ prav slovenskih romarjev, ki so že po tradiciji zvesti sveti poti nad Žabnicami.

OD 27. DO 29. NOVEMBRA

PROTEST ZARADI ZAVLAČEVANJA GRADNJE ODSEKA AVTOCESTE OD RAZDRTEGA DO VIPAVE

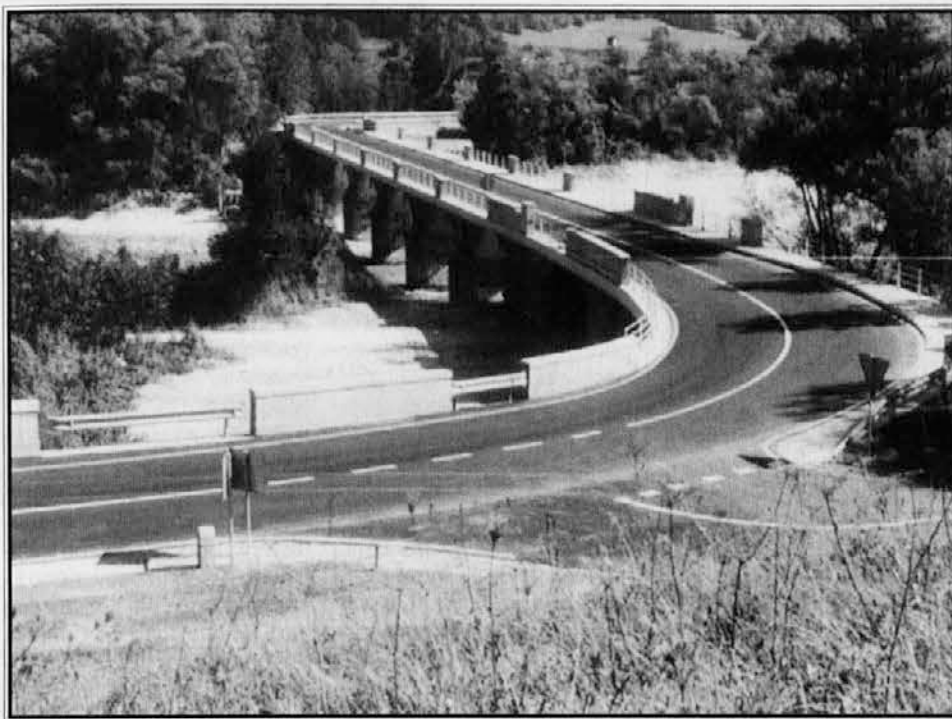
MARJAN DROBEŽ

Poslanci Primorske v slovenskem parlamentu so skupaj z župani občin, direktorji podjetij in drugimi javnimi delavci v dvorcu Zemonu pri Vipavi obravnavali izvajanje programa gradnje avtoceste v Sloveniji

Opozorili so na zamude pri graditvi posameznih odsekov avtocestnega omrežja, zlasti še odseka od Razdrtega do Vipave, kjer bi se ta združil oz. povezal z odsekoma, ki sta bodisi že zgrajena ali pa v gradnji.

Podpredsednik vlade Marjan Podobnik je poudaril, da država ne bo več najemala tujih posojil za gradnjo avtocest v Sloveniji, ker to ni v skladu s politiko varčevanja. Sicer pa se je program, ki ga izvaja Družba za gradnjo avtocest, v prvih letih izvajanja občutno podražil, saj se je celotna investicijska vrednost vseh predvidenih odsekov povečala z dveh milijard 300 milijonov ameriških dolarjev na štiri in pol milijarde dolarjev.

Po spremenjenem programu gradnje, ki bo upošteval omenjeno podražitev, bodo posamezne odseke zgradili pozneje, kot pa je bilo določeno. Zaradi tega odsek med Črnim kalom in ankaranskim križiščem, ki bo omogočil nastanek slovenskega dela t.i.

Gradbeno podjetje Primorje iz Ajdovščine je drugi največji izvajalec del pri gradnji avtocest v Sloveniji. Sodeluje pa tudi pri posodabljanju obstoječih cest in infrastrukture na njih. Na sliki: ajdovsko podjetje je povsem obnovilo most čez Sočo v Tolminu

poteka evropskega koridorja, do leta 2000 še ne bo zgrajen.

Kar zadeva odsek avtoceste Razdrto-Vipava, bodo trase ponovno preučili in morda sprejeli kakšno novo inštalacijo. Predsednik uprave Družbe za gradnjo avtocest v Sloveniji ing. Jože Brodnik je dejal, da bo odsek Vipava-Podnanos zgrajena do leta 2000, sledil bo klanec Rebrnice, celotna avtocestna povezava med Vipavo in Razdrtom pa naj bi bila zgrajena med leti 2002 in 2005. Za ta slednji odsek je

italijanska vlada dala soglasje za najetje 57 milijonov ameriških dolarjev brezobrestnega posojila.

Spričo omenjenih razmišljanj, sklepov in usmeritve je vipavski župan Ivan Princes poslal protest vsem organom, službam in odgovornim osebam, ki sodelujejo pri izvajanju programa gradnje avtocest. V pismu obnavlja celotno kronologijo priprav na gradnjo odseka od Razdrtega do Vipave ter opozarja, da sedanji tempo gradnje "za občino

Vipava in za celotno Vipavsko dolino ni sprejemljiv." Tudi vrstni red gradnje posameznih odsekov ni ustrezen. Župan Vipave opozarja, "da sedanja magistralna cesta v Rebrnicah predstavlja zelo velik prometni zamašek, kljub temu pa bi gradnja avtoceste na tem območju prišla na vrsto zadnja. Čudno je tudi to, da so po tolikih dosedanjih preučevanjih trase zdaj potrebna nova preverjenja in celo nove inačice odseka Razdrto-Vipava."

TUDI LETOS BOGATI GRADNIKOV VEČERI NA DOBROVEM

PETER STRES

Pripravljalni odbor v okviru Občine Brda je pripravil letošnji koncept treh Gradnikovih večerov. Zadnjih pet let so ti predstavljali izvirno goriško kulturno ustvarjalnost. Letos pa se bodo osredotočili na predstavitev kulturne tvornosti Goriških Brd.

Potekali bodo 27., 28. in 29. novembra v viteški dvorani gradu Dobrovo. Letos bo predstavljen pisatelj Zorko Simčič, katerega starši so bili iz Biljane v Goriških Brdih. Na literarnem večeru ga bo predstavila Alenka Zor Simoniti. Enega od večerov bodo oblikovali učenci Osnovne šole Dobrovo, in sicer bodo pod vodstvom mentorice Milene Beguš predstavili Gradnikove otroške poezije iz

zbirke *Narobe svet*. Poleg recitala bosta sodelovala še šolski pevski zbor in Orffova skupina. Tretji večer bosta oblikovala briška zbor Briški nonet in dekliska vokalna skupina Vinika. Umetniški vodja noneta Radovan Kokošar je uglasbil več Gradnikovih pesmi in na tem večeru jih bosta v okviru širšega programa predstavila oba zbora.

Tudi za oblikovanje grafične podobe plakatov, vabil in zloženkov bo poskrbela briška oblikovalka, akademska slikarka Anica Sirk Fakuč. Obetajo se nam torej zanimivi večeri, ki bodo konec novembra sklenili Martinov teden mladega vina in se bodo po Gradnikovo resnobno zazrli v prihajajočo zimo.

V SENCI PREDSEDNIŠKIH VOLITEV

NEKAJ PODATKOV O VOLITVAH V DRŽAVNI SVET NA GORIŠKEM IN VIPAVSKEM

V teh dneh potekajo v Republiki Sloveniji posredne volitve za izvolitev predstavnikov lokalnih in drugih interesov v Državni svet. V iztekajočem se mandatu je bil zastopnik volilne enote, ki obsega občine Vipava, Ajdovščina, Nova Gorica, Miren-Kostanjevica, Kanal in Brda znani podjetnik iz Nove Gorice Danilo Kovačič...

Takratne volitve predstavnikov krajevnih interesov so bile neposredne, sedanje pa so posredne preko volilnih mož - elektorjev, ki jih izvolijo občinski sveti.

KAKŠNI SO TRENUTNI IN PREHODNI REZULTATI TEH VOLITEV?

Občinski svet občine Kanal in občine Brda je potrdil kandidature Ivana Humarja (SKD) za Državni svet, Mestni svet Nove Gorice je izglasoval kandidature Franja Batagelja (LDS), Občinski svet občine Ajdovščina pa je potrdil kandidature župana Kazimirja Bavca (SLS). Ti trije so torej kandidati za državnega svetnika, ki bo zastopal področje Goriške in Vipavske.

KAKŠNE MOŽNOSTI IMAJO ZA IZVOLITEV?

To je odvisno od volje 20 elektorjev, ki so bili prav tako izvoljeni v občinskih svetih. Občina z do 5000 prebivalci je lahko izvolila enega elektorja, občina s 5 do 10 tisoč prebivalcev dva in tako naprej. Mestna občina Nova Gorica je tako imela pravico do 9 elektorjev. Liberalna demokracija Slovenije je dobila 3 elektorje (izvoljene v Mestni občini Nova Gorica), Združena lista socialnih demokra-

tov 1 (v Novi Gorici), Zveza za Primorsko je dobila 2 elektorja (v Novi Gorici). V celoti so torej levo in levosredinsko orientirane stranke dobile 6 elektorjev. Slovenski krščanski demokrati so dobili 6 elektorjev (1 Vipava, 1 Ajdovščina, 1 Nova Gorica, 1 Kanal, 2 Brda), Socialdemokratska stranka jih je dobila 5 (1 Vipava, 1 Ajdovščina, 1 Nova Gorica, 1 Miren - Kostanjevica, 1 Kanal), Slovenska ljudska stranka pa 3 (2 Ajdovščina, 1 Nova Gorica). Seštevek elektorjev desno-sredinskih strank je torej 14. Vendar ne smemo spregledati, da sta tudi dva kandidata za državnega svetnika iz te politične opcije. 26. novembra bosta v Postojni predstavitev kandidatov pred zbranimi elektorji in nato glasovanje. V primeru, da dva kandidata dobita enako število glasov, je predviden žreb.

Državni svet sicer nima toliko političnega vpliva kot Državni zbor in državni svetniki so neprofesionalni. So pa pomembna korekcija na področju zakonodajne oblasti.

Lokalno časopisje nekoliko šibko spremlja te volitve. Potekajo namreč v močni senci priprav na predsedniške volitve.

S

V POSOČJU PRVO OBČINSKO GLASILO

MIRAN MIHELIC

Vse kaže, da bodo v bovški občini uresničili eno izmed obljub, ki so jih župani občanom treh občin dajali pred izvolitvijo. Prebivalci občine Bovec bodo namreč dobili leto dni pričakovano glasilo, ki ga je napovedal že prejšnji župan. Nič o tem pa ne govorijo v kobariški in tolminski občini. Kot je povedal urednik Darko Bradaščja, bodo občane razveselili z novoletno čestitko v prvi številki glasila. Predsednik občinskega sveta Siniša Germovšek pa je povedal, da jim bo lahko končno podrobneje predstavljeno triletno delo novoustanovljene bovške občine. Sproti bodo obveščeni o tekočih potrebah, načrtovanjih in nejasnostih. Glasilo bo obsegalo 24 strani, osrednje občinske informacije bodo na štirih straneh. V glasilu bo prostor še za poglede župana, občinske uprave in tudi za predloge občanov. Glavne stroške glasila, ki bo brezplačno, bo pokrivala občina. Ko je vodil občino Andrej Strgulc, je po mnenju svetnikov postavil visoko raven načina dela, predanosti, zavzetosti in odgovornosti do položaja, ki ga je

uspešno opravljal dve leti ter že takrat nameraval ustanoviti občinsko glasilo. Svetniki si obetajo, da bodo temu zgledu sledili vsi bodoči župani. Nekaj strani glasila bo namenjenih komercialnim potrebam tukajšnjega gospodarstva. Vsaj na dveh straneh bodo obvestila občinskega sveta, odborov in o delu občinske uprave. Poleg tega se je v tem času v občini dogajalo kar precej koristnega in zanimivih projektov, kot so Arhitekturno-urbanistična delavnica, veliko predavanj in simpozijev je bilo s področja sodelovanja na tromeji, bila je konferenca o mrežja alpskih občin itd. V teku pa so tudi opredelitve, ki zadevajo program razvoja občinskega gospodarstva. Že dve leti in pol smo priče neznosnemu pritisku investitorjev, ki si obetajo velik dobiček pri zgradnji apartmajev v bivših bovških vojašnicah, s čimer bi strpali v to dolino še 200 vikendov in jo spremenili. Uredništvo glasila bo pozvalo občane k sodelovanju, da napišejo tudi sami, kako vidijo svoje interese znotraj nadaljnega občinskega razvoja.

NOČNA TRGATEV, DRNOVK 97

OD VESELJA RIB, KOSTANJA, VINA... DO SV. MARTINA

MARJANA REMIAS

S tako slastno zvonečim nazivom so se organizatorji (Kmetija Gašparin - Obljubek iz Drnovka v Brdih in Ribarica Delikatesa Solkan, Šinigoj M.) pripravili na letošnjega Martina, krst mladega vina in zapozneno "vendimanje", obiranje grozdja. Nočna trgatev, ki bo na Martinov petek, 7. novembra, v Drnovku, v brajdah kmetije Gašparin - Obljubek, je prva tovrstna trgatev v Brdih. Da ne bi pozabili na stare šege in običaje, ki so spremljali jesensko briško "vendimanje", bodo organizatorji skušali vse trgače (mednje so povabili časnike in ljubitelje briškega grozdja ter vina) popeljati v preteklost z načini obiranja in spravljanja grozdja, ki so bili z njo povezani.

Ker pa je delo trgačev naporno in težavno (če ne drugače, zaradi mraza, ki bo spremljal zapoznelo nočno trgatev), so organizatorji zanje pripravili ribje specialitete, dobrote briške kuhinje, kostanj in pristno briško kapljico.

Med briškimi jesenskimi "vendimami" je iz brajd zve-

nela pesem; tudi v petek ne bo drugače, saj so organizatorji med trgače povabili člane Noneta Brda pod umetniškim vodstvom Radovana Kokošarja in pevko Tatjano Mihelj, ki bodo poskrbeli za pravo "vendimansko" vzdušje. Nočna trgatev v Brdih, ki jo v Drnovku pripravljajo prvič (želijo si, da bi prireditve postale tradicionalne), se bo po zaključnem opravilu v brajdah nadaljevala v domači kleti Robija in Irene Gašparin-Obljubek, kjer bo veselje rib, kostanja, trt in vina preraslo v pravo briško martinovanje. O utrinkih z njega bomo poročali v naslednji številki.

Vse, ki imate radi Brda, praznik mladega vina in kostanj, pa vabimo v Šmartno, kjer se bo 8. t.m. ob 17. uri pričela slovesnost ob 680-letnici vasi s pritrkavanjem zvonov. Vaščani bodo jubilej obogatili še s koncertom New Swing kvarteta, ki bo sledil uri pritrkavanja v šmartnski cerkvi, vsemu pa dodali družabno srečanje ob peki kostanja in pokušini mladega vina. Vabljeni torej 8. t.m. ob 17. uri!

KORISTNI NASVETI

NOVEMBRSKA KMEČKA OPRAVILA

V veliki večini primerov so žita, ki so bila pravočasno posejana, pognala že tri liste, kar je dober pogoj za prezimitev. Jasno je, da je od tega odvisna tudi prihodnja letina. Ugodne vremenske razmere so namreč omogočile pravočasno setev, postopno ohlajevanje ob primerni vlagi omogoča dober razvoj rastlin, vse to pa utrjuje mlade rastlinice, da se utrdijo in tako bolje prezimijo.

Vrtnarji naj v prihodnjih dneh nadaljujejo z urejanjem gredic, s čiščenjem vrta bomo pridobili dovolj organskega materiala za kompostni kup, izpraznjene grede bomo prekopali in pognojili, pripravili pa bomo tudi vse potrebno za zaščito povrtnine pred mrazom. Pravočasno bomo torej postavili vsaj ogrodja, na katera bomo ob prvih znakih ohlavitve raztegnili plastične folije, tako da bomo zelenjavo lahko zaščitili pred mrazom.

Smo v dobi stare lune in to je torej primeren čas za obrezovanje okrasnih rastlin, sadnega drevja in tudi trte. Prav tako lahko v sedanjem času sadimo česen, čebulo in tudi beli čebulček. V zadnjih letih se številni vrtnarji pritožujejo, da nimajo prave letine česna. Mnogi tožijo, da imajo slab česen, da jim segnje v zemlji, da so glavice puhle itd. V zadnjih časih so se namreč razvile nekatere glivične in virusne bolezni, ki napadajo česen. Mnogi so se

pritoževali, da so jim začeli česnovi listi rumeneti pri vrhu in so se nato posušili, čeprav je bila glavica zdrava in koreninski sistem ni kazal nobenih poškodb. Pojav gre pripisati glivici "helminthosporium alii", ki v končni obliki napade tudi samo glavico česna. Možno je tudi, da je za rumenjenje listov kriva porova peronospora, se pravi glivica "phytophthora porri", ki tudi lahko uniči pridelek. Včasih listi rumenijo tudi zaradi suše. Proti obema glivičnim boleznima pa lahko nastopimo s škropivi na osnovi bakrenih pripravkov. Pred uporabo škropiva bomo morali podrobno prebrati navodila, da bomo uporabili pravo razmerje, ki ga proizvajalci priporočajo za posamezne kulture.

Česen je včasih podvržen tudi virusnim obolenjem. Edi-

ni uspešen boj proti temu pojavu je zasaditev brezvirusnega setvenega materiala.

V teh dneh imajo veliko dela tudi oljkarji, saj je v polnem teku obiranje oljk. Te dni pobirajo tudi že poznejši sorti, kot sta istrska belica in "Lecicio del corno". Kot poročajo, je letošnja letina sorazmerno dobra, tudi odstotek izplenjenega olja je razveseljiv, iz nekaterih istrskih krajev pa poročajo o močnem napadu oljčne muhe, ki ogroža letino. Nujno je zato, da oljke čimprej poberejo in tudi čimprej predelamo. Do predelave v oljarni bomo plodove uskladiščili v suhem prostoru, po možnosti na lesenem podu, v nizkih plasteh. Plodove bomo vsak dan premešali in, kot rečeno, čimprej nesli v oljarno za predelavo.

NOVA OBVEZNOST PRI REGISTRIRANJU NAJEMNINSKIH POGODB

DAMJAN HLEDE

Registracija nepremičninskih najemninskih pogodb je sedaj podvržena dvo odstotnemu davku, ki se meri na znesku letne najemnine. Obveznost registracije je treba izvršiti v teku dvajsetih dni od podpisa pogodbe. Ista obveznost velja tudi v primerih prenosa, resolucije ali podaljšave roka najemninske pogodbe. Za večletne najemninske pogodbe, ki imajo za predmet urbane nepremičnine, je treba registrski davek poravnati iz leta v leto, vedno v višini 2% letne najemnine. Registracija pa ni potrebna za najemninske pogodbe, ki niso sklenjene v obliki javne listine ali zasebne overjene listine (in torej pred notarjem) in katerih znesek letne najemnine ne presega 2.500.000 lir. Za slednje je predvidena samo "registracija v primeru uporabe", pri čemer misli zakon na pravno oziroma upravno uporabo nepremičninske pogodbe.

Osnutek zakona, povezanega s finančnim manevrom za leto 1998, predvideva na tem področju temeljite spre-

membe, med katerimi je v prvi vrsti tista, ki odpravlja prostost od registracijskih obveznosti za zgoraj omenjene najemninske pogodbe, ki niso sklenjene v obliki javne listine ali zasebne overjene listine in katerih letna najemnina znaša manj kot dva milijona in pol lir. Skratka to pomeni, da od trenutka, ko bo finančni zakon stopil v veljavo, bodo vse najemninske pogodbe (tiste, ki bodo sklenjene v omenjenih javnih oblikah, in tudi tiste, ki bodo sklenjene z navadno zasebno neoverjeno listino) morale biti registrirane v dvajsetih dneh od podpisa in bodo podvržene dvo odstotnemu davku na letni znesek najemnine. Registrirati bo treba tudi tiste pogodbe, ki so že v teku in ki niso bile še nikdar registrirane, ker doslej to ni bilo potrebno. Obveznost bo treba izvršiti v dvajsetih dneh od začetka prvega novega letnega obdobja, sledenega tistemu, ki je v teku.

Nespremenjene bodo ostale obveznosti v primerih prenosa, resolucije ali podaljšave roka najemninske pogodbe. Novost pa je nazadnje predvidena še za večletne najemninske pogodbe, ki imajo za predmet urbane nepremičnine: registrski davek na znesek letne najemnine bo možno plačati bodisi iz leta v leto (tako kot doslej) ali pa enkrat za celo obdobje trajanja najemninske pogodbe. V tem zadnjem primeru je predvideno tudi znižanje davka v višini polovice zneska pomnožitve legalnega interesa s "številom letnine."

DOPOLNILO

V Novem glasu z dne 30. oktobra smo v poročilu z naslovom "Gazele" naziv za hitro rastočo podjetja v Sloveniji, zapisali, da je med takimi podjetji tudi firma za promet z medicinskimi in ortopedskimi pripomočki v Novi Gorici. Nismo pa omenili, da se to podjetje imenuje Medigo. Do napake nehoti je prišlo nehoti, zato omenjeni članek dopolnjujemo.

INVALIDSKI ŠPORT

PAVEL KRIŽMANČIČ NA MARATONU V NEW YORKU

V nedeljo, 2. t.m., je bil v New Yorku 28. slavnj mednarodni maraton, ki se ga je tokrat, vključen na svoj voziček, udeležil tudi znani športnik s Padrič Pavel Križmančič (na sliki).

Kljub temu da je prisiljen uporabljati invalidski voziček, se Pavel Križmančič še vedno aktivno športno udeležuje in nadaljuje svojo vsestransko športno dejavnost iz mlajših let, ko je bil uspešen planinec, kolesar in smučar.

Za Križmančiča, ki je že pred dvema letoma razmišljal o nastopu, je bila newyorška prireditev njegova prva izkušnja na pravem klasičnem maratonu, se pravi na 42,5 km dolgi progi. Že večkrat pa se je preizkusil na krajših maratonih, letos na Baviseli in na malem maratonu v Radenci. Newyorški maraton je bil zanj nedvomno napornejši, saj se valovita proga vije tudi po mostovih in se ob tem večkrat občuteno vzpenja.

Med maratonce je bilo tudi letos kakih 80 športnikov - invalidov na vozičku, ki so startali 12 minut pred ostalimi in obšli najznamenitejše predele vlemesta.

Križmančič je naporno progo opravil v nekaj več kot 3 urah, tako da je na koncu pristal na 22. mestu med paraplegiki. Po telefonu je med drugim povedal: "Največje težave sem imel pri prehajanju mostov, kjer se cesta večkrat vzpenja. Zadnjih 10 km je začel povzru še liti dež. Morda največje težave pa sem imel pred ciljem v Central parku, kjer je proga izredno valovita, tako da so mi začemale pojemat moči. Kar pa te v teh primerih "vleče naprej", je nedvomno krasna publika, ki te stalno spodbuja."

Newyorškega maratona se je letos udeležilo rekordnih 31.000 tekmovalcev, od katerih je zmagal Kenijec Kagwe z rekordnim časom 2:08, najboljša ženska pa je bila Švicarka Rochat - Moser, ki je progo pretekla v le 20 minutah več kot absolutni zmagovalc.

ED

PISMO SV. MARTINU IZ SLOVENIJE

KO SE MOŠT SPREMENI V VINO...

Odgovorna urednica revije Veritas, ki se ukvarja predvsem s problematiko vinogradništva in inarstva in s pospeševanjem vinske kulture v Sloveniji, Nataša Vodušek, je v zadnji številki objavila Pismo sv. Martinu, ki ima svoj god v torek, 11. novembra. Poudarja, "da se Slovenci vse pogostejše vračamo k svojim koreninam, obujamo stare običaje, obrti, kmečka opravila, slavimo svetnike in se tudi sicer vračamo v zgodovino in iščemo prednike, da bi potrdili zgodovino. Tudi vinogradniki in vinarji vse pogostejše brskajo po preteklosti, iščejo letnico, ko so njihovi predniki zasadili prve trte in negovali prvo vi-vno. Pred sto in več leti se pričenojajo te zgodbe." Pred nami je god sv. Martina, vinskega svetnika, ki se je rodil v 4. stol. na Madžarskem.

V vinorodnih krajih - teh pa je v Sloveniji in tudi pri naših rojaki v Italiji veliko - je njegov god čas, ko se mošt spremeni v vino, drugod pa je tudi zavetnik pastirjev, ki na ta dan priženejo črede s planin. Martinovanje, kakor imenujemo praznovanje godu sv. Martina, pa ponekod imenujejo tudi jesenski pust.

V nekaterih vinogradih na Štajerskem, Dolenjskem, v Vipavski dolini in še kje so trsi še obloženi z grozdem in čakajo na kakšen suh jagodni izbor ali ledeno vino. Letošnji praznik vinskega patrona je še posebej vesel predvsem zato, ker je v Sloveniji pridelka več, kot je kdorkoli pričakoval, saj je mnogim zmanjkalo celo posode. Pa tudi kakovost pridelka je navdušujoča. Nekateri pravijo, da je to letnik zadnjih treh desetletij.

Kakorkoli že, dobrega vina Slovincem ne bo zmanjkalo. Koliko ga bomo spili, pa bo odvisno predvsem od njegove cene.

God sv. Martina bodo na tradicionalen način obeležili tudi v Medani v Goriških Brdih, kjer je kar okoli 200 zasebnih vinogradnikov in vinarjev. V tem središču Brd bodo vinarji pripravili prireditev, imenovano Medana vino, posvečeno mladim medanskim vinom. Prireditve so se pričele v torek, 4. novembra, pred gostilno Bužinel. Obiskovalci so lahko poskusili kar 13 mladih medanskih vin; med pridelovalci pa so tudi znana imena Ščurek, Vina Toroš, Kren, Vojko Srebrnič, Simčič, Kristančič, Bužinel, Klinec, Radko Pulec, Dolfo in Movia. Še posebej veselo in zabavno pa bo v Medani tudi na Martinovo soboto, 8. novembra, ko bodo pripravili tradicionalno martinovanje.

M.

SEJEM SO ODPRLI V SREDO, 5. T.M.

V NOVI GORICI SEJEM DOBROT, NARAVE IN ZABAVE

V poslovno-trgovskem središču Meblo v Kromberku pri Novi Gorici so v sredo, 5. t.m., odprli sejem dobrot, narave in zabave. Gre za prvo tako prireditev v Sloveniji, ki naj bi prispevala k temu, da bi Nova Gorica postopno postala pomembno sejmsko središče v Sloveniji. Organizatorica je Novi Gorici, Industrija Meblo in Mestna občina v Novi Gorici. Prireditelji so poslali kar 6 tisoč vabil za udeležbo. Odziv je bil pričakovan, vendar se je prijavi največ udeležencev z območja Goriške, manj pa iz drugih krajev Slovenije. Iz zamejstva v Italiji bo na sejmu sodelovala samo zadruga Collio iz Števerjana. Goriški sejem torej še ni dosegel enega svojih najvažnejših ciljev, da bi namreč na svojih prireditvah vzpostavil

sodelovanje med slovenskimi podjetji oz. udeleženci ter razstavljenci z obmejnih območij Italije. Razlogov za ta neuspeh je več in bi jih kazalo proučiti. Uradnih udeležencev sejma v Novi Gorici - odprt bo do nedelje, 9. t.m. - je okoli 100. Toda s prijavljenimi podjetji in zasebniki bo prispele več sto drugih udeležencev, predvsem vinogradnikov in vinarjev. Zlasti pomembna bo udeležba vinogradnikov in vinarjev, ki jih bodo zastopali Kmetijsko-predelovalno podjetje Agrolind Vipava 1894, vinske kleti z Dobrovega v Goriških Brdih ter zasebnih vinogradnikov iz Medane in okoliških vasi. Pripravljenci in drugi udeleženci sejma naj bi obiskovalcem nudili najrazličnejše dobrote, ki jih nudi narava, ter veliko zabave.

M.

NAGRADA "ŠPORT IN ŠOLA"

VEDNO VEČ ŠPORTNIKOV - ODLIČNJAKOV

ERIK DOLHAR

V petek, 31. oktobra, je Združenje slovenskih športnih društev v Italiji podelilo na liceju Prešeren v Trstu posebna priznanja *Šport in šola*.

Letošnji dobitniki nagrade "Šport in šola" (Foto Kroma)

Nagrado, ki si jo je pred 7 leti zamislil prof. Drasič, podeljuje ZSSDI tistim dijakom slovenskih višjih šol v Trstu in Gorici, ki dosegajo odlične uspehe v šoli in na športnem področju. Za gmotno plat nagrad so tudi letos poskrbeli zamejski denarni zavodi.

Prof. Franko Drasič je izdelal ustrezen Pravilnik, ki so ga prvič uveljavili leta '91. V njem je zapisano, da mora dijak imeti zaključno srednjo oceno 8/10 ali več; maturanti morajo izdelati s 54/60 ali več. Minimalni športni pogoji: 1. individualne športne panoge: trenirati vsaj 3-krat tedensko; biti pokrajinski prvak v svoji kategoriji; udeležiti se vsaj 8 tekmovalj na državnih ali državnih ravni; 2. skupinske športne panoge: trenirati 3-krat tedensko; biti pokrajinski prvak v svoji kategoriji; tekmovali v državnem članskem prvenstvu B2 lige, treningi 4-krat tedensko, tečaj angleščine.

Športna društva enkrat letno evidentirajo na osnovi tega Pravilnika tiste svoje člane-odličnjake, ki ustrezajo zahtevam Pravilnika. Nato njihove podatke pošljejo na urad ZSSDI v Trstu in Gorici.

LETOŠNJI NAGRAJENCI (po abecednem vrstnem redu):

1. **Aleksija Ambrosi**, letnik 1982, učiteljice Gregorčič, srednja ocena 8,85, odbojka (Bor in Val), pokrajinski naslov deklic in nastopanje v državnem članskem prvenstvu C1 lige, treningi 4-krat tedensko.

2. **Mateja Bogatec**, '82, Državni tehnični zavod Žois, 8,16; rokkanje - Mladina; 1. mesto v italijanskem pokalu, 2. na Grand Prixu, 2. na razgibanju in ravninski progi na italijanskem državnem prvenstvu, 2. v štafeti, 8. v sprintu in 17. posameznica v Svetovnem pokalu, 3. v štafeti in 8. posameznica na evropskem prvenstvu, 3. v štafeti na svetovnem prvenstvu. Treningi 3-4-krat tedensko. Druge izvenšolske dejavnosti: tečaj angleščine, skavtinja.

3. **Edvin Braini**, '78, Znanstveni licej Prešeren, 60/60, nogomet - Primorje, Promocijsko in deželno prvenstvo Mladincev, treningi 3-krat tedensko.

4. **Martina Canziani**, '80, Žois, 8,33; odbojka-Sloga, napredovanje iz pokrajinskega prvenstva 2. divizije v 1. divizijo, treningi 3-krat tedensko.

5. **Andrej Černic**, '81, Klasični licej Trubar, 8,2; odbojka-Soča, pokrajinski naslov in deželni podnaslov Dečkov, treningi 3-krat tedensko; skavt, glasbena šola.

6. **Elisa Frandolič**, '81, Prešeren, 8,1; odbojka-Bor, pokrajinski naslov Deklic, treningi 4-krat tedensko.

7. **Jesenska Furlan**, '80, Žois, 8, odbojka-Sloga, pokrajinski naslov in deželni podnaslov Mladink, nastopanje v državnem članskem prvenstvu D lige, treningi 4-krat tedensko.

8. **Iztok Furlanič**, '78, Prešeren, 56/60, odbojka - Bor, deželno člansko prvenstvo C2 lige, treningi 4-krat tedensko.

9. **Praporščak dela Tjaša Gruden**, '78, Prešeren, 60/60, odbojka - združena ekipa Koimpex v državnem članskem prvenstvu B2 lige, treningi 4-krat tedensko, tečaj angleščine.

10. **Tanja Humar**, '79, Žois - GO, 8,08, odbojka - Val v državnem članskem prvenstvu C1 lige, treningi 4-krat tedensko, delovanje v KD Briški grič.

11. **Tatjana Kobau**, '80, Pedagoški licej Slomšek, 8,3, odbojka-Sloga, pokrajinski naslov in deželni podnaslov Mladink ter nastopanje v državnem članskem prvenstvu D lige, treningi 4-krat tedensko.

12. **Manuela Krasevich**, '81, Prešeren, 8, odbojka-Bor, pokrajinski naslov Deklic, treningi 4-krat tedensko.

13. **Goran Križmančič**, Žois, 8, nogomet-Zarja v pokrajinskem prvenstvu Naraščajnikov, treningi 3-krat tedensko, petje v zboru.

14. **Christian Leghissa**, '78, Poklicni zavod Stefan, 56/60, gorsko kolesarstvo-Devin, deželni prvak 96 v kategoriji Sportsmen, nastopanje v državnem prvenstvu in uvrstitev na državno prvenstvo (zaradi mature ni nastopil), treningi vsak dan, tečaj diatonične harmonike.

15. **Karin Mezgec**, '80, Prešeren, 8,6, športno ritmična gimnastika-Bor, 5. na državnem prvenstvu v vaji z žogo in 3. v vaji z obročem, 14. na meddeželnem prvenstvu v vaji z žogo, 2. v vaji z žogo na državnem prvenstvu Slovenije v programu C, 1. v vaji z žogo na šolskem prvenstvu Slovenije, treningi 3-krat tedensko.

16. **Gorazd Milič**, '81, Prešeren, 8, rokomet - Kras v članskem prvenstvu C lige, treningi 3-krat tedensko, tečaj kitare.

17. **Katja Milič**, '79, Slomšek, 9,2, namizni tenis-Kras, napredovanje v državno člansko prvenstvo A2 lige, 1. na državnem mladinskem prvenstvu v dvojicah, 2. ekipno, 3. v mešanih dvojicah, 1. posameznica na državnem mladinskem prvenstvu, 1. v dvojicah, treningi 5-krat tedensko.

18. **Aleš Plesničar**, '78, Prešeren, 54/60, tenis-Gaja v državnem članskem prvenstvu B lige, v 1. slovenski ligi, na mednarodnih in državnih turnirjih B kategorije ter na turnirjih satelitov, treningi vsak dan.

19. **Sara Posar**, '81, Prešeren, 8, odbojka - Bor, pokrajinski naslov Deklic, treningi 4-krat tedensko.

20. **Jan Prinčič**, '81, Trubar, 8,3, odbojka-Soča, pokrajinski naslov in deželni podnaslov Dečkov, član državnega odbojarske reprezentance, treningi 3-krat tedensko, skavt, tečaj angleščine.

21. **Tjaša Rogelja**, '80, Prešeren, odbojka-Bor, napredovanje iz pokrajinskega prvenstva 1. divizije v deželno prvenstvo D lige, treningi 3-krat tedensko, angleščina.

22. **Marco Serio**, '80, Prešeren, 8,4, nogomet-Muggia v deželnem prvenstvu Naraščajnikov (8. mesto), treningi 3-krat tedensko.

23. **Tanja Sossi**, '80, Žois, 8,25; odbojka-Sloga, napredovanje iz pokrajinskega prvenstva 2. divizije v 1. divizijo, treningi 3-krat tedensko.

24. **Boštjan Starc**, '78, Prešeren, 54/60, košarka-Jadran v članskem prvenstvu B lige, treningi 4-krat tedensko, tečaj angleščine.

25. **Andrejka Starec**, '79, Prešeren, 8, jahanje-ŠD Alpe Adria, deželna mladinska prvakinja v dresuri v kategoriji A3, treningi 4-krat tedensko, košarka.

26. **Tanja Sternad**, '79, Prešeren, 8,5; odbojka-Bor, napredovanje iz pokrajinskega prvenstva 1. divizije v deželno prvenstvo D lige, treningi 4-krat tedensko.

27. **Niko Štokelj**, '82, Prešeren, 8,6; košarka-Bor v članskem prvenstvu D lige, treningi 4-krat tedensko.

28. **Rado Šušteršič**, '78, Prešeren, 58/60, odbojka-Bor v deželnem članskem prvenstvu C2 lige, treningi 3-krat tedensko, angleščina.

AUTOMOBILIZEM

ALBERTO ZENIČ SLOVENSKI PRVAK

Colski pilot Alberto Zenič je v petek, 31. oktobra, na hrvaškem dirkališču Grobnik s svojim Opлом Astro osvojil naslov prvaka Slovenije v razredu N-2000. Ob vrnitvi domov nam je presrečen povedal: "Zelo sem zadovoljen, saj smo z ekipo letos ciljali na dobre uvrstitve, zmage pa si nismo pričakovali ne na slovenskem ne na evropskem prvenstvu! Po osvojitvi evropskega naslova avgusta na Grobniku (konec meseca me bo v Budimpešti nagradil predsednik zveze FIA Mosley), so bile vse moje moči uperjene v slovensko prvenstvo, ki je bilo precej bolj napeto kot evropsko, saj se je odločilo ravno na zadnjih dveh dirkah na Grobniku. Dotlej sem imel 7 točk naskoka nad Avstrijcem Gruberjem. Dirki sta bili izredno zanimivi in napeti. Vedel sem, da bom moral stisniti zobe, saj sem moral opazovati vožnjo svojega neposrednega tekmeča. Moram reči, da sem na prvi dirki imel srečo, čeprav nisem štartal tako dobro

kot običajno. Nadoknadil sem zamujeno in se prebil do 2. mesta ter prehitel tudi Gruberja. Skušal me je dohiteti, a pri tem zavozil s cestišča, tako da na koncu ni osvojil nobene točke. Na 2., zadnji dirki, sem bil tako bolj sproščen, saj mi je za končno zmago zadostovala osvojitve 6. mesta. Vseeno pa sem bil 3., tako da smo lahko z ekipo dali duša veselju."

ED

OBLETNICA

PRED 20 LETI ZGRADILI TRIM STEZI V PEVMI IN SALEŽU

VILI PRINČIČ

Saleška je živel 15 let, pevmska pa le mesec.

Spomladi 1977 so na seji Združenja slovenskih športnih društev v Italiji iznesli želje nekaterih društev, da bi v zamejstvu zgradili dve trim stezi, eno na Tržaškem in eno na Goriškem. Pobuda je naletela na plodna tla in kmalu so se začele priprave za uresničitev načrta, ki je predvideval izgradnjo telovadnic v naravi v Saležu in v Pevmi. Skrb za prvo je prevzel domači športni krožek Kras, za tisto v Pevmi pa Prosvetno in športno društvo Naš prapor. Najprej so člani obeh društev izdelali končno sliko, kako naj bi objekta izgledala in s katerimi orodji naj bi bile opremljene posamezne telovadne postaje. Iz ljubljane so prireditelji dobili tri popolne komplete tabel, oznak in kazipotov, ki so jih uporabili pri usposobitvi obeh športnih objektov. Medtem ko so za uresničitev saleške trim steze poskrbeli skoraj izključno člani krožka Kras, so se v akcijo za postavitev pevmskega objekta vključile tudi razne mladinske organizacije, taborniki, planinci ter športna in kulturna društva. Glas o nameravani delovni akciji je segel tudi do Nove Gorice, kjer je krajevna ZSMS poslala na "gradbišče" številno delovno skupino. V nekaj tednih sta trim stezi dobili dokončno podobo. Trasa pevmske proge je merila več kot 3 km in je bila vsa speljana po gozdnatem pobočju griča Šanca, ki se dviga nad Pevmo. Na progi je bilo 14 postaj z raznovrstnim telovadnim orodjem (uteži, ovire, drog, krogi, itd.).

S skromno prisrčno slovesnostjo so pevmsko trim stezo odprli v nedeljo, 23.10.1977. Naključje je hotelo, da so dan

Pevma, september 1977

prej predali namenu tudi trim stezo v Saležu, ki je bila speljana po obronkih griča Vrh Vrhka v bližini vasi. Saleška trim steza je merila približno 1.200 m z 20 postajami.

V dneh, ki so sledili otvoritvi, je bilo na stezi v Pevmi veliko ljudi. Tudi šole so se je posluževale. Isto se je dogajalo v Saležu. Žal pa so bili med obiskovalci tudi taki, ki jim je marsikatera slovenska pobuda trn v peti. Pri tem je nastradala pevmska trim steza, ki je imela le mesec dni življenja. Sredi novembra je dobesedno ni bilo več. Neznanci so ukradli, razmetali ali razbili vse table in uničili vse orodje. V dneh, ki so sledili razdejanju, se je odbor za gradnjo trim steze večkrat sestajal. Nekateri so bili za to, da bi objekt ponovno usposobili, na koncu pa je prevladala ocena, da nima smisla se spuščati v akcijo, kajti tudi obnovljena proga bi najbrž končala kot prejšnja.

Saleška trim steza pa je imela več sreče, saj je svojemu namenu služila kakih 15 let. Ukinili so jo, ker jo je nadomestila novozgrajena telovadnica v Zgoniku.

NAMIZNI TENIS

KRAŠOVKE IZLOČENE

Ženski članski postavi Krasa Generali ni uspel veliki met. V Avstriji jih je postava Union Raiffelsen izločila v 2. krogu evropskega pokala Nancy Evans s tesnim 4-3. Čeprav je Krasova Kitajka Wangova nastopila s poškodovano ramo, ji je uspelo osvojiti obe točki, usoden pa je bil njen poraz v dvojici z Vanjo Milič.

ŽENSKA: A2 liga: Angeri - KRAS CORIUM 5-3.

B LIGA: Adriatica Libertas - KRAS ACTIVA 4-1

C1 LIGA: Chiadino - KRAS 4-1

C2 LIGA: Cus UD - KRAS A 2-3, Selenia - KRAS B 4-1.

AMATERSKI NOGOMET

Promocijska I.: ZARJA/GAJA 97 - JUVENTINA 3-0, Flumignano - PRIMORJE 1-1. Prihodnje kolo: PRIMORJE - ZARJA/GAJA 97

1. AMATERSKA LIGA: Isonzo - VESNA 1-2, Opicina - SOVODNJE 1-0

2. AL: Natissone - BREG 1-2, PRIMOREC - Turriaco 1-3, MLADOST - Chiarbola 2-0. Prihodnje kolo: BREG - MLADOST

3. AL: Cus TS - KRAS 1-0, BREG B - ZARJA/GAJA 97 B 1-1

DOMAČA KOŠARKA

C LIGA: Fagagna - JADRAN NTKB 68-56 (27-24). Pavel Rustija prenehal z igranjem. Prihodnje kolo: JADRAN NTKB - Latte Carso

C2 LIGA: Aiello - DOM AGORST ROB ROY 81-71

D LIGA: BOR RADENSKA - Acli Fanin 80-62, KONTOVEL LA NUOVA EDILE - Grado 79-83 (37-32, 70-70), CICIBONA PREFE: MARSICH - Romans 55-59.

ODBOJKA

MOŠKI: B1 LIGA: Occhio-bello - LA GORIZIANA KMEČKA BANKA 3-1.

B2 LIGA: KOIMPEX - Chioggia 0-3

ŽENSKA: Giovolley RE - KOIMPEX NTKB 3-1.

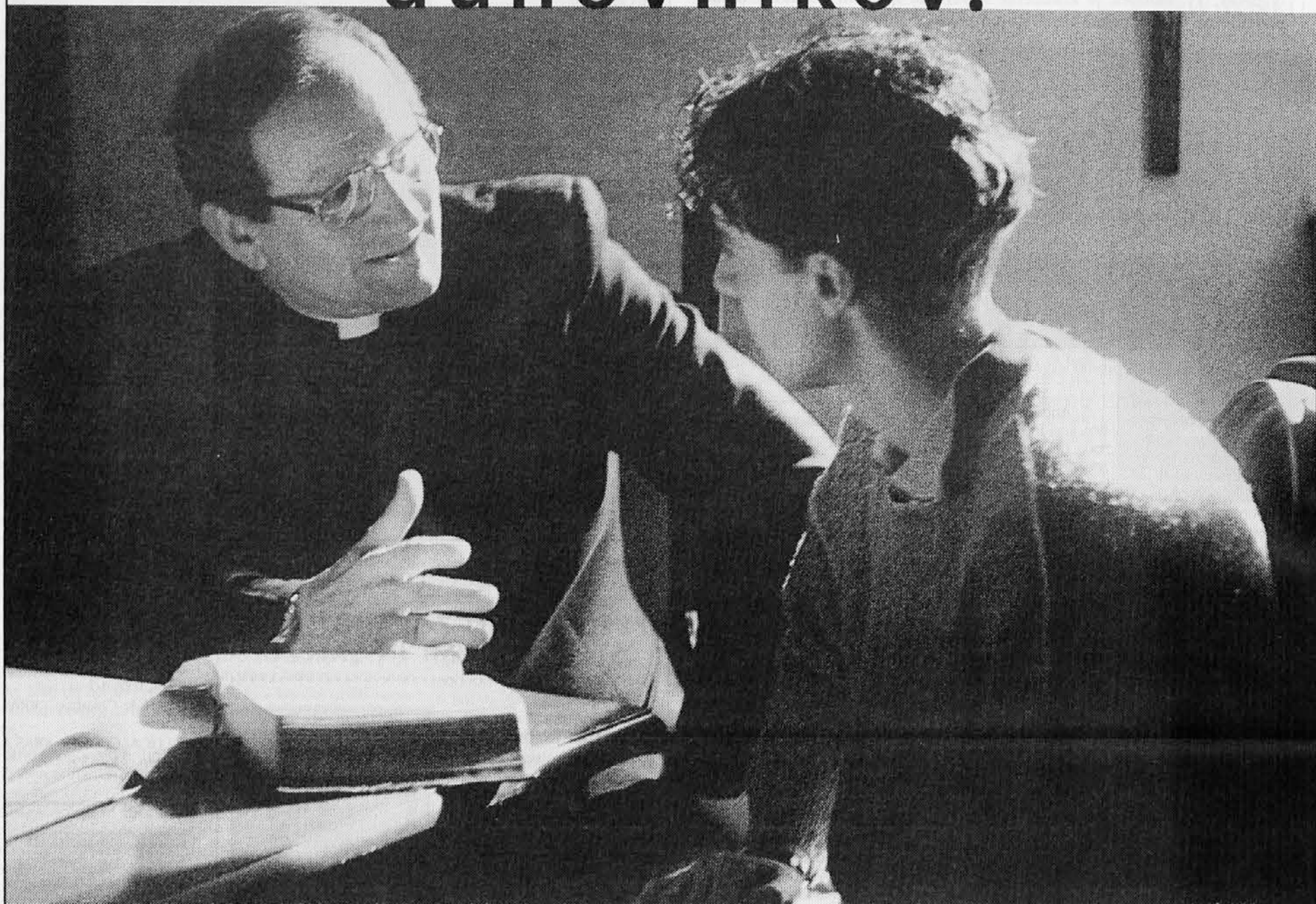
C LIGA: M: OLYMPIA AGRARIA TERPIN - Il Pozzo 3-1, Vivil - BOR 3-0, SOČA UNITEKNO - Rigutti 3-0.

Ž: Cassacco - OLYMPIA KMEČKA BANKA 3-2, Porcia - IMSA 1-3

15

ČETRTEK
6. NOVEMBRA
1997

Daruj za vzdrževanje duhovnikov.

Pomaga vsem.

Sodeluj in tudi druge vernike povabi, da sodelujejo pri Narodnem dnevu, ki naj prebuja občutljivost za darove v prid vzdrževanja duhovnikov.

V nedeljo 9. novembra se bo tudi v tvoji škofiji obhajal Vsenarodni dan, ki naj prebuja občutljivost za darove v prid vzdrževanja duhovnikov. Potrebno je tudi tvoje sodelovanje, ki naj pomaga, da se bodo mogli duhovniki tudi v bodoče celostno in prostovoljno razdajati v svojem poklicu ter tako prinašati vsem pomoč, tolažbo, upanje.

Podpiraj jih z darovi za vzdrževanje. To ti utegne biti v korist, saj jih – do dveh milijonov lir letno – lahko odbiješ pri bližnji davčni prijavi dohodkov (zakon 222/85 O.P.R. 917/86). S tem lahko nekaj prihraniš pri davčni dajatvi. Dar lahko pokloniš s pošto položnico na tekoči račun Osrednjega zavoda za vzdrževanje duhovnikov (ICSC) st 57803009 (položnico lahko dobiš na pošti ali v svoji župniji) ali z bančnim nakazilom (bonifico bancario) na svoji banki ali pa, da dar neposredno izročiš na Zavodu za vzdrževanje duhovnikov svoje škofije.

**Darovi za
vzdrževanje.**
Tvoja pomoč
tvoji Cerkvi.

Internet: <http://www.ChiesaCattolica.it/Sovvenire>

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana
PROMOZIONE DEL SOSTEGNO ECONOMICO ALLA CHIESA